

ANALIZY * TENDENCJE * OCENY

RYNEK ROLNY

EKONOMICZNE I SPOŁECZNE UWARUNKOWANIA
ROZWOJU POLSKIEJ GOSPODARKI ŻYWNOŚCIOWEJ
PO WSTĄPIENIU POLSKI DO UNII EUROPEJSKIEJ

Publikacja zrealizowana w ramach tematu:

Monitorowanie oraz analiza zmian polskiego łańcucha żywnościowego.

W zadaniu:

Analiza wzajemnych relacji ekonomicznych między poszczególnymi elementami łańcucha żywnościowego.

EGZEMPLARZ BEZPŁATNY

LIPIEC/SIERPIEŃ 2009

Spis treści

1. Koniunktura w rolnictwie	Jadwiga Seremak-Bulge	3
2. Rynek zbóż	Marcin Krzemiński	5
3. Rynek cukru	Piotr Szajner	12
4. Rynek rzepaku	Ewa Rosiak	15
5. Rynek ziemniaków	Wiesław Dzwonkowski	21
6. Rynek warzyw	Grażyna Stępka	25
	Tomasz Smoleński	
7. Rynek owoców	Bożena Nosecka	34
	Irena Strojewska	
8. Rynek mleka	Zygmunt Smoleński	43
	Teresa Zdziarska	
9. Rynek wołowiny	Danuta Rycombel	48
10. Rynek wieprzowiny	Jan Małkowski	51
	Danuta Zawadzka	
11. Rynek mięsa drobiowego i jaj	Mira Kobuszyńska	55
	Grzegorz Dybowski	
12. Rynek baraniny	Danuta Zawadzka	61
13. Rynek ryb	Krzysztof Hryszko	65
14. Rynek żywnościowy	Krystyna Świetlik	71
15. Rynek środków produkcji dla rolnictwa	Aldon Zalewski	77
	Lucyna Mieszkowska	
16. Rynek usług dla rolnictwa	Magdalena Talarek	81
	Arkadiusz Zalewski	

RYNEK ROLNY

Skład redakcji: Jadwiga Seremak-Bulge (redaktor naczelny),
Roman Urban (z-ca redaktora naczelnego), Krzysztof Hryszko (sekretarz redakcji),
Lech Goraj, Jan Małkowski, Bożena Nosecka, Leszek Ślipski (opracowanie graficzne i skład).
Prenumerata: Barbara Walkiewicz - tel.: (022) 50 54 685

Adres redakcji:

Instytut Ekonomiki Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej – Państwowy Instytut Badawczy
ul. Świętokrzyska 20, skrytka pocztowa 984, 00-950 Warszawa
tel.: (022) 505 46 66, faks: (022) 827 19 60
Druk: Dział Wydawnictw IERiGŻ – PIB
Nakład: 300 egz.

Biuletyn dostępny jest bezpłatnie na stronie internetowej Instytutu – www.ierigz.waw.pl

Oceny i komentarze prezentowane w biuletynie Rynek Rolny są opracowywane na podstawie najlepszych i sprawdzonych źródeł informacji, i są wyrazem wiedzy oraz poglądów autorów. Nie mogą więc być podstawą roszczeń podmiotów za skutki podejmowanych decyzji, które każdy podejmuje na własne ryzyko i koszt.

Wykorzystując informacje zawarte w biuletynie prosimy o podanie źródła.

Koniunktura w rolnictwie

Jadwiga Seremak-Bulge

W roku gospodarczym 2008/09 rynkowe uwarunkowania produkcji rolnej wyraźnie pogorszyły się przede wszystkim w wyniku spadków cen otrzymywanych przez rolników, czemu towarzyszył znaczący wzrost cen detalicznych środków do produkcji rolnej. W okresie od lipca 2008 r. do czerwca 2009 r. bieżące ceny koszyka skupu spadły o 5,4% w porównaniu z czerwcem 2008 r. W tym czasie ceny detaliczne środków produkcji podniosły się o 6,6 punktów. Tym samym nożyce cen koszyka skupu do cen środków produkcji rozwarły się i wyniosły zaledwie 89,2 punkty.

Znaczące obniżki cen skupu podstawowych surowców rolniczych nastąpiły, mimo ponad 7% wzrostu cen detalicznych żywności w tym czasie. Podwyżki cen detalicznych żywności znacząco wyprzedzały ogólny wskaźnik wzrostu cen towarów i usług konsumpcyjnych, a zwłaszcza podwyżki wynagrodzeń. Wynagrodzenia w sektorze przedsiębiorstw w roku gospodarczym 2008/09 po raz pierwszy od początku lat dziewięćdziesiątych nominalnie zmalały (o 2,6%), co przy inflacji wynoszącej blisko 5% było równoznaczne z ich realnym spadkiem o prawie 7%. Zatem żywność zdrożała w sezonie 2008/09 zarówno w stosunku do poza żywnościowych towarów i usług konsumpcyjnych jak i w stosunku do wynagrodzeń. Tak znaczny wzrost cen żywności, przy niższych wynagrodzeniach i wzroście poza żywnościowych kosztów utrzymania osłabia popyt krajowy na żywność. Jednakże należy podkreślić, że znaczący wzrost wynagrodzeń w poprzednich 3 latach gospodarczych doprowadził do tego, że w całym 4-leciu 2005/06-2008/09 podwyżki wynagrodzeń wyprzedziły nie tylko inflację, ale podwyżki cen żywności, a indeks realnych wynagrodzeń w tym czasie wyniósł 104,5 punktu, przy indeksie realnych cen żywności wynoszącym 104,1 punktu.

Po 3 latach podwyżek szczególnie głęboko, bo o 36-47% spadły w sezonie 2008/09 ceny zbóż, które w sezonie poprzednim osiągnęły rekordowo wysoki poziom. Przy zbiorach nieco wyższych od przeciętnych przyczyniły się do tego przede wszystkim znacznie wyższe zbiory na świecie i presja podaży, prowadzące do spadku cen na rynkach światowych. W całym 4-leciu 2005/06-2008/09 ceny bieżące zbóż wzrosły o 30-40%, po 50% obniżce jaka miała miejsce w sezonie 2004/05. Realny wzrost cen zbóż wyniósł w tym czasie 15-23%. Warto jednak dodać, że były to ceny o 7-22% niższe niż przed hossą cenową w roku 2007/08.

O prawie 15% w roku 2008/09 staniało mleko. Głębokość spadku cen w analizowanym roku była tak wysoka, że prawie zniwelowane zostały podwyżki pokonane w 3 poprzednich latach, a mleko w 4-leciu 2005/06-2008/09 zdrożało nominalnie tylko o 2,4%, a realnie staniało o ponad 10%.

Ceny pozostałych surowców rolniczych wzrosły w roku 2008/09, z tego najsilniej ziemniaki i cielęta, bo o ok. 30%. Przyczyną wzrostu cen ziemniaków były niskie zbiory, a cieląt rosnący eksport, pod wpływem znaczącej utraty wartości złotego (o 22% w stosunku do euro w okresie od czerwca 2008 do maja 2009). Podwyżki cen cieląt prawie w pełni skompensowały ich spadki w dwóch poprzednich latach gospodarczych. W sumie w 4-leciu 2005/06 – 2008/09 ceny cieląt prawie nie zmieniły się nominalnie, a realnie zmalały o ponad 13%. Ziemniaki natomiast zdrożały w 4-leciu 2005/06-2008/09 o ponad 27% nominalnie i o 11% realnie.

Ceny skupu trzody chlewnej wzrosły w roku gospodarczym 2008/09 o 13,2%, a w całym 4-leciu nominalnie prawie o 1/3, a realnie o prawie 16%. Były to także ceny o prawie 9% wyższe niż w szczycie poprzedniego cyklu świrskiego, który przypadał na sezon 2004/05.

Wzrost cen skupu bydła w roku 2008/09 był nieco wyższy niż trzody chlewnej (o 13,6%), ale przy niewielkim wzroście w roku poprzednim, podwyżki cen w całym 4-leciu 2005/06-2008/09 wyniosły nominalnie tylko 11%, a realnie było staniało o ok. 3%.

Najmniej w analizowanym roku wzrosły ceny skupu drobiu (o 5,3%), ale w wyniku bardzo wysokich podwyżek cen w sezonie 2006/07 wzrost cen w całym 4-leciu przekroczył 15% nominalnie, a realnie ceny drobiu utrzymały się na niezmiennym poziomie.

Oceniając generalnie zmiany cen surowców rolniczych jakie dokonały się w sezonie 2008/09 można powiedzieć, że dobre zbiory zbóż doprowadziły do powrotu relacji cen produktów zwierzęcych do zbóż do poziomu długookresowej równowagi. Niestety podwyżki cen płaconych rolnikom nie nadążyły ani za podwyżkami cen detalicznych żywności, ani za podwyżkami cen detalicznych środków produkcji. Obniżyło to dochody rolników w sezonie minionym, a w przyszłym będzie ograniczać popyt na żywność, która znacząco zdrożała. Wskazuje to na zakłócenia w procesie transmisji cen między poszczególnymi poziomami rynku żywnościowego.

W czerwcu br. rynkowe uwarunkowania produkcji rolnej prawie nie zmieniły się w porównaniu z miesiącem poprzednim. Syntetyczny wskaźnik koniunktury w rolnictwie (SWKR) wynosił 101,2 punktu i był o 2,3 punktu procentowe (p. p.) wyższy niż przed rokiem. Na poprawę koniunktury w rolnictwie wpłynął wyłącznie niewielki wzrost wskaźnika potencjalnego popytu (o 0,3 p. p.), który był jednak o 1,4 p. p. wyższy niż przed rokiem. Nieco zmalał natomiast wyrównany wskaźnik nożyc cen (o 0,1 p. p.). Majowe obniżki cen większości surowców rolniczych przyczyniły się do zahamowania wzrostu wyrównanego indeksu cen skupu produktów rolniczych. Indeks cen skupu był jednak aż o 3,2 p. p. wyższy niż w czerwcu 2008 r. Na wysokim poziomie ustabilizowały się ceny detaliczne środków do produkcji rolnej, na co wskazuje utrzymywanie się przez kolejne 3 miesiące wyrównanego wskaźnika zmian cen środków produkcji na poziomie 100 punktów, podczas gdy rok temu wynosił on 101,7 punktu.

Wyrównany wskaźnik potencjalnego popytu wrósł o 0,3 p. p. pod wpływem sezonowego wzrostu indeksu produkcji przemysłu spożywczego oraz zwiększeniu indeksu handlu zagranicznego towarami rolno-spożywczymi. Efekt ten osłabiło jednak relatywne podrożenie żywności przede wszystkim w relacji do wynagrodzeń, ale również do inflacji.

Od stycznia br. podwyżki cen koszyka skupu surowców rolniczych znacząco przekraczają podwyżki cen środków do produkcji rolnej, a skumulowany wskaźnik nożyc cen przekroczył 107 punktów, podczas gdy przed rokiem o tej porze nie sięgał 90 punktów. W najbliższych miesiącach rynkowe uwarunkowania produkcji rolnej nie powinny ulec znaczącej zmianie, bowiem prawdopodobieństwo większych zmian cen pod wpływem szoków podaźowych po zbiorach w 2009 r. jest mało prawdopodobne.

Tab. 1. Skumulowane wskaźniki zmian cen skupu (czerwiec roku poprzedniego = 100)

Wyszczególnienie	2008/09	2007/08	2006/07	2005/06	2005/06 – 2008/09	
					VI 2005=100	Indeks cen realnych
Wynagrodzenia	97,4	112,1	109,0	106,2	126,4	110,4
Towary i usługi konsumpcyjne	104,9	104,7	102,6	101,6	114,5	100,0
Żywność	107,1	106,8	105,3	101,7	122,5	107,0
Środki produkcji	106,6	115,3	107,9	102,3	135,7	118,5
Nożyce cen koszyka skupu	89,2	100,4	104,9	96,2	86,7	*
Koszyk skupu	94,6	115,5	113,1	98,0	121,1	105,8
W tym pszenica	64,3	138,1	138,9	114,2	140,9	123,0
Żyto	53,6	124,2	162,1	121,8	131,4	114,8
Ziemniaki	133,4	49,1	159,1	122,2	127,3	111,2
Bydło	113,6	107,0	92,4	98,8	111,0	96,9
Trzoda chlewna	113,2	122,8	98,6	96,7	132,5	115,8
Drób	105,3	101,4	130,8	82,4	115,1	100,5
Ciełeta	126,9	94,7	72,0	114,9	99,4	86,8
Mleko	84,6	102,4	109,3	108,1	102,4	89,4

Źródło: obliczenia własne na podstawie danych GUS.

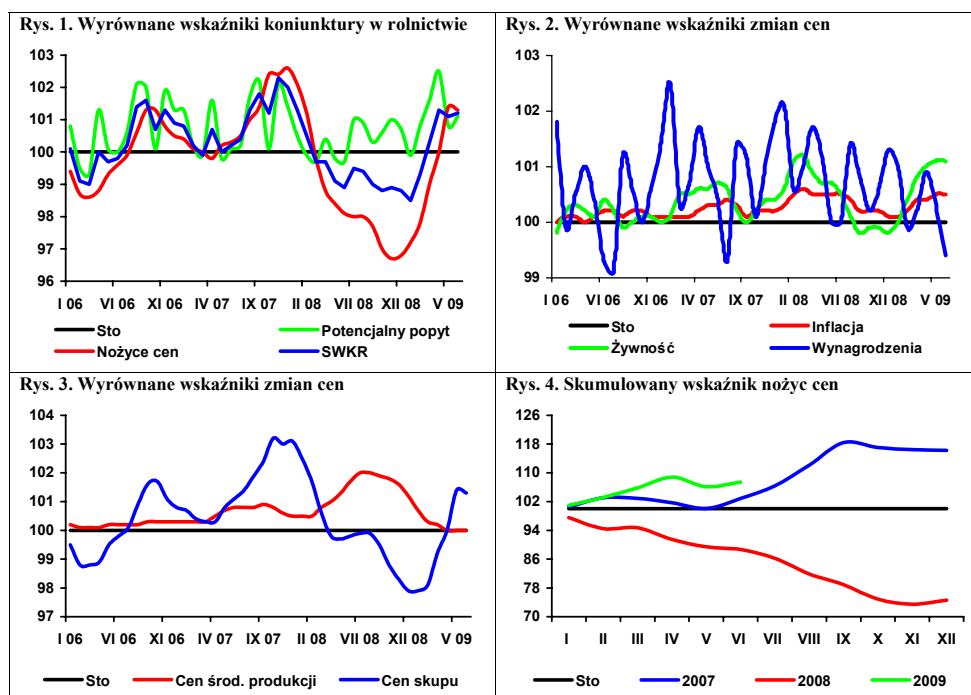
Tab. 2. Wskaźniki^a obrazujące zmiany rynkowych uwarunkowań produkcji w rolnictwie

Wyszczególnienie	VI 09	V 09	IV 09	III 09	II 09	I 09	VI 08
Syntetyczny wskaźnik koniunktury w rolnictwie (SWKR)	101,2	101,1	101,3	100,3	99,3	98,5	98,9
Wyrównany wskaźnik potencjalnego popytu	101,1	100,8	102,5	101,6	100,8	99,9	99,7
Wyrównany wskaźnik nożyc cen	101,3	101,4	100,0	99,0	97,8	97,2	98,1
Wyrównany wskaźnik wzrostu cen skupu	101,3	101,4	100,0	99,2	98,1	97,9	99,8
Wyrównany wskaźnik wzrostu cen środków produkcji	100,0	100,0	100,0	100,2	100,3	100,7	101,7
Wyrównany indeks inflacji i cen żywności	99,4	99,4	99,5	99,6	99,8	100,0	99,9
Wyrównany indeks wynagrodzeń i cen żywności	98,3	99,2	99,9	99,4	99,5	101,0	99,3
Wyrównany indeks produkcji przemysłu spożywczego	101,7	100,4	102,6	99,6	98,5	98,7	100,2

^a średnie ruchome 6 – miesięczne

Wskaźnik zmian cen skupu liczony jest jako średnia arytmetyczna ważona dla koszyka produktów notowanych co miesiąc przez GUS i publikowanych w biuletynach statystycznych GUS. Są to zboża ogółem w tym , pszenica i żyto, ziemniaki, żywiec ogółem w tym żywiec wołowy, wieprzowy, i drób, oraz mleko.

Źródło: Obliczenia własne na podstawie danych GUS.

Rynek zbóż

Marcin Krzemiński

Według prognoz USDA światowe zbiory pszenicy w nowym sezonie 2009/10 wyniosą 656 mln ton, wobec 682 mln ton w sezonie poprzednim. Zbiory pszenicy w UE szacowane są na 136 mln ton (152 mln ton poprzednio). Produkcja tzw. zbóż paszowych na świecie wyniesie 1074 mln ton (1099 mln ton poprzednio), a w UE 148 mln ton (161 mln ton). W UE mniejsze będą zbiory wszystkich znaczących zbóż: kukurydzy, jęczmienia, żyta i owsa. Będzie to jednak więcej niż w latach 2005-07. Zużycie zbóż w UE utrzyma się na poziomie poprzedniego sezonu, a na świecie zwiększy się z 1075 do 1091 mln ton zbóż paszowych oraz z 634 do 642 mln ton pszenicy. W UE obniży się zużycie kukurydzy i owsa, a wzrośnie żyta i jęczmienia. Zużycie pszenicy utrzyma się na poziomie 127,5 mln ton. W porównaniu z końcem sezonu 2008/09, na koniec nowego sezonu zwiększą się światowe zapasy pszenicy (z 168 do 182 mln ton), a spadną zbóż paszowych (z 182 do 166 mln ton).

Według wstępnych prognoz krajowe zbiory zbóż w 2008 r. mogą wynieść 26,3 mln ton, tzn. o ok. 5% mniej niż w roku 2008, w wyniku ograniczenia powierzchni uprawy oraz niższych plonów. Łączna podaż zbóż w kraju będzie jednak wysoka, ze względu na duże zapasy początkowe. Ostateczna sytuacja na rynku będzie jednak zależała od warunków pogodowych w czerwcu i na początku lipca.

Obecny poziom cen zbóż jest o połowę niższy niż przed rokiem. Trwający od końca 2008 r. wzrost cen w ostatnich tygodniach marca został zahamowany. W ciągu ostatniego miesiąca miał miejsce niewielki wzrost cen ziarna, który najbardziej zaznaczył się w przypadku kukurydzy.

Na opłacalność produkcji zbóż niekorzystnie wpływają wysokie ceny nawozów, które w ciągu 2008 r. nawet podwoiły się. Niewielkie podwyżki cen miały miejsce w I półroczu 2009 r.

Pierwsze miesiące 2009 r. przyniosły wzrost cen niektórych pasz spowodowany w głównej mierze rosnącymi cenami surowców wysokobiałkowych na rynku krajowym. Najbardziej zdrożał koncentrat Provit dla trzody, oparty głównie na szybko drożących surowcach importowanych.

Spadek cen zbóż nie przełożył się na obniżki cen detalicznych produktów zbożowych. W pierwszych miesiącach 2009 r. spadek

cen zbytu był mniejszy niż spadek cen zbóż, natomiast w przypadku cen detalicznych wysokie ceny nie są obniżane, ponieważ na ich poziom wpływają także inne czynniki.

W pierwszych miesiącach 2009 r. wyższe niż przed rokiem są przemiaty ziarna oraz produkcja mąki pszennej i żytniej, makaronów i pieczywa; obniżyła się natomiast produkcja mieszanek paszowych dla zwierząt. Największy był wzrost produkcji mąki, który w okresie styczeń-maj 2009 r. wyniósł 35% w przypadku mąki żytniej i 31% w przypadku mąki pszennej.

Tani złoty sprzyja eksportowi ziarna zbóż. Tylko w czterech pierwszych miesiącach 2009 r. wyniósł on prawie 1,0 mln ton. Za granicę sprzedaliśmy 736 tys. ton pszenicy, w tym 201 tys. ton do Egiptu, 335 tys. ton do Niemiec i 75 tys. ton do Tanzanii. Pozostałą pszenicę kupowały od nas inne kraje UE oraz Norwegia, Kenia, Nigeria, Maroko i Uganda. Do krajów UE (głównie do Niemiec, a także do Holandii i Hiszpanii) sprzedawaliśmy żyto i kukurydzę. Bardzo niski jest natomiast eksport jęczmienia. Pszenicę w tym okresie sprowadzaliśmy z Niemiec, Czech, Litwy i Słowacji. Ze Słowacji oraz Czech i Węgier pochodziła sprowadzana do Polski kukurydza. Jęczmień kupowano także we Francji i Finlandii.

Mąkę pszenną sprzedaje się głównie do Niemiec i Wielkiej Brytanii. Eksport pozostałych produktów pierwotnego przetworstwa jest niewielki. Głównym sprowadzanym towarem pierwotnego przerobu był, tak jak w 2008 r., sód, pochodzący z Czech i Słowacji oraz w mniejszym stopniu z Niemiec i Litwy.

Głównym eksportowanym towarem wtórnego przerobu było pieczywo, sprzedawane do krajów na wszystkich kontynentach. Najważniejszymi jego odbiorcami były jednak kraje UE (Niemcy, Czechy, Węgry, Wielka Brytania) oraz Rosja. Sprowadzane do Polski pieczywo pochodzi z krajów UE (Niemcy, Słowacja, Włochy, Bułgaria) oraz z m.in. Turcji, Chorwacji i innych krajów europejskich. Gotowe pasze dla zwierząt domowych sprzedaje się głównie do krajów UE i na Ukrainę. W marcu sprzedano do Niemiec ponad 14 tys. ton pasz dla zwierząt hodowlanych. Import pasz dla zwierząt hodowlanych pochodzi w większości z Niemiec oraz z pozostałych krajów UE.

Tab. 1. Ceny skupu i ceny targowiskowe zbóż (zł/tonę)

Okresy	Pszenica	Żyto	Kukurydza	Jęczmień	Pszenica	Żyto	Jęczmień	Owies	Cena interwenc. według kursu NBP
	skup				targowiska				
2007 I-XII	706,8	602,1	659,3	641,1	760,1	660,6	711,6	659,2	x
2008 I-XII	642,4	516,5	527,9	643,7	828,2	694,1	774,2	702,9	x
2007 I-VI	623,5	600,5	595,9	576,5	727,2	636,8	695,7	647,0	x
2008 I-VI	871,7	718,3	788,4	789,4	912,3	763,8	855,2	767,2	x
2008 I	861,2	726,1	779,5	777,2	852,5	735,9	790,4	706,2	370,51
II	879,7	736,6	812,0	819,7	879,4	745,9	837,5	744,3	369,53
III	909,6	731,1	795,3	795,8	913,4	763,2	866,1	784,7	366,51
IV	921,6	736,5	797,9	814,0	946,7	771,8	885,4	802,8	358,46
V	864,6	719,0	761,0	769,8	938,1	782,9	881,3	786,6	356,12
VI	804,1	689,3	748,1	757,1	943,6	782,8	870,7	777,8	x
VII	689,7	556,3	745,7	640,3	933,9	771,7	866,6	782,8	x
VIII	573,6	479,5	705,9	648,2	837,4	690,0	778,5	707,1	x
IX	517,1	426,2	531,2	580,7	743,0	626,6	688,6	640,8	x
X	467,1	373,5	321,5	555,7	682,4	597,4	637,0	587,6	x
XI	460,0	362,0	320,1	525,3	641,1	539,3	598,4	557,7	378,66
XII	470,6	355,5	367,4	495,7	626,7	522,2	589,8	555,0	410,73
2009 I	477,5	371,0	406,6	497,9	629,8	516,4	592,4	541,2	433,16
II	528,4	382,3	458,9	484,7	620,6	500,6	579,1	544,4	479,05
III	517,5	381,5	498,5	482,3	611,6	513,8	580,1	533,9	479,06
IV	500,5	360,6	487,0	465,9	608,6	513,4	568,3	527,6	459,92
V	508,3	367,0	537,6	458,7	581,6	475,1	546,4	495,7	461,03
VI ^a									x

^a dane MRiRW za trzeci tydzień czerwca, ceny skupu dotyczą ziarna paszowego

Źródło: Dane GUS, MRiRW

Tab. 2. Skup zbóż (tys. ton)

Okresy ^a	Pszenica	w tym paszowa	Żyto	Jęczmień	w tym paszowy	Pszennyto	Zboża podstawowe	w tym paszowe	Kukurydza
2007 I-XII	3005,5	899,0	409,7	495,8	222,4	228,3	4213,0	1436,6	622,7
2008 I-XII	3081,3	855,1	459,2	470,6	165,6	234,6	4281,1	1349,1	673,7
2007 I-VI	883,9	287,0	115,6	114,7	67,3	44,4	1166,7	411,5	168,1
2008 I-VI	1041,9	295,8	121,8	98,7	60,9	55,8	1328,5	447,0	287,1
2006/07	3724,6	1176,5	419,9	429,8	234,4	218,0	4152,4	1697,6	484,5 ^b
2007/08	3163,5	907,9	415,9	480,0	216,0	239,7	4374,8	1472,1	723,9 ^b
2008 I	255,1	73,0	24,9	20,1	11,2	12,5	314,8	102,5	67,6
II	245,4	67,1	30,8	24,1	15,0	13,1	316,0	102,9	56,8
III	160,4	43,2	20,0	14,0	8,5	9,0	205,0	67,2	43,7
IV	159,7	40,8	21,4	17,3	11,7	8,1	207,4	67,2	48,6
V	126,0	42,7	15,1	10,9	7,4	9,1	162,9	64,1	39,0
VI	95,4	29,0	9,5	12,6	7,1	3,9	122,3	43,1	31,4
VII	193,2	55,7	42,9	70,6	31,1	22,4	329,6	113,1	24,8
VIII	751,2	192,4	151,4	186,8	22,5	76,5	1181,0	313,8	12,0
IX	403,3	120,2	65,9	59,9	27,3	35,6	571,4	196,0	10,4
X	250,0	73,6	28,2	22,6	9,4	13,1	315,4	104,6	109,4
XI	213,9	65,2	22,5	15,3	7,2	13,0	265,3	90,4	148,5
XII	227,7	52,1	26,4	16,5	7,3	18,3	289,9	84,0	81,6
2009 I	230,5	58,2	34,4	15,6	6,3	16,5	309,1	97,3	64,1
II	398,6	83,4	54,5	22,8	12,7	24,6	505,5	141,7	56,5
III	418,8	117,2	49,9	31,4	16,7	34,7	537,8	179,7	49,1
IV	319,3	91,5	39,3	30,8	16,3	27,5	418,5	144,5	30,8
V	285,0	.	70,5	.	.	.	415,3	.	.

^a tabela opracowana na podstawie danych miesięcznych, ^b od października do września

Źródło: Dane GUS.

Tab. 3. Przemysłowa produkcja niektórych wyrobów zbożowych (tys. ton)^a

Okresy	Przemiał zbóż ogółem	Mąka pszenna	Mąka żytnia	Pieczywo świeże	Makarony	Mieszanki dla zwierząt
2007 I-XII	1885,6	1531,6	110,1	746,3	113,1	5966,8
2008 I-XII	1597,7	1317,9	106,9	778,3	118,3	6133,4
2006 ^b I-XII	3008,3	2542,8	241,4	1551,5	146,2	6341,2
2007 ^b I-XII	2746,2	2399,0	233,6	1523,0	155,3	7053,4
2007 I-VI	1001,2	808,9	56,4	365,4	54,6	2976,3
2008 I-VI	757,3	638,3	51,0	392,9	58,2	3232,1
2008 I	141,5	120,3	9,49	64,7	9,60	554,0
II	123,2	101,3	8,27	66,6	9,92	495,7
III	124,1	105,1	9,17	64,7	9,92	524,0
IV	130,7	109,5	8,65	65,8	9,97	569,3
V	115,2	98,5	7,30	66,9	9,05	552,7
VI	122,8	103,5	8,15	65,2	9,76	536,3
VII	134,8	115,8	9,78	64,2	9,61	551,9
VIII	129,1	108,8	9,42	63,5	8,68	458,2
IX	143,9	114,0	9,15	63,5	10,13	468,9
X	149,0	116,0	9,85	67,5	11,18	508,6
XI	143,6	116,9	8,96	61,1	10,68	448,7
XII	140,0	108,2	8,76	65,8	9,81	465,0
2009 I	150,3	142,0	12,07	70,6	11,32	450,2
II	146,0	136,6	10,88	66,1	9,36	414,8
III	165,3	148,9	11,53	74,8	11,34	436,4
IV	148,7	137,4	11,26	75,3	10,40	500,8
V	.	134	12,3	.	11,9	.

^a firmy zatrudniające 50 i więcej pracowników, ^b firmy zatrudniające 10 więcej pracowników

Źródło: Dane GUS.

Tab. 4. Eksport i import ziarna zbóż (tys. ton)

Okresy	Eksport					Import				
	pszenica ^a	żyto	jęczmień	kukurydza	zboża razem ^b	pszenica ^a	żyto	jęczmień	kukurydza	zboża razem ^b
2008 I-XII	346,4	79,2	27,0	169,3	666,8	1135,8	54,5	290,4	781,3	2316,0
2008 I-VI	96,2	8,4	6,0	64,4	192,2	567,3	35,3	167,2	482,5	1287,6
2007/08	422,9	65,6	146,7	170,9	883,5	1180,0	33,1	191,8	506,0	1941,4
2008 I	15,25	3,08	2,33	6,41	30,0	26,50	0,24	4,10	12,54	43,5
II	17,30	3,47	2,41	9,16	41,1	24,76	2,08	6,45	26,68	61,1
III	28,18	1,03	0,98	10,97	43,2	24,28	4,44	16,74	59,46	109,5
IV	34,58	0,57	0,00	24,14	61,1	112,50	5,40	59,15	99,52	285,8
V	0,90	0,00	0,00	7,06	8,9	169,07	9,34	42,98	140,12	372,1
VI	0,03	0,21	0,24	6,65	7,9	210,23	13,84	37,77	144,15	415,6
VII	0,57	0,06	8,99	13,24	23,9	212,88	10,83	54,55	98,53	382,3
VIII	13,57	4,80	4,42	6,80	34,2	133,26	3,42	25,00	84,41	251,5
IX	61,44	16,66	2,69	1,70	93,7	94,15	1,62	16,01	25,97	139,3
X	43,12	39,54	3,02	27,42	115,9	43,36	0,59	5,67	34,38	85,8
XI	74,49	5,51	0,99	36,21	123,3	34,90	0,30	8,65	37,68	83,4
XII	56,96	4,29	0,94	19,56	83,6	49,94	2,38	13,30	17,82	86,1
2009 I	99,86	10,80	0,57	33,08	148,3	47,75	0,14	13,91	34,30	98,1
II	240,96	35,92	0,62	38,25	327,0	47,63	0,27	6,33	46,83	103,2
III	234,85	29,25	0,70	20,07	295,4	28,54	0,89	12,47	20,03	63,4
IV	160,74	31,59	1,32	7,21	212,0	20,51	0,21	5,42	8,73	35,2

^a razem z pszenicą durum, ^b razem z owsem, pszenżytem, gryką i prosem

Źródło: Dane CIHZ, CAAC i MF, od 2008 r. dane wstępne.

Tab. 5. Eksport i import produktów pierwotnego przetwórstwa zbóż (tys. ton)

Okresy	Eksport					Import				
	mąka pszenna	pozostałe mąki	kasze grysyki granulki	ziarno obrobione inaczej	ślód	mąka pszenna	pozostałe mąki	kasze grysyki granulki	ziarno obrobione inaczej	ślód
2008 I-XII	28,77	5,80	7,51	7,61	28,05	35,50	15,78	26,99	35,30	252,0
2008 I-VI	13,51	3,10	4,18	4,30	15,36	18,53	9,40	13,90	17,40	136,6
2007/08	18,02	4,75	9,16	8,93	23,36	36,01	13,69	29,35	31,36	253,9
2008 I	2,18	0,54	0,95	1,08	1,63	3,21	1,86	2,12	3,51	19,78
II	1,99	0,76	0,89	0,54	1,99	3,09	1,72	2,19	4,63	19,38
III	2,62	0,72	0,79	1,14	2,95	2,79	1,30	1,95	2,55	18,81
IV	2,25	0,37	0,57	0,74	4,18	3,06	1,65	2,01	1,87	25,73
V	2,18	0,44	0,50	0,35	2,25	2,95	1,30	2,96	1,20	23,46
VI	2,29	0,27	0,48	0,44	2,35	3,42	1,57	2,67	3,64	29,43
VII	2,41	0,30	0,52	0,53	2,21	3,23	1,36	2,69	1,74	29,31
VIII	2,03	0,49	0,56	0,42	2,38	4,22	0,93	2,13	2,47	22,39
IX	2,44	0,90	0,50	0,56	3,09	3,30	1,49	2,30	1,42	20,10
X	3,58	0,51	0,56	0,80	2,09	3,12	1,37	2,48	5,60	16,77
XI	2,94	0,24	0,66	0,39	1,53	1,92	0,77	1,77	3,34	13,72
XII	1,87	0,25	0,53	0,61	1,38	1,19	0,45	1,73	3,33	13,08
2009 I	3,47	0,43	1,40	1,63	2,44	2,23	0,24	1,99	2,07	19,54
II	5,47	0,41	1,08	1,36	3,62	2,41	1,01	2,12	2,72	13,29
III	4,94	0,49	1,09	0,88	4,79	2,44	0,98	2,05	2,04	16,00
IV	5,19	0,39	0,83	0,59	4,07	1,40	0,83	1,74	2,02	18,84

Źródło: Dane CIHZ, CAAC i MF, od 2008 r. dane wstępne.

Tab. 6. Eksport i import pasz i produktów wtórnego przetwórstwa zbóż (tys. ton)

Okresy	Eksport					Import				
	ciasto makaron.	wyroby spożywcze ^a	chleb, pieczywo cukiernicze	pasze dla zwierząt hodowl.	pasze dla zwierząt domowych	ciasto makaron.	wyroby spożywcze ^a	chleb, pieczywo cukiernicze	pasze dla zwierząt hodowl.	pasze dla zwierząt domowych
2008 I-XII	11,10	61,54	221,1	103,75	87,60	64,15	13,53	82,3	229,84	98,62
2008 I-VI	4,96	32,56	109,5	50,14	47,43	24,19	6,51	37,2	120,04	48,99
2007/08	8,06	59,24	209,7	104,8	90,5	49,07	12,53	71,54	256,0	92,3
2008 I	0,60	4,60	17,80	5,91	10,12	3,89	0,65	6,16	22,06	9,89
II	0,90	5,91	17,59	9,99	9,09	4,12	1,20	6,47	21,67	8,48
III	0,73	5,70	17,90	7,66	8,04	4,79	0,93	5,90	20,61	7,00
IV	1,14	5,81	20,19	8,05	8,67	4,29	1,03	6,47	20,58	8,33
V	0,71	5,19	17,72	9,43	5,95	3,63	1,32	5,77	17,65	7,63
VI	0,89	5,35	18,32	9,09	5,55	3,47	1,38	6,48	17,48	7,66
VII	1,02	5,55	17,58	9,59	6,52	4,29	1,46	6,51	21,34	7,96
VIII	0,95	3,99	17,42	9,09	5,77	3,53	1,00	6,53	18,79	7,34
IX	1,09	4,46	20,31	9,19	7,03	5,48	1,34	9,13	21,48	9,40
X	1,39	6,13	21,52	10,02	6,32	18,20	1,15	9,29	18,74	10,61
XI	0,82	4,79	20,29	9,12	7,92	5,45	1,29	8,78	15,64	8,26
XII	0,88	4,05	14,50	6,60	6,60	3,01	0,79	4,81	13,81	6,08
2009 I	0,88	4,72	14,85	6,24	4,71	4,56	0,64	6,70	16,89	8,69
II	1,24	5,43	16,11	6,85	3,46	4,41	0,75	6,76	13,06	8,34
III	1,58	6,28	18,42	22,02	4,71	4,89	0,95	7,56	13,48	9,93
IV	0,88	4,03	15,03	8,58	2,48	4,18	1,12	6,39	10,45	7,18

^a uzyskane przez sypczanie lub prażenie ziarna zbóż

Źródło: Dane CIHZ, CAAC i MF, od 2008 r. dane wstępne.

Tab. 7. Ceny producenta i ceny detaliczne wybranych produktów zbożowych (zł/kg)

Okresy	Mąka poznańska		Kasza jęczmienna		Chleb mieszany		Chleb razowy	
	cena producenta	cena detaliczna	cena producenta	cena detaliczna	cena producenta	cena detaliczna	cena producenta	cena detaliczna
2007 I-XII	1,08	1,73	1,31	2,66	2,68	3,16	3,55	4,08
2008 I-XII	1,14	2,05	1,55	3,48	3,12	3,62	4,02	4,67
2007 I-VI	0,98	1,66	1,21	2,52	2,58	3,00	3,42	3,91
2008 I-VI	1,27	2,03	1,57	3,34	3,05	3,56	3,99	4,59
2008 I	1,25	1,97	1,56	3,12	2,95	3,50	3,95	4,50
II	1,26	2,00	1,59	3,24	3,01	3,52	3,98	4,51
III	1,27	2,03	1,59	3,36	3,03	3,52	3,98	4,55
IV	1,29	2,05	1,55	3,38	3,05	3,54	3,98	4,61
V	1,28	2,06	1,57	3,46	3,11	3,58	4,00	4,66
VI	1,25	2,07	1,56	3,50	3,15	3,64	4,02	4,69
VII	1,21	2,08	1,55	3,54	3,18	3,66	4,04	4,72
VIII	1,12	2,09	1,57	3,58	3,20	3,68	4,07	4,74
IX	1,04	2,09	1,56	3,62	3,20	3,70	4,06	4,76
X	0,95	2,08	1,56	3,60	3,20	3,70	4,08	4,75
XI	0,88	2,04	1,49	3,60	3,20	3,70	4,07	4,77
XII	0,86	2,01	1,49	3,64	3,20	3,70	4,06	4,77
2009 I	0,84	2,00	1,49	3,64	3,14	3,74	4,07	4,80
II	0,84	1,99	1,47	3,62	3,15	3,74	4,09	4,83
III	0,86	1,97	1,46	3,64	3,17	3,74	4,08	4,84
IV	0,84	1,95	1,43	3,64	3,17	3,74	4,10	4,83
V	.	1,95	.	3,64	.	3,76	.	4,84

Źródło: Dane GUS.

Tab. 8. Ceny detaliczne mieszanek i koncentratów (zł/tonę)

Okresy	Mieszanka dla bydła dorosłego (B)	Mieszanka dla loch (L)	Mieszanka dla prosiąt	Mieszanka dla tuczników (T2)	Mieszanka dla kurcząt (DKA-Starter)	Mieszanka dla kur niosek	Koncentrat Provit dla tuczników
2007 I-XII	1022,1	1145,7	1725,8	962,2	1298,3	1171,8	1635,2
2008 I-XII	1190,0	1313,7	1900,4	1119,6	1521,4	1478,3	1812,3
2007 I-VI	977,3	1099,2	1664,9	916,4	1261,4	1117,8	1610,0
2008 I-VI	1199,7	1322,9	1908,6	1138,4	1505,9	1361,5	1802,5
2008 I	1112,2	1260,8	1846,8	1075,0	1398,2	1300,9	1722,5
II	1157,9	1292,9	1881,0	1105,5	1452,1	1330,5	1767,2
III	1195,7	1315,6	1909,3	1135,0	1500,1	1353,4	1806,1
IV	1230,1	1339,8	1929,7	1161,9	1547,3	1379,4	1833,9
V	1248,6	1350,5	1942,4	1175,6	1568,6	1397,1	1840,2
VI	1253,9	1377,8	1942,3	1177,3	1569,0	1407,6	1845,0
VII	1254,0	1374,5	1947,4	1174,7	1569,8	1414,7	1848,5
VIII	1242,8	1360,9	1939,6	1161,9	1570,0	1401,2	1843,6
IX	1194,9	1320,5	1909,6	1115,0	1556,2	1375,0	1835,3
X	1151,4	1282,0	1871,0	1081,3	1529,0	1343,1	1815,9
XI	1123,8	1251,8	1850,2	1043,8	1503,3	1309,1	1798,7
XII	1114,8	1237,6	1835,9	1028,6	1493,3	1275,4	1790,4
2009 I	1069,6	1199,3	1818,6	1021,8	1469,3	1277,9	1791,2
II	1093,9	1216,0	1799,3	1021,8	1458,4	1276,0	1863,7
III	1098,8	1209,1	1811,3	1013,4	1450,8	1263,7	1896,5
IV	1150,2	1245,6	1825,7	1025,2	1444,4	1269,7	1930,6
V	1145,1	1268,8	1829,6	1005,1	1440,1	1263,0	1952,1

Źródło: Dane GUS.

Tab. 9. Relacje cen pasz przemysłowych do cen zbóż i cen skupu żywca i mleka^a

Miesiące	Mieszanka „T2” / ceny targ. żyta	Mieszanka „DKA – Starter” / ceny targ. pszenicy	Koncentrat „Provit” / ceny targ. żyta	Ceny skupu mleka / mieszanka „B”	Ceny skupu trzody / koncentrat „Provit”	Ceny skupu trzody / mieszanka „T2”	Ceny skupu drobiu / mieszanka „DKA – Starter”
2008 I	1,461	1,640	2,341	1,120	2,026	3,247	2,296
II	1,482	1,651	2,369	1,041	1,850	2,958	2,321
III	1,487	1,642	2,366	0,975	2,004	3,189	2,287
IV	1,505	1,634	2,376	0,902	1,979	3,124	2,197
V	1,502	1,672	2,350	0,841	2,185	3,420	2,250
VI	1,504	1,663	2,357	0,812	2,336	3,661	2,326
VII	1,522	1,681	2,395	0,778	2,413	3,797	2,408
VIII	1,684	1,875	2,672	0,763	2,446	3,882	2,395
IX	1,779	2,094	2,929	0,781	2,528	4,161	2,345
X	1,810	2,241	3,040	0,789	2,379	3,995	2,309
XI	1,935	2,345	3,335	0,803	2,379	4,100	2,195
XII	1,970	2,383	3,429	0,798	2,513	4,375	2,109
2009 I	1,979	2,333	3,469	0,822	2,473	4,335	2,232
II	2,041	2,350	3,723	0,794	2,388	4,355	2,393
III	1,972	2,372	3,691	0,792	2,520	4,717	2,537
IV	1,997	2,373	3,760	0,763	2,528	4,760	2,804
V	2,116	2,476	4,109	0,758	2,464	4,786	2,583

^a relacje cen wyrażonych w zł/l dla mleka i zł/kg dla pozostałych towarów

Źródło: Obliczenia własne na podstawie danych GUS.

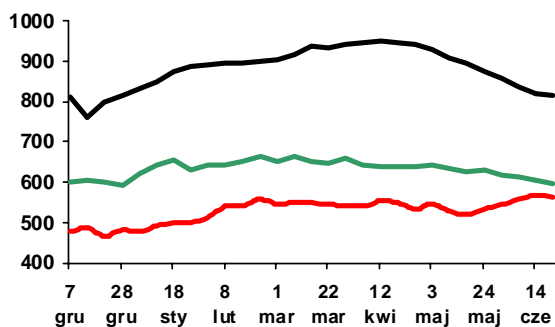
Tab. 10. Ceny zbóż za granicą (EUR/tonę)

Miesiące	Pszemica konsumpcyjna		Żyto konsump.	Jęczmień paszowy			Kukurydza paszowa		
	Niemcy	Czechy	Niemcy	Francja	Niemcy	Czechy	Słowacja	Węgry	Czechy
2008 I	258	229	251	209	238	198	223	201	211
II	263	239	245	207	233	256	223	198	223
III	250	242	220	197	232	234	214	185	222
IV	229	250	.	177	201	244	209	189	223
V	217	237	.	174	192	219	221	191	215
VI	204	238	189	167	173	206	206	194	208
VII	202	235	177	150	171	171	185	180	209
VIII	178	186	154	154	157	146	181	136	183
IX	161	163	142	138	138	129	173	102	141
X	149	149	133	122	125	117	97	78	119
XI	140	144	.	107	115	115	86	78	122
XII	124	117	115	106	106	84	85	85	90
2009 I	136	110	120	120	115	90	93	93	94
II	141	109	.	110	114	88	90	95	93
III	125	138	.	107	105	98	100	97	132
IV	123	115	.	107	103	94	98	103	114
V	142	114	.	125	112	96	101	110	117
VI	140	.	.	107	111	97	135	135	.

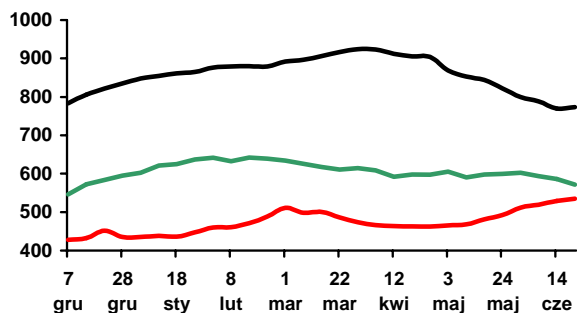
Źródło: ZMP, biuletyn Ministerstwa Rolnictwa.

Tygodniowe notowania cen wybranych zbóż i produktów zbożowych (zł/tonę)

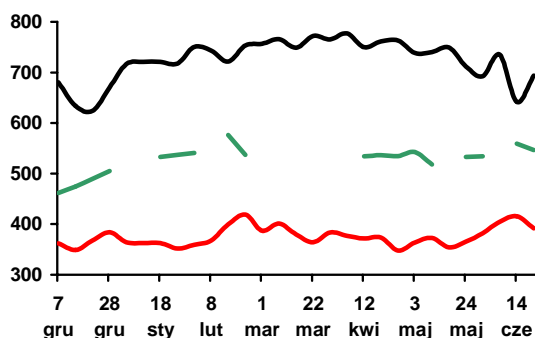
Rys. 1. Pszenica konsumpcyjna

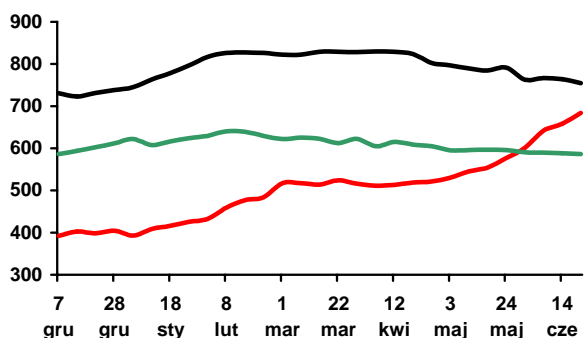
Rys. 2. Pszenica paszowa

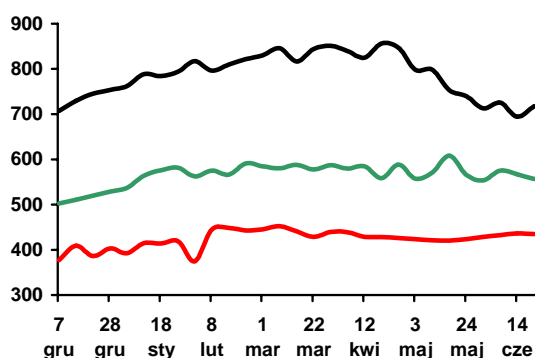
Rys. 3. Żyto paszowe

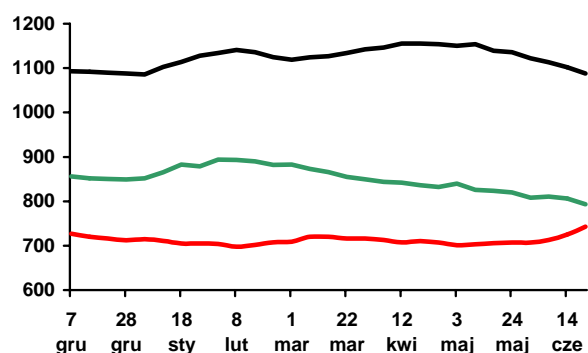
Rys. 4. Kukurydza paszowa

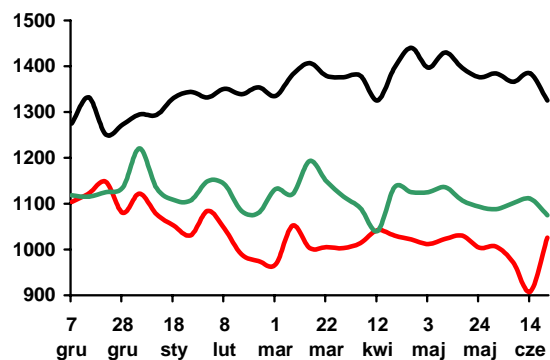
Rys. 5. Jęczmień paszowy

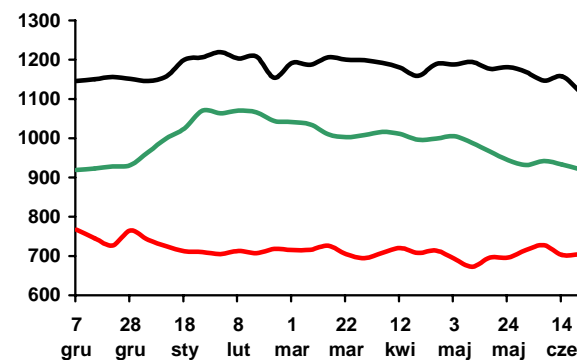
Rys. 6. Mąka pszenna piekarnicza (typ 750)

Rys. 7. Mąka pszenna detaliczna (typ 500)

Rys. 8. Mąka żytnia piekarnicza (typ 500/580)

Legenda:

2008/09

2007/08

2006/07

Źródło: Biuletyn „Rynek zbóż” 2006-09; ZSRIR, MRiRW.

Rynek cukru

Piotr Szajner

W sezonie 2009/2010 kwota produkcji cukru w Polsce wynosi 1405 tys. ton. Według wstępnych szacunków powierzchnia zbiorów buraków cukrowych wyniesie ok. 180 tys. ha i będzie o 3% większa niż w sezonie poprzednim. Limit produkcyjny zostanie w pełni wykorzystany, jeżeli plony buraków cukrowych wyniosą ok. 50 ton/ha przy standardowej polaryzacji 16%.

W sezonie 2009/2010 minimalna cena skupu buraków wyniesie 26,29 EUR/tonę i będzie o 5,5% mniejsza niż przed rokiem. Wzrost kursu euro spowoduje, że mimo spadku ceny minimalnej nie nastąpi pogorszenie opłacalności ich uprawy. Przy kursie w granicach 4,0-4,5 zł/EUR ceny skupu mogą wynieść 105-118 zł/tonę i będą odpowiednio o 1,5-10% wyższe niż przed rokiem.

Krajowe zużycie cukru wynosi ok. 1620 tys. ton. W 2008 r. konsumpcja cukru na osobę w gospodarstwach domowych wzrosła o ok. 7% do 18,2 kg, a wyniku wzrostu domowego przetwórstwa owoców, czemu sprzyjały duża podaż i niskie ceny owoców oraz niskie ceny cukru. Jednocześnie zmalało zużycie cukru w przemyśle spożywczym. Zdecydowało o tym mniejsze zużycie cukru do produkcji czekolady i wyrobów czekoladowanych, którego nie zrekomensował wzrost zużycia w produkcji pozostałych wyrobów spożywczych (cukierków, napojów bezalkoholowych i przetworów owocowych) oraz w przemyśle chemicznym.

W maju br. nastąpił spadek cen zbytu. Ceny cukru workowanego obniżyły się o 4% do 2,68 zł/kg, a cukru paczkowanego o 7% do 2,83 zł/kg. Powodem spadku cen był wzrost podaży cukru z importu oraz aprecjacja złotego względem euro. W maju kurs waluty unijnej wyniósł 4,41 zł, wobec 4,63 zł w lutym i marcu. W konsekwencji cena referencyjna cukru (541,5 EUR/tonę)

w przeliczeniu na walutę krajową obniżyła się do ok. 2400 zł/tonę. Spadek cen detalicznych był znacznie mniejszy. W handlu detalicznym ceny w maju były o 1% niższe niż przed miesiącem i wyniosły 3,44 zł/kg. Po integracji z UE tak wysoki poziom cen detalicznych miał miejsce wystąpił tylko drugim półroczu 2004 r.

W okresie styczeń-kwiecień 2009 r. ujemne saldo handlu zagranicznego cukrem wyniosło ok. 20 tys. ton. Eksport wyniósł 47 tys. ton, w tym 44 tys. ton do krajów UE. Ceny uzyskiwane w eksporcie na rynek unijny były wyższe od ceny referencyjnej i wynosiły ok. 560-580 EUR/tonę. Importu wyniósł 67 tys. ton. Cukier importowano głównie z krajów UE (64 tys. ton), za który płacono 490-530 EUR/tonę. W skali całego 2009 r. ujemne saldo wymiany może wynieść ok. 250 tys. ton.

Na światowym rynku ceny cukru wykazują tendencję wzrostową. W czerwcu ceny cukru białego na giełdzie Londynie wzrosły do 440 USD/tonę. W transakcjach gotówkowych cukier surowy na giełdzie w Nowym Jorku (kontrakt 11) zdrożał do ok. 370 USD/tonę. Powodem wzrostu cen jest 6% spadek światowej produkcji, przy wzroście popytu o 1,5%. W efekcie zmniejszyły się zapasy końcowe w sezonie 2008/2009 zmniejszyły się o 5,5% do 73,5 mln ton i stanowią ok. 46% światowego spożycia.

Tab. 1. Ceny w handlu zagranicznym cukrem (EUR/tonę)

Miesiące		Eksport			Import		
		ogółem	UE-27	kraje trzecie	ogółem	UE-27	kraje trzecie
2008	I	374,45	542,97	221,56	596,57	622,20	576,20
	II	359,49	522,68	229,89	549,50	544,03	554,73
	III	388,47	545,39	238,27	535,00	554,67	509,10
	IV	403,29	502,05	253,53	581,13	640,48	400,52
	V	365,00	490,91	233,40	585,64	632,08	450,57
	VI	372,76	512,02	232,52	501,53	662,30	484,29
	VII	385,15	488,32	235,55	539,56	561,62	374,50
	VIII	429,33	502,13	252,70	495,25	559,33	442,91
	IX	456,00	498,92	269,29	544,90	557,58	379,91
	X	465,65	482,67	344,80	607,30	622,78	443,49
	XI	431,94	447,43	348,98	571,20	575,80	448,92
	XII	519,12	653,19	326,93	565,44	602,86	412,49
2009	I	514,96	581,51	316,60	541,47	558,49	430,68
	II	598,22	617,24	337,67	527,91	530,83	447,76
	III	584,44	584,05	-	492,10	490,00	544,52
	IV	560,70	559,90	-	537,29	536,88	546,19

Źródło: Obliczenia IERiGŻ-PIB na podstawie wstępnych danych MF i CAAC (Centrum Analityczne Administracji Celnej).

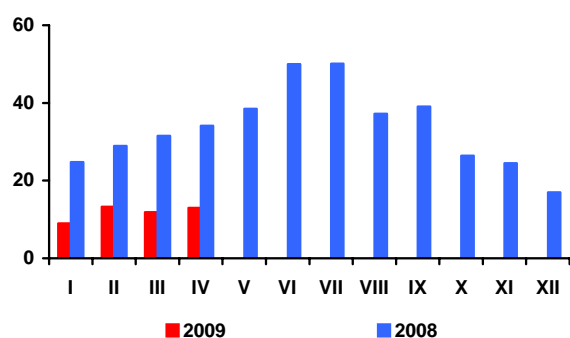
Tab. 2. Ceny cukru w Polsce (zł/kg)

Miesiące		Ceny zbytu		Cena referencyjna ^a	Cena detaliczna
		workowany	paczkowany		
2008	I	2,35	2,40	2,28	2,93
	II	2,28	2,26	2,26	2,90
	III	2,15	2,16	2,24	2,80
	IV	2,12	2,12	2,18	2,71
	V	2,10	2,16	2,15	2,69
	VI	2,09	2,13	2,13	2,62
	VII	2,03	2,05	2,06	2,57
	VIII	2,06	2,12	2,06	2,54
	IX	2,14	2,28	2,13	2,55
	X	2,28	2,41	1,94	2,67
	XI	2,39	2,49	2,01	2,75
	XII	2,38	2,46	2,28	2,74
2009	I	2,44	2,51	2,28	2,80
	II	2,69	2,81	2,51	2,91
	III	2,85	3,15	2,50	3,31
	IV	2,78	3,05	2,39	3,46
	V	2,68	2,83	2,40	3,44

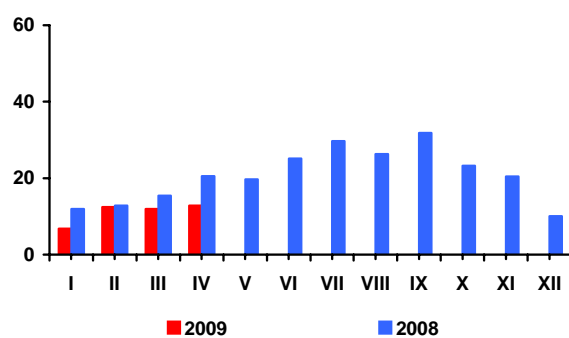
^a cenę referencyjną 631,9 EUR/tonę przeliczono na polską walutę wg miesięcznych kursów NBP, bez VAT

Źródło: Dane GUS.

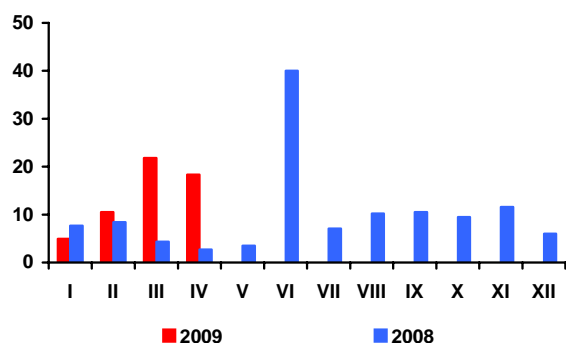
Rys. 1. Eksport ogółem (tys. ton)

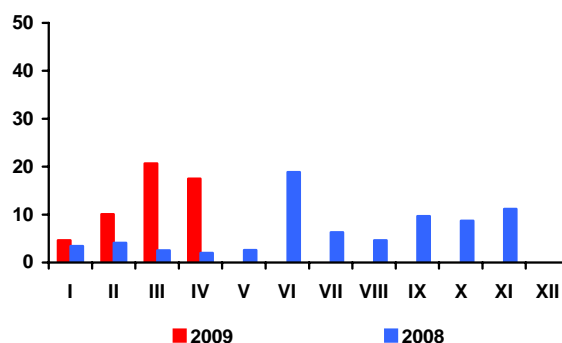
Rys. 2. Eksport do UE-27 (tys. ton)

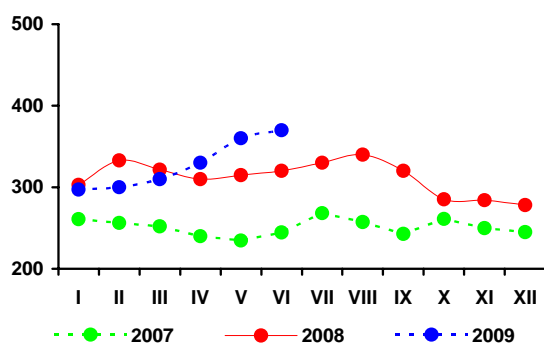
Rys. 3. Import ogółem (tys. ton)

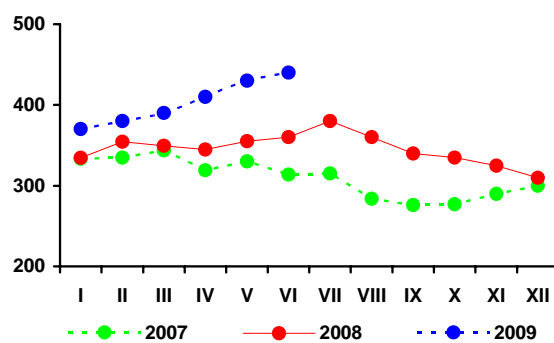
Rys. 4. Import z UE-27 (tys. ton)

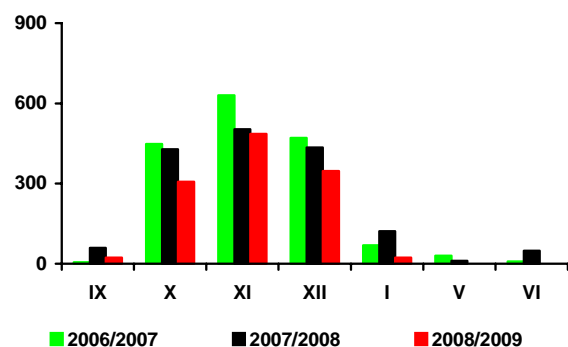
Rys. 5. Ceny cukru surowego na giełdzie w Nowym Jorku, Kontrakt Nr 11 (USD/tonę)

Rys. 6. Ceny cukru białego na giełdzie w Londynie, Kontrakt Nr 5 (USD/tonę)

Rys. 3. Produkcja cukru (tys. ton)

Źródło: Obliczenia IERiGŻ-PIB, dane MRiRW, MF, F.O Licht's „International Sugar and Sweetener Report”, GUS.

Rynek rzepaku

Ewa Rosiak

Na rynku europejskim ceny rzepaku i produktów jego przerobu w czerwcu (przed tegorocznymi zbiorami) malały, podążały za spadkami cen soi na rynku amerykańskim. W sezonie 2009/10 (lipiec 2009 – czerwiec 2010) przeciętna cena rzepaku na rynku europejskim nie zmieni się w porównaniu z sezonem poprzednim; według oceny Oil World wyniesie, tak jak w minionym sezonie, 450 USD/tonę (cif Hamburg). Nie zmienią się też istotnie ceny produktów przerobu rzepaku. Przeciętna cena oleju rzepakowego (1010 USD/tonę – fob ex-mill Holandia) może być tylko o 1% wyższa, zaś śrutę rzepakową (194 USD/tonę – fob ex-mill Hamburg) o 8% niższa niż w sezonie poprzednim. Przy prognozowanym spadku cen pszenicy, relacja cen rzepak/pszenica pozostanie korzystniejsza dla uprawy rzepaku. W wypadku potwierdzenia tych prognoza dla Europy, w tym dla Polski, nastąpi zwiększenie zasiewów rzepaku kosztem pszenicy. Prawdopodobnie od sezonu 2010/11 ceny rzepaku będą znowu stopniowo wzrastać przez kilka następnych sezonów, ale w najbliższych latach nie osiągną rekordowo wysokiego poziomu z sezonu 2007/08 (ponad 600 USD/tonę).

W czerwcu obroty handlowe rzepakiem były niewielkie. Zakłady przemysłu tłuszczowego kupiły 7 tys. ton tego surowca. Przeciętna cena zakupu rzepaku (średnio 1379 zł/tonę) była o 3,7% wyższa niż w poprzednim miesiącu. Wyższa też była cena zbytu oleju rzepakowego rafinowanego (wzrost o 2,5% do 3177 zł/tonę), natomiast niższa – cena zbytu śrutę rzepakową (spadek o 3,0% do 574 zł/tonę). W czerwcu rzepak, olej i śruta rzepakowa były odpowiednio o 10,9, 10,4 i 10,5% tańsze niż przed rokiem.

Przewiduje się, iż po tegorocznych zbiorach cena skupu rzepaku na rynku krajowy będzie wyższa niż w roku poprzednim. Skala wzrostu nie będzie jednak znacząca. W III kwartale 2009 r. przeciętna cena skupu rzepaku wyniesie prawdopodobnie ok. 1300-1350 zł/tonę i będzie o ok. 3-7% wyższa niż przed rokiem.

Utrzymuje się wysoki przerób rzepaku. W kwietniu przerobiono ok. 150 tys. ton rzepaku (niecałe 3% mniej niż przed miesiącem, lecz o 27% więcej niż przed rokiem). W pierwszych czterech miesiącach br. zakłady przemysłu tłuszczowego (liczące co najmniej 50 osób stałej załogi) wyprodukowały łącznie ok. 240 tys. ton surowe-

go oleju rzepakowego, tj. o 22% więcej niż analogicznym okresie ub. roku. Produkcja oleju rzepakowego rafinowanego wyniosła ok. 140 tys. ton i była o ok. 2% mniejsza niż przed rokiem. Większa niż przed rokiem była produkcja rafinowanego oleju słonecznikowego, zaś mniejsza rafinowanego oleju sojowego. Większa też była produkcja margaryn (o 7%).

W kwietniu wzrósł import nasion oleistych (głównie rzepaku) i margaryn, zmalał przywóz olejów roślinnych i śrut oleistych. Większy niż przed miesiącem był eksport śrutę rzepakową i margaryn, zaś mniejszy wywóz rzepaku i oleju rzepakowego. W pierwszych czterech miesiącach br. wywieziono łącznie: 15 tys. ton rzepaku (o 63% mniej niż w analogicznym okresie ub. roku), 44 tys. ton oleju rzepakowego (o 6% więcej), 198 tys. ton śrutę rzepakową (o 9% więcej) oraz 28 tys. ton margaryn (o 25% więcej). Przywieziono: 660 tys. ton śrut oleistych (o 2% mniej niż przed rokiem), 111 tys. ton olejów roślinnych (o 24% mniej), 83 tys. ton nasion oleistych (o 78% więcej), w tym 51 tys. ton rzepaku (6 razy więcej) i 12 tys. ton margaryn (o 36% mniej).

Po znacznym wzroście w kwietniu, w maju nastąpił spadek cen oleju rzepakowego konfekcjonowanego u producenta (o 12,6%), natomiast w detalu jego ceny wzrosły (o 1,0%). W maju olej rzepakowy konfekcjonowany kosztował u producenta o 8,2% mniej, zaś w detalu o 2,5% więcej niż przed rokiem.

W maju nastąpił dalszy spadek cen detalicznych tłuszczów roślinnych, w wyniku kolejnej obniżki cen margaryn. Ceny detaliczne olejów roślinnych nieznacznie wzrosły. W porównaniu z majem roku poprzedniego margaryny i oleje roślinne były odpowiednio o 3,1 i 5,2% droższe. W pierwszych pięciu miesiącach br. bardziej potaniały tłuszcze roślinne (średnio o 1,3% w relacji maj do grudnia) niż tłuszcze zwierzęce (średnio o 0,1% w relacji maj do grudnia). W grupie tłuszczów zwierzęcych przy spadku cen masła nastąpił bowiem znaczący wzrost cen pozostałych tłuszczów zwierzęcych (śłoniny i smalcu). Ceny całej żywności łącznie z napojami bezalkoholowymi w maju były średnio o 6,0% wyższe niż w grudniu roku poprzedniego.

Tab. 1. Krajowy bilans olejów roślinnych (tony)

Okres	Produkcja oleju rzepakowego surowego ^a	Import olejów ogółem	Eksport olejów ogółem	Zużycie krajowe		Eksport / produkcja w %	Wskaźnik samowystarczalności ^b w %
				ogółem	na 1 mieszkańca		
2007 I-XII	633 054	381 522	262 760	751 816	19,72	41,5	84,2
2008 I-XII	587 896	409 097	163 626	833 367	21,85	27,8	70,5
2008 IV	46 559	30 008	9 349	67 218	1,8	20,1	69,3
V	32 338	31 235	6 839	56 734	1,5	21,1	57,0
VI	22 764	31 776	9 883	44 657	1,2	43,4	51,0
VII	36 665	28 568	16 805	48 428	1,3	45,8	75,7
VIII	62 785	37 635	14 833	85 587	2,2	23,6	73,4
IX	56 733	37 718	17 849	76 602	2,0	31,5	74,1
X	56 061	44 418	17 889	82 590	2,2	31,9	67,9
XI	64 110	30 112	13 371	80 851	2,1	20,9	79,3
XII	58 306	22 909	20 592	60 623	1,6	35,3	96,2
2009 I	59 943	30 421	15 875	74 489	2,0	26,5	80,5
II	60 885	25 002	11 832	74 055	1,9	19,4	82,2
III	60 845	31 719	15 486	77 078	2,0	25,5	78,9
IV	59 246	23 418	10 672	71 992	1,9	18,0	82,3
Zmiany w %							
IV 2009 / III 2008	-2,6	-26,2	-31,1	-6,6	-6,6	x	x
IV 2009 / IV 2008	27,2	-22,0	14,2	7,1	7,1	x	x
IV 2009 / XII 2008	1,6	2,2	-48,2	18,8	18,8	x	x

^a produkcja wg miesięcy dotyczy przedsiębiorstw zatrudniających 50 osób i więcej, ^b produkcja / zużycie krajowe
Źródło: Opracowanie IERiGŻ-PIB na podstawie danych GUS i CAAC.

Tab. 2. Krajowy bilans oleju rzepakowego (tony)

Okres	Produkcja oleju rzepakowego surowego ^a	Import	Eksport	Zużycie krajowe		Eksport / produkcja w %	Wskaźnik samowystarczalności ^b w %
				ogółem	na 1 mieszkańca		
2007 I-XII	633 054	15 714	250 613	398 155	10,43	39,6	159,0
2008 I-XII	587 896	53 148	146 232	494 812	12,97	24,9	118,8
2008 IV	46 559	4397	8 203	42 753	1,12	17,6	108,9
V	32 338	6415	5 352	33 401	0,88	16,6	96,8
VI	22 764	6871	9 204	20 431	0,54	40,4	111,4
VII	36 665	5253	15 888	26 030	0,68	43,3	140,9
VIII	62 785	5833	13 546	55 072	1,44	21,6	114,0
IX	56 733	5439	17 013	45 159	1,18	30,0	125,6
X	56 061	4724	15 824	44 961	1,18	28,2	124,7
XI	64 110	4811	11 969	56 952	1,49	18,7	112,6
XII	58 306	1497	16 334	43 469	1,14	28,0	134,1
2009 I	59 943	2242	11 648	50 537	1,33	19,4	118,6
II	60 885	1525	9 284	53 126	1,39	15,2	114,6
III	60 845	3263	13 620	50 488	1,32	22,4	120,5
IV	59 246	682	8 999	50 929	1,34	15,2	116,3
Zmiany w %							
IV 2009 / III 2008	-2,6	-79,1	-33,9	0,9	0,9	x	x
IV 2009 / IV 2008	27,2	-84,5	9,7	19,1	19,1	x	x
IV 2009 / XII 2008	1,6	-54,4	-44,9	17,2	17,2	x	x

^a produkcja wg miesięcy dotyczy przedsiębiorstw zatrudniających 50 osób i więcej, ^b produkcja / zużycie krajowe
Źródło: Opracowanie IERiGŻ-PIB na podstawie danych GUS i CAAC.

Tab. 3. Krajowy bilans śrut oleistych (tony)

Okres	Produkcja śruty rzepakowej ^a	Import śrut ogółem	Eksport śrut ogółem	Zużycie krajowe	Eksport / produkcja w %	Wskaźnik samowystarczalności ^b w %
2007 I-XII	949 581	2 132 824	430 831	2 651 574	45,4	35,8
2008 I-XII	881 844	1 999 290	490 626	2 390 508	55,6	36,9
2008 IV	69 839	134 225	42 670	161 394	61,1	43,3
V	48 507	192 564	18 296	222 775	37,7	21,8
VI	34 146	208 739	17 238	225 647	50,5	15,1
VII	54 998	135 320	16 761	173 557	30,5	31,7
VIII	94 178	170 456	38 962	225 672	41,4	41,7
IX	85 100	138 042	48 481	174 661	57,0	48,7
X	84 092	134 677	51 725	167 044	61,5	50,3
XI	96 165	221 265	68 448	248 982	71,2	38,6
XII	87 459	148 210	38 109	197 560	43,6	44,3
2009 I	89 915	167 113	53 244	203 784	59,2	44,1
II	91 328	139 039	45 464	184 903	49,8	49,4
III	91 268	202 411	53 494	240 185	58,6	38,0
IV	88 869	151 728	56 532	184 065	63,6	48,3
Zmiany w %						
<u>IV 2009</u> <u>III 2008</u>	-2,6	-25,0	5,7	-23,4	x	x
<u>IV 2009</u> <u>IV 2008</u>	27,2	13,0	32,5	14,0	x	x
<u>IV 2009</u> <u>XII 2008</u>	1,6	2,4	48,3	-6,8	x	x

^a wyliczenia IERiGŻ-PIB, ^b produkcja / zużycie krajowe

Źródło: Opracowanie IERiGŻ-PIB na podstawie danych GUS i CAAC.

Tab. 4. Krajowy bilans śruty rzepakowej (tony)

Okres	Produkcja ^a	Import	Eksport	Zużycie krajowe	Eksport / produkcja w %	Wskaźnik samowystarczalności ^b w %
2007 I-XII	949 581	7 121	397 411	559 291	41,9	169,8
2008 I-XII	881 844	9 265	453 269	437 840	51,4	201,4
2008 IV	69 839	1 227	39 944	31 122	57,2	224,4
V	48 507	968	14 323	35 152	29,5	138,0
VI	34 146	1 548	13 177	22 517	38,6	151,6
VII	54 998	518	12 883	42 633	23,4	129,0
VIII	94 178	477	36 562	58 093	38,8	162,1
IX	85 100	344	46 778	38 666	55,0	220,1
X	84 092	655	48 448	36 299	57,6	231,7
XI	96 165	491	64 091	32 565	66,6	295,3
XII	87 459	126	34 850	52 735	39,8	165,8
2009 I	89 915	777	50 271	40 421	55,9	222,4
II	91 328	98	42 638	48 788	46,7	187,2
III	91 268	440	50 003	41 705	54,8	218,8
IV	88 869	2 630	54 889	36 610	61,8	242,7
Zmiany w %						
<u>IV 2009</u> <u>III 2008</u>	-2,6	497,7	9,8	-12,2	x	x
<u>IV 2009</u> <u>IV 2008</u>	27,2	114,3	37,4	17,6	x	x
<u>IV 2009</u> <u>XII 2008</u>	1,6	1987,3	57,5	-30,6	x	x

^a wyliczenia IERiGŻ-PIB, ^b produkcja / zużycie krajowe

Źródło: Opracowanie IERiGŻ-PIB na podstawie danych GUS i CAAC.

Tab. 5. Krajowy bilans margaryny (tony)

Okres	Produkcja ^a	Import	Eksport	Zużycie krajowe		Eksport / produkcja w %	Wskaźnik samowystar- czalności ^b w %
				ogółem	na 1 mieszkańca		
2007 I-XII	345 054	31 939	62 803	314 190	8,23	18,2	109,8
2008 I-XII	328 026	47 388	76 801	298 613	7,83	23,4	109,8
2008 IV	25 505	3 866	5 917	23 454	0,62	23,2	108,7
V	25 184	2 862	5 412	22 634	0,59	21,5	111,3
VI	28 586	3 727	6 611	25 702	0,67	23,1	111,2
VII	23 541	2 953	9 004	17 490	0,46	38,2	134,6
VIII	26 990	2 983	6 373	23 600	0,62	23,6	114,4
IX	29 378	4 008	10 673	22 713	0,60	36,3	129,3
X	30 332	3 249	10 440	23 141	0,61	34,4	131,1
XI	32 764	7 128	3 322	36 570	0,96	10,1	89,6
XII	25 362	2 061	2 570	24 853	0,65	10,1	102,0
2009 I	24 915	2 904	6 443	21 376	0,56	25,9	116,6
II	28 232	3 152	7 137	24 247	0,64	25,3	116,4
III	32 318	2 627	6 424	28 521	0,75	19,9	113,3
IV	28 136	3 097	8 001	23 232	0,61	28,4	121,1
Zmiany w %							
<u>IV 2009</u> <u>III 2008</u>	-12,9	17,9	24,5	-18,5	-18,5	x	x
<u>IV 2009</u> <u>IV 2008</u>	10,3	-19,9	35,2	-0,9	-0,9	x	x
<u>IV 2009</u> <u>XII 2008</u>	10,9	50,3	211,3	-6,5	-6,5	x	x

^a produkcja wg miesięcy dotyczy przedsiębiorstw zatrudniających 50 osób i więcej, ^b produkcja / zużycie krajowe
Źródło: Opracowanie IERiGŻ-PIB na podstawie danych GUS i CAAC.

Tab. 6. Ceny skupu (zł/tonę)

Okres	Rzepak ^a	Pszenica	Relacja cen
2007 I-XII	956,6	706,8	1,35
2008 I-XII	1268,2	643,3	1,97
2008 V	1567,0	844,6	1,86
VI	1548,0	804,1	1,93
VII	1273,8	689,7	1,85
VIII	1248,3	573,6	2,18
IX	1250,4	517,1	2,42
X	1215,0	467,1	2,60
XI	1210,0	460,0	2,63
XII	1223,0	470,6	2,60
2009 I	1215,0	477,5	2,54
II	1234,0	528,4	2,34
III	1258,0	517,5	2,43
IV	1258,0	500,5	2,51
V	1330,0	508,3	2,62
Zmiany w %			
<u>V 2009</u> <u>IV 2009</u>	5,7	1,6	x
<u>V 2009</u> <u>V 2008</u>	-15,1	-41,2	x
<u>V 2009</u> <u>XII 2008</u>	8,7	8,0	x

^a ceny roczne oraz za VII, VIII i IX – dane GUS, pozostałe miesięczne – dane MRiRW
Źródło: Opracowanie IERiGŻ-PIB na podstawie danych GUS i MRiRW.

Tab. 7. Ceny olejów roślinnych konfekcjonowanych (zł/litr)

Okres	Ceny zbytu			Ceny detaliczne		
	olej rzepakowy	olej sojowy	olej słonecznikowy	olej rzepakowy	olej sojowy	olej słonecznikowy
2007 I-XII	3,63	3,64	4,29	4,91	5,35	5,53
2008 I-XII	4,54	4,62	5,82	5,98	6,48	7,00
2008 V	4,63	5,04	5,97	6,03	6,42	6,93
VI	4,68	x	5,97	6,10	6,55	7,15
VII	4,71	x	5,55	6,16	6,62	7,29
VIII	4,62	x	5,86	6,20	6,69	7,38
IX	4,66	x	5,83	6,17	6,77	7,53
X	4,58	x	5,95	6,14	6,83	7,59
XI	4,51	x	5,98	6,16	6,87	7,61
XII	4,68	x	6,07	6,12	6,98	7,63
2009 I	4,66	x	5,40	6,17	7,04	7,63
II	4,47	x	5,37	6,17	7,05	7,55
III	4,50	x	5,32	6,17	7,05	7,47
IV	4,86	x	5,29	6,12	7,03	7,40
V	4,25	x	5,29	6,18	7,05	7,37
Zmiany w %						
$\frac{V\ 2009}{IV\ 2009}$	-12,6	x	0,0	1,0	0,3	-0,4
$\frac{V\ 2009}{V\ 2008}$	-8,2	x	-11,4	2,5	9,8	6,3
$\frac{V\ 2009}{XII\ 2008}$	-9,2	x	-12,9	1,0	1,0	-3,4

Źródło: Opracowanie IERiGŻ-PIB na podstawie danych GUS.

Tab. 8. Ceny tłuszczów roślinnych i zwierzęcych (zł/kg)

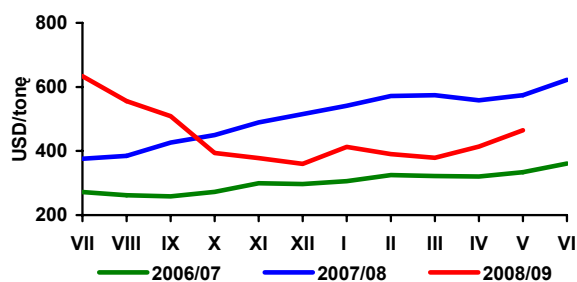
Okres	Ceny zbytu					Ceny detaliczne				
	margaryn a Palma w op. 250 g	masło roślinne w op. 250 g	masmix za 1 kg	masło w op. 200 g ^a	smalec w op. 250 g	margaryn a Palma w op. 250 g	masło roślinne w op. 500 g	masmix w op. 400 g	masło w op. 200 g ^b	smalec w op. 250 g
2007 I-XII	4,40	5,24	7,16	13,15	2,78	5,16	x	12,18	16,90	4,40
2008 I-XII	6,12	5,64	x	13,08	3,76	8,52	x	13,45	18,45	5,16
2008 V	5,88	5,64	x	13,12	3,25	8,08	x	13,15	18,35	4,84
VI	6,24	5,64	x	13,05	3,69	8,40	x	13,50	18,25	4,88
VII	6,40	5,60	x	13,00	3,70	8,84	x	13,65	18,05	5,04
VIII	6,44	5,72	x	12,93	3,99	9,20	x	13,88	17,90	5,20
IX	6,60	5,68	x	12,86	4,45	9,28	x	13,98	17,85	5,48
X	6,52	5,76	x	12,62	4,49	9,32	x	13,98	17,70	5,72
XI	6,44	5,76	x	12,41	4,48	9,28	x	13,95	17,60	5,84
XII	x	5,76	x	12,25	4,48	9,12	x	14,05	17,50	5,92
2009 I	5,20	6,08	8,13	12,27	4,56	9,12	x	14,03	17,45	5,92
II	5,08	6,12	8,02	12,09	4,61	9,08	x	14,03	17,30	5,96
III	5,08	6,04	8,03	12,03	4,75	8,80	x	14,10	17,25	5,92
IV	5,08	6,04	8,11	12,02	4,80	8,36	x	13,88	17,00	5,96
V	5,08	6,00	7,98	11,87	4,80	8,28	x	13,88	17,15	6,00
Zmiany w %										
$\frac{V\ 2009}{IV\ 2009}$	0,0	-0,7	-1,6	-1,2	0,0	-1,0	x	0,0	0,9	0,7
$\frac{V\ 2009}{V\ 2008}$	-13,6	6,4	x	-9,5	47,7	2,5	x	5,5	-6,5	24,0
$\frac{V\ 2009}{XII\ 2008}$	x	4,2	x	-3,1	7,1	-9,2	x	-1,2	-2,0	1,4

^a masło świeże i chłodnicze o zawartości tłuszczu nie przekraczającej 85% masy

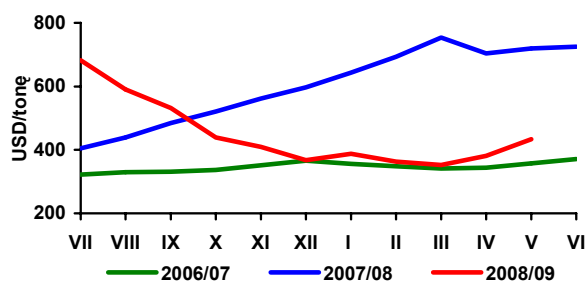
^b masło świeże o zawartości tłuszczu 82,0-82,5% mas, ^c od I 2008 r. Margaryna do pieczenia, np. Kasia

Źródło: Opracowanie IERiGŻ-PIB na podstawie danych GUS.

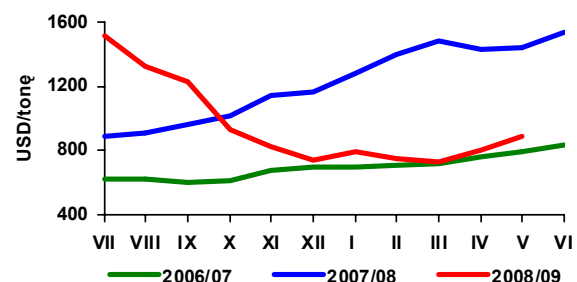
Rys. 1. Ceny amerykańskiej soi (cif Rotterdam)

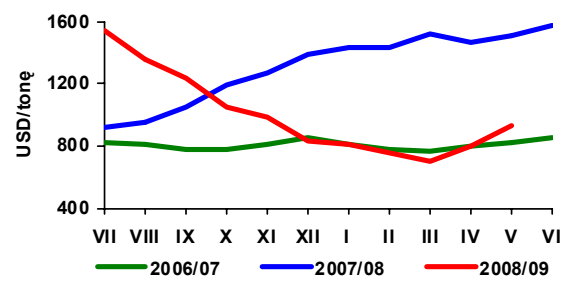
Rys. 2. Ceny europejskiego rzepaku (cif Hamburg)

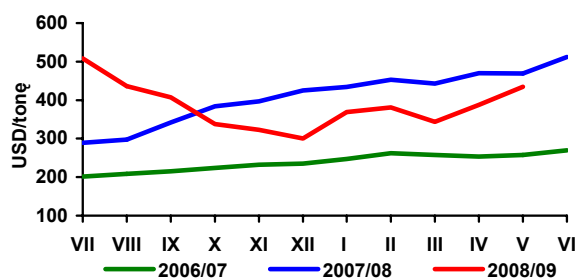
Rys. 3. Ceny holenderskiego oleju sojowego (fob ex-mill)

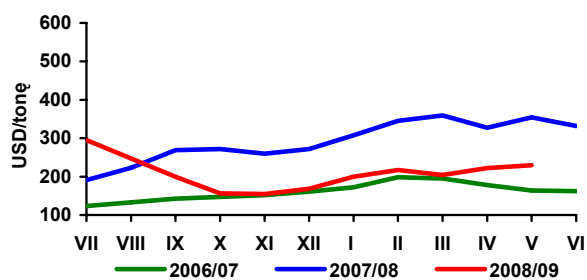
Rys. 4. Ceny holenderskiego oleju rzepakowego (fob ex-mill)

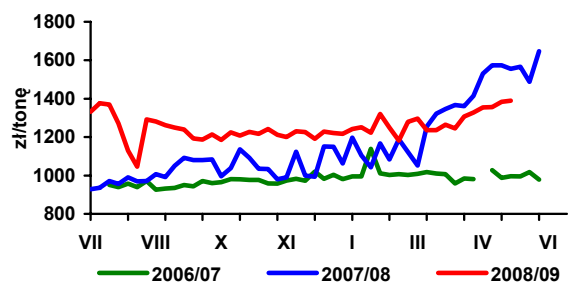
Rys. 5. Ceny argentyńskiej śruty sojowej 44/45% białka (cif Rotterdam)

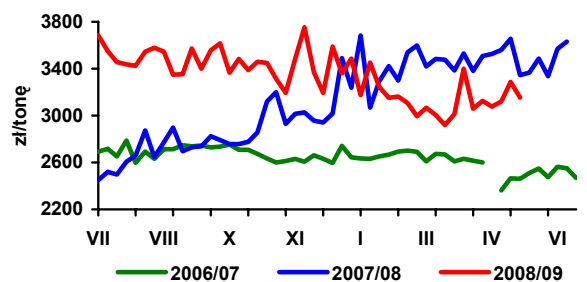
Rys. 6. Ceny niemieckiej śruty rzepakowej 34% białka (fob ex-mill Hamburg)

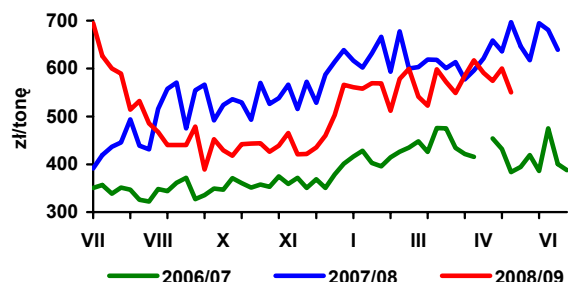
Rys. 7. Ceny skupu rzepaku (zmiany tygodniowe - wg notowań MRiRW)

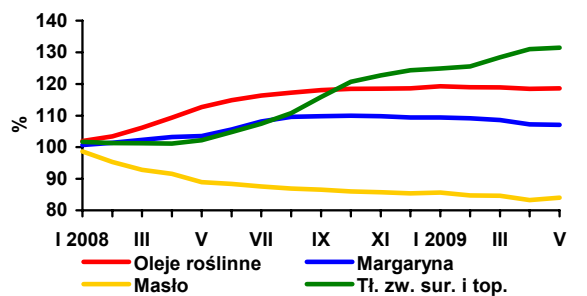
Rys. 8. Ceny zbytu oleju rzepakowego rafinowanego (zmiany tygodniowe - wg notowań MRiRW)

Rys. 9. Ceny zbytu śruty rzepakowej (zmiany tygodniowe - wg notowań MRiRW)

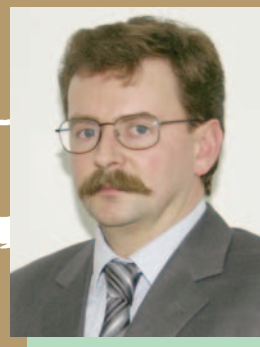
Rys. 10. Dynamika cen detalicznych tłuszczów (XII 2007 = 100)

Źródło: Opracowanie IERiGŻ-PIB na podstawie danych Oil World, GUS i MRiRW.

Rynek ziemniaków

Wiesław Dzwonkowski

Według wstępnych szacunków NPEG (North-western European Potato Growers) w 2009 r. areał uprawy ziemniaków jadalnych w krajach UE-5 (Belgia, Holandia, Niemcy, Francja, Wlk. Brytania) jest o blisko 2% większy niż w poprzednim roku. Wzrost ten notuje się przede wszystkim w Belgii i Holandii, w Niemczech i Francji spodziewana jest stabilizacja powierzchni zbiorów, a w Wlk. Brytanii 1% spadek. W bieżącym sezonie warunki agrometeorologiczne dla uprawy ziemniaków w centralnej i zachodniej Europie są na ogół korzystne, za wyjątkiem początkowego okresu wegetacji, kiedy wystąpiła susza. Plony ziemniaków powinny być przynajmniej równie wysokie, jak w poprzednim roku, co potwierdzają dobre zbiory i niższe od ubiegłorocznych ceny ziemniaków wczesnych.

Również w Polsce wegetacja ziemniaków dotychczas przebiega w korzystnych warunkach. Istotnym zagrożeniem dla kondycji upraw jest utrzymywanie się dużej wilgotności oraz wysokiej temperatury, co sprzyja rozwojowi zarazy ziemniaczanej, choroby sięjącej największe spustoszenie w uprawach. W okresach deszczowych zaraza potrafi rozszerzać się bardzo szybko i w ciągu kilku dni może opanować całą plantację, która w krótkim czasie może ulec całkowitemu zniszczeniu. Najbardziej intensywny rozwój zarazy w naszych warunkach obserwuje się zwykle w drugiej połowie lata. Skuteczna ochrona ziemniaka przed w/w chorobą wymaga zastosowania w sezonie wegetacyjnym kilku zabiegów chemicznych. Ponieważ wystarczającą ochronę stosują tylko plantatorzy zajmujący się produkcją z przeznaczeniem na rynek, można przyjąć, że zagrożoną tą chorobą może być znacząca część areału uprawy ziemniaków.

Jeszcze w maju ceny ziemniaków rosły, a ich przeciętny poziom na targowiskach wzrósł do 85,6 zł/dt i był o ponad 1,5% wyższy niż kwietniu oraz o 58,5% niż w analogicznym okresie 2008 r. W czerwcu, wraz z rosnącą podażą ziemniaków z tegorocznej produkcji, ceny ubiegłorocznych zaczęły wykazywać tendencję spadkową. Według danych MRiRW w końcu minionego miesiąca ceny targowiskowe ziemniaków wczesnych oscylowały w przedziale 120-180 zł/tonę, a ich poziom był o ok. 20% wyższy niż w ub. r. W dalszej części sezonu ziemniaki powinny być o 10-

20% tańsze niż w ub. r., o ile nie spowoduje znaczących strat zarazu ziemniaka.

Dynamika zmian cen przetworów ziemniaczanych jest znacznie mniejsza. Obecny poziom cen detalicznych frytek jest o ok. 1% wyższy w porównaniu z analogicznym okresem ubiegłego roku, a pozostałych przetworów spożywczych z ziemniaków o 5-6%.

Ceny skrobi ziemniaczanej na poziomie producenta w maju ponownie się obniżyły, a ich poziom jest o ok. 21% niższy niż przed rokiem. Wysokie ceny surowca, niskie ceny zbytu, brak refundacji eksportowych oraz wysokie koszty stałe z powodu tylko częściowego wykorzystania mocy produkcyjnych powodują, że nadchodząca kampania 2009/10 może być trudna dla przemysłu skrobiowego.

Mniejsze niż przed rokiem są obroty handlu zagranicznego ziemniakami i ich przetworami, zwłaszcza po stronie importu. W pierwszych czterech miesiącach 2009 r. eksport ziemniaków nieprzetworzonych wyniósł 16,3 tys. ton (z tego 13,5 tys. ton stanowił eksport do Mołdawii), wobec 16,7 tys. ton w analogicznym okresie ubiegłego roku i zaledwie 1,5 tys. ton w okresie styczeń-kwiecień 2007 r. W pierwszych czterech miesiącach 2009 r. import ziemniaków wyniósł 23,1 tys. ton, wobec 29,3 tys. ton w analogicznym okresie 2008 r. i 73,2 tys. ton dwa lata wstecz. Przywóz sadześniaków zmniejszył się z 11,2 do niespełna 5,4 tys. ton, a ziemniaków wczesnych z 12,4 do 6,4 tys. ton. Wzrósł natomiast import pozostałych ziemniaków konsumpcyjnych (z 5,7 do 11,3 tys. ton).

W okresie styczeń-kwiecień 2009 r. sprzedaż frytek na rynki zagraniczne była podobna jak przed rokiem i wyniosła 30,8 tys. ton. Z 12,2 do 15,9 tys. ton wzrósł eksport skrobi ziemniaczanej. Wyższa była również sprzedaż na rynki zagraniczne suszów z ziemniaków, natomiast obniżył się eksport chipsów oraz syropów skrobiowych. Wyraźnie maleje import produktów skrobiowych, a zwłaszcza syropów oraz skrobi nieprzetworzonych. Zdecydowanie niższy jest również przywóz pozostałych przetworów ziemniaczanych.

Tab. 1. Skup ziemniaków i produkcja skrobi ziemniaczanej (tony)

Wyszczególnienie	Skup ziemniaków			Produkcja skrobi ziemniaczanej ^a		
	2007	2008	2009	2006	2007	2008
I	.	.	.	1 894	-	-
II	.	.	.	41	-	-
III	.	.	.	-	-	-
IV	34 600	51 800	50 100	-	-	-
V	28 400	42 400	35 600	-	-	-
VI	10 200	35 100		-	-	-
VII	22 800	32 700		-	-	-
VIII	69 100	49 100		-	2 363	-
IX	298 500	223 400		12 631	28 984	21 975
X	303 300	341 400		37 510	35 730	38 712
XI	129 300	203 600		17 714	14 131	27 609
XII	41 500	36 700		1 999	-	462
RAZEM	864 500 ^c	886 900 ^d	85 700	71 789	81 208	88 758

^a krochmal surowy nieodwodniony w przeliczeniu na 80% suchej masy, ^b okres VII -XII 2006,

^c okres VII-XII 2007, ^d okres VII-XI 2008

Źródło: Dane GUS.

Tab. 2. Eksport ziemniaków i ich przetworów (tony)

Miesiące	Ziemniaki			Produkty skrobiowe				Przetwory spożywcze		
	wczesne	sadzeniaki	pozostałe	skrobia ziemn.	skrobie pozostałe	syrop skrobiowy	dekstryny	frytki	chipsy	susze
2005 I-XII	1 643	858	22 848	63 657	72	44 662	9 530	90 180	17 978	8 912
2006 I-XII	758	1 409	10 643	45 783	86	53 402	8 452	101 914	18 686	8 430
2007 I-XII	1 522	1 651	20 097	25 523	151	46 386	11 390	90 153	14 190	5 429
2008 I-XII	3 147	2 904	32 901	35 109	523	52 247	7 033	99 243	13 445	6 418
2008 I	88	369	1 826	2 480	317	8 719	652	8 012	927	451
2008 II	272	467	2 640	3 701	18	3 794	771	7 446	1 152	648
2008 III	316	374	3 293	3 241	7	4 736	633	7 442	1 167	683
2008 IV	269	1 047	5 715	2 776	5	4 604	502	8 356	1 050	737
2008 V	1 700	402	4 275	3 288	7	4 213	642	7 316	1 631	641
2008 VI	360	0	1 275	3 041	14	3 298	783	8 444	1 463	454
2008 VII	10	0	368	3 751	13	5 156	795	10 549	1 049	496
2008 VIII	13	0	249	2 200	8	4 235	603	9 468	991	316
2008 IX	7	1	2 581	2 429	47	4 169	517	8 606	973	614
2008 X	6	-	5 913	2 719	31	3 736	520	8 163	1 080	405
2008 XI	1	-	3 377	3 210	52	3 193	388	7 691	981	514
2008 XII	104	244	1 389	2 274	3	2 391	227	7 750	981	459
2009 I	10	279	2 612	2 975	7	3 151	253	6 836	697	556
2009 II	39	258	2 904	4 262	37	2 959	263	6 959	686	841
2009 III	245	449	4 136	5 017	12	4 379	315	8 376	922	1 112
2009 IV	10	784	4 500	3 709	6	2 883	231	8 620	1 133	259

Źródło: Opracowanie IERiGŻ-PIB na podstawie danych CIHZ, MF, MRiRW i GUS.

Tab. 3. Import ziemniaków i ich przetworów (tony)

Miesiące	Ziemniaki			Produkty skrobiowe				Przetwory spożywcze		
	wczesne	sadzeniaki	pozostałe	skrobia ziemn.	skrobie pozostałe	syrop skrobiowy	dekstryny	frytki	chipsy	susze
2005 I-XII	45 566	7 988	44 205	6 967	29 735	94 745	80 414	18 621	1 481	3 112
2006 I-XII	45 010	17 310	49 552	19 312	45 485	119 696	81 120	37 196	3 897	4 662
2007 I-XII	79 048	32 086	66 176	9 295	50 721	152 471	86 443	50 624	5 065	2 987
2008 I-XII	52 176	14 840	19 667	10 672	34 736	95 105	67 768	35 950	4 127	2 049
I	711	3	740	567	1 995	8 941	6 191	3 340	354	139
2008 II	1 714	1 042	960	614	3 315	10 264	5 722	2 322	278	151
III	2 303	4 260	1 639	652	2 649	8 731	6 536	3 113	230	100
IV	7 676	5 889	2 373	779	2 353	8 751	6 636	4 918	271	191
V	27 205	1 105	5 639	889	2 659	8 694	5 008	2 512	479	133
VI	9 306	1 483	2 580	869	3 168	9 719	5 615	2 077	485	144
VII	309	857	642	2 453	2 927	8 669	5 897	2 899	346	234
VIII	64	-	293	1 044	2 861	7 550	6 156	3 152	355	127
IX	231	-	361	1 225	3 481	7 146	5 756	4 440	490	230
X	234	-	1 003	602	3 561	5 943	6 049	2 489	374	201
XI	618	24	1 527	522	3 254	5 828	4 543	1 926	261	175
XII	1 805	177	1 912	454	2 512	4 869	3 660	2 763	205	223
2009 I	437	95	2 078	805	2 812	4 761	5 035	2 763	239	69
II	689	456	2 403	561	3 782	5 523	4 948	2 828	318	187
III	1 529	2 587	3 954	357	4 012	6 734	4 972	3 010	246	74
IV	3 776	2 253	2 828	482	2 383	9 232	4 161	2 534	208	105

Źródło: Opracowanie IERiGŻ-PIB na podstawie danych CIHZ, MF, MRiRW i GUS.

Tab. 4. Ceny oraz relacje cen ziemniaków i ich przetworów

Wyszczególnienie	Rodzaj Ceny	V	III	IV	V	Wskaźnik zmian cen	
		2008	2009	2009	2009	roczny	miesięcz.
	zł/dt	zł/dt	zł/dt	zł/dt	zł/dt	%	%
Ziemniaki	skupu	42,7	55,0	52,8	51,0	119,4	96,6
	targowiskowa	54,1	82,5	84,3	85,6	158,2	101,5
	detaliczna (zł/kg)	0,77	1,08	1,12	1,16	150,6	103,6
	importowa	137,7	142,5	135,4	.	119,0	95,0
	eksportowa	43,3	47,9	47,5	.	95,7	99,2
Relacje cen	skup / targowisko	0,79	.	0,63	0,60	-	-
	targowisko / detal	0,70	0,76	0,75	0,74	-	-
	skup / detal	0,55	.	0,47	0,44	-	-
Ziemniaki skrobiowe ^a	skupu (zł/t)	128,7	174,7	167,0	166,6	129,5	99,8
Skrobia ziemniaczana	zbytu (zł/kg)	2,04	1,63	1,63	1,61	78,9	98,8
Skrobia ziemniaczana	detaliczna (zł/kg)	4,39	4,18	4,17	4,18	95,2	100,2
Frytki	detaliczna (zł/kg)	9,30	9,40	9,38	9,38	100,9	100,0
Chipsy	detaliczna (zł/kg)	33,00	34,30	34,40	34,60	104,8	100,6
Pyzy ziemniaczane	detaliczna (zł/kg)	7,68	7,94	7,96	8,00	104,2	100,5
Kopytka	detaliczna (zł/kg)	8,22	8,68	8,70	8,68	105,6	99,8

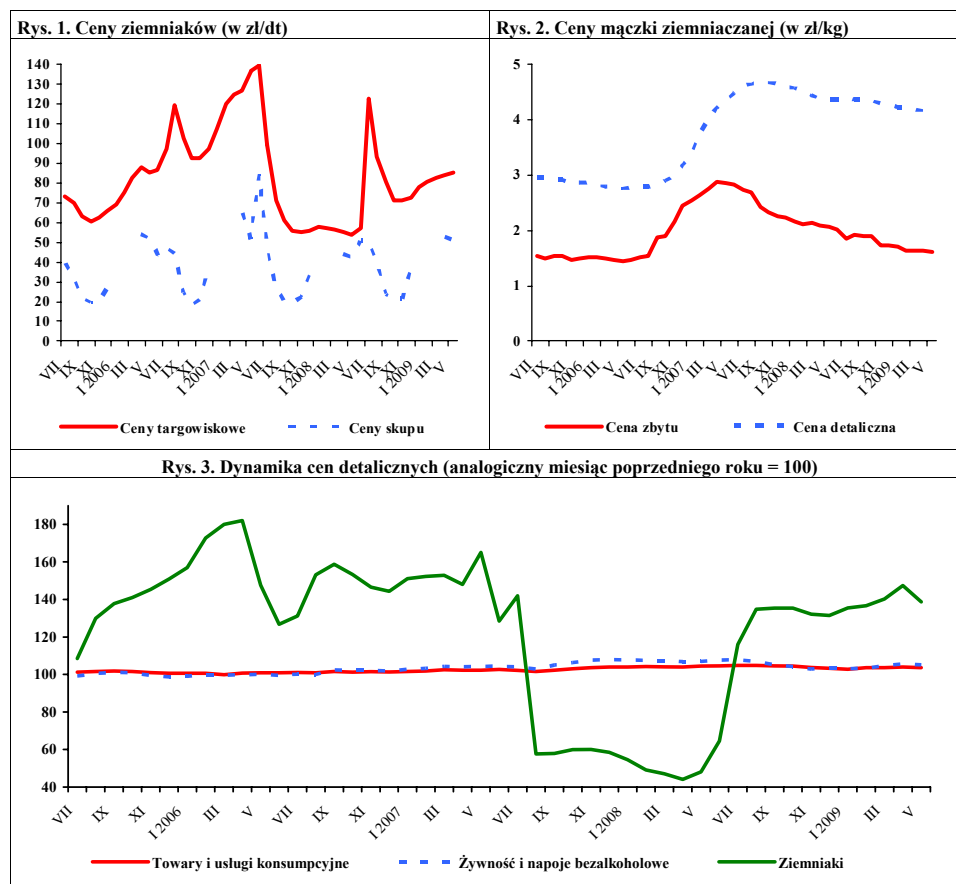
^a cena minimalna gwarantowana za ziemniaki o zawartości skrobi 18% w przelicz. wg aktualnego kursu NBP

Źródło: Dane GUS.

Tab. 5. Ceny ziemniaków na targowiskach

Wyszczególnienie		2008	2009			wsk. zmian cen	
		maj	marzec	kwiecień	maj	roczny	miesięczny
		zł/dt	zł/dt	zł/dt	zł/dt	%	%
1	Dolnośląskie	60,6	100,8	90,0	107,7	177,7	106,8
2	Kujawsko-pomorskie	54,4	94,9	97,1	101,2	186,3	106,7
3	Lubelskie	45,9	54,7	60,3	47,5	103,4	86,8
4	Lubuskie	72,0	111,8	105,4	109,8	152,4	98,2
5	Łódzkie	44,6	84,7	77,4	90,3	202,4	106,6
6	Małopolskie	57,2	76,9	71,0	77,4	135,2	100,6
7	Mazowieckie	42,6	72,6	67,7	77,4	181,9	106,7
8	Opolskie	69,6	99,2	95,9	104,8	150,5	105,7
9	Podkarpackie	56,7	86,7	83,3	88,0	155,2	101,4
10	Podlaskie	39,3	63,8	61,2	54,8	139,4	86,0
11	Pomorskie	66,6	82,6	79,9	92,4	138,8	111,9
12	Śląskie	58,6	93,1	91,1	96,8	165,1	104,0
13	Świętokrzyskie	45,6	59,5	59,6	61,3	134,5	103,0
14	Warmińsko-mazurskie	56,8	82,6	84,8	83,1	146,5	100,7
15	Wielkopolskie	59,6	101,0	95,6	101,9	171,1	100,9
16	Zachodniopomorskie	72,5	94,7	92,6	96,8	133,6	102,2
maksimum		72,5	105,9	111,8	109,8	x	
minimum		39,3	59,3	54,7	47,5	x	
różnica w %		84,4	78,6	104,3	131,2	x	

Źródło: Dane GUS.

Źródło: Dane GUS.

Rynek warzyw

Grażyna Stępa
Tomasz Smoleński

W czerwcu 2009 r. w porównaniu z majem wzrosły ceny skupu kapusty białej przeznaczonej do konsumpcji bezpośredniej (aż o 41%) i do przetwórstwa, cebuli (na rynku warzyw świeżych o 36%, skierowanej na eksport o 10%), marchwi do bezpośredniej konsumpcji (o 18%) oraz buraków ćwikłowych przeznaczonych na rynek warzyw świeżych (o 4%). Potaniały skupowane na eksport: pomidory szklarniowe (o 44%), pietruszka (o 94%), kapusta biała (o 51%) i pekińska (o 23%). Na rynkach hurtowych o 31% więcej płacono za cebulę, o 23% za kapustę białą, o 7% za buraki ćwikłowe i o 4% za marchew. Tańsze były ogórki spod oston (o 26%), pomidory (o 25%) i ogórki gruntowe (o 24%).

W relacji do czerwca 2008 r. większość gatunków warzyw w skupie była tańsza. Najbardziej obniżyła się cena skupu przeznaczonych do bezpośredniej konsumpcji: kapusty białej (pięciokrotnie), buraków ćwikłowych (o 54%) oraz skupowanych przez firmy eksportujące: kapusty pekińskiej (o 39%) i cebuli (o 29%). Zaledwie o 5% obniżyła się cena skupu pieczarek. Na rynkach hurtowych podrożała marchew (o 34%), ogórki i pomidory, a potaniała cebula (o 44%) i buraki (o 26%).

W maju 2009 r., w porównaniu z kwietniem, najbardziej wzrósł poziom cen detalicznych marchwi (o 36%) i selerów (o 16%), a w mniejszym stopniu (od 3 do 5%) cebuli, buraków ćwikłowych i kapusty białej. Do warzyw, które potaniały należą: pomidory (o 25%), kalafiorzy (o 11%), pory (o 10%), papryka i pieczarki. W tym czasie, w stosunkowo małym stopniu, zmieniły się ceny detaliczne przetworów warzywnych. Najbardziej podrożała kukurydza konserwowa (o 3%).

W relacji do maja 2008 r. spośród warzyw świeżych wzrosły ceny detaliczne marchwi (o 46%), porów (o 22%), selerów (o 21%) i kalafiorów (o 5%). Natomiast spadły ceny kapusty białej (o 67%), papryki (o 36%), buraków ćwikłowych (o 16%) i cebuli (o 12%). Nie zmieniły się ceny pieczarek. W tym okresie

zwykowały ceny detaliczne niemal wszystkich przetworów warzywnych, a najbardziej ogórków konserwowych (o 13%), mrożonych mieszanek warzywnych (o 6%), keczupu i kalafiorów mrożonych (po 5%). Koncentrat pomidorowy potaniał o 20%.

W kwietniu 2009 r., w porównaniu z kwietniem roku poprzedniego, średnie i duże zakłady przetwórcze zwiększyły o 16% produkcję soku pomidorowego, o 11% konserw warzywnych i o 5% marynat. Natomiast o 20% obniżyły produkcję warzyw mrożonych.

W kwietniu 2009 r. wyeksportowano 28,3 tys. ton warzyw świeżych o wartości 8,5 mln EUR. W stosunku do kwietnia 2008 r. wolumen eksportu warzyw świeżych obniżył się o 46%, a jego wartość o 47%. O spadku eksportu warzyw świeżych zdecydowała niższa o 93% sprzedaż marchwi, o 73% pomidorów, o 59% cebuli, o 48% kalafiorów i o 14% kapusty. W kwietniu 2009 r. sprzedano 32 tys. ton przetworów warzywnych o wartości 20 mln EUR. Wolumen eksportu przetworów obniżył się w stosunku do kwietnia 2008 r. o 31%, a jego wartość o 29%. Na spadek sprzedaży przetworów warzywnych wpłynął niższy o 34% eksport mrożonek, o 28% marynat, o 24% suszy i o 19% konserw.

Import warzyw świeżych w kwietniu 2009 r. wyniósł 33,3 tys. ton, a jego wartość 28,6 mln EUR. W porównaniu z kwietniem 2008 r. wolumen importu warzyw świeżych obniżył się o 35%, a jego wartość o 19%. Zakup kapusty spadł o 69%, marchwi o 59%, cebuli o 57%, czosnku o 35%, a pomidorów o 24%. Natomiast import papryki wzrósł o 23% i ogórków o 10%. W tym okresie zakupiono 9,7 tys. ton przetworów warzywnych o wartości 10,5 mln EUR. W relacji do kwietnia 2008 r. wielkość importu przetworów warzywnych zmniejszyła się o 40%, a ich wartość o 29%. Na spadek importu przetworów wpłynął mniejszy o 64% zakup mrożonek, o 59% konserw, o 28% koncentratu pomidorowego i o 25% marynat. Wzrósł natomiast 3,5-krotnie import suszy.

Tab. 1. Średnie miesięczne ceny skupu warzyw przeznaczonych do konsumpcji bezpośredniej (zł/kg)

Miesiące	Cebula ^a	Cebula ^b	Kapusta biała	Marchew	Buraki ćwikłowe	Ogórki do konserwowania	Ogórki do kwaszenia	Pomidory gruntowe	Pomidory szklarniowe	Kalafiori gruntowe (szt.)	Pieczarki
2008 IV	0,71	1,24	1,12	0,96	0,65	-	-	-	5,61	-	4,69
V	0,94	1,69	1,90	1,42	1,28	-	-	-	4,52	-	4,63
VI	1,11	1,91	2,03	1,50	1,68	-	-	-	3,18	-	4,57
VII	1,08	1,90	0,40	1,42	0,89	1,58	1,16	-	2,68	-	5,18
VIII	0,76	1,60	0,27	0,82	0,55	1,67	1,12	1,01	1,22	1,25	5,21
IX	0,61	1,38	0,29	0,59	0,46	2,05	1,45	1,15	2,02	1,43	5,21
X	0,60	1,22	0,23	0,55	0,45	-	-	-	3,05	1,79	5,01
XI	0,49	1,12	0,22	0,56	0,43	-	-	-	3,16	-	4,45
XII	0,49	1,10	0,21	0,56	0,43	-	-	-	4,57	-	4,38
2008 I-XII	0,73	1,40	0,68	0,88	0,70	1,77	1,24	1,08	3,33	1,49	4,80
2009 I	0,53	1,11	0,26	0,70	0,48	-	-	-	-	-	5,29
II	0,61	1,13	0,23	0,92	0,51	-	-	-	-	-	4,73
III	0,57	1,15	0,28	1,13	0,61	-	-	-	8,00	-	4,63
IV	0,61	1,19	0,28	1,65	0,72	-	-	-	8,50	-	4,60
V	0,75	1,29	0,27	2,18	0,74	-	-	-	5,22	-	4,33
VI	1,02	1,70	0,38	2,58	0,77	-	2,18	-	3,20	-	4,34
Wskaźnik zmian w %											
<u>VI 2009</u> <u>V 2009</u>	136	132	141	118	104	x	x	x	61	x	100
<u>VI 2009</u> <u>VI 2008</u>	92	89	19	172	46	x	x	x	101	x	95

^a z notowań spółdzielni ogrodniczych, ^b cena targowiskowa z notowań ZSIR MRiRW, ^c ceny za sztukę

Źródło: Notowania Zakładu Ekonomiki Ogrodnictwa IERiGŻ-PIB ze spółdzielni ogrodniczych.

Tab. 2. Średnie miesięczne ceny skupu warzyw kierowanych do przetwórstwa (zł/kg)

Miesiące	Cebula obierana	Kapusta biała	Marchew	Buraki	Pietruszka	Fasola szparag.	Brokuly różyczk.	Kalafiori różyczk.	Ogórki do konserw.	Pomidory do mrożenia	Pomidory do tłoczenia
2008 III	0,78	0,47	0,35	0,25	1,20	-	-	-	-	-	-
IV	0,82	0,74	0,41	0,33	0,85	-	-	-	-	-	-
V	0,86	0,95	0,45	-	0,85	-	-	-	-	-	-
VI	0,91	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
VII	-	-	-	-	-	0,65	1,63	1,00	1,62	-	-
VIII	0,72	-	0,29	-	-	0,69	1,38	0,94	1,60	0,53	0,34
IX	0,77	0,28	0,29	0,26	0,90	0,69	1,26	0,89	-	0,50	0,33
X	0,78	0,28	0,28	0,25	-	-	1,26	0,89	-	0,50	0,33
XI	0,78	0,28	0,26	0,26	0,75	-	1,30	0,82	-	-	-
XII	0,75	0,25	0,26	0,25	0,69	-	-	-	-	-	-
2008 I-XII	0,79	0,45	0,32	0,26	0,90	0,68	1,37	0,91	1,61	0,51	0,33
2009 I	0,75	0,29	0,31	0,27	0,70	-	-	-	-	-	-
II	0,75	0,30	0,42	0,28	0,70	-	-	-	-	-	-
III	0,76	0,30	0,46	0,38	0,70	-	-	-	-	-	-
IV	0,77	0,30	0,48	0,44	0,70	-	-	-	-	-	-
V	0,86	0,32	-	-	-	-	-	-	-	-	-
VI	0,88	0,34	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Wskaźnik zmian w %											
<u>VI 2009</u> <u>V 2009</u>	102	106	x	x	x	x	x	x	x	x	x
<u>VI 2009</u> <u>VI 2008</u>	97	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x

Źródło: Notowania Zakładu Ekonomiki Ogrodnictwa IERiGŻ-PIB z zakładów przetwórczych.

Tab. 3. Średnie miesięczne ceny skupu warzyw przeznaczonych na eksport (zł/kg)

Miesiące	Pomidory	Ogórki krótkie	Kapusta pekińska	Kapusta biała	Kapusta czerwona	Papryka czerwona	Marchew	Pietruszka	Seler	Cebula	Por	Buraki czerwone	Ziemniaki
2008 IV	5,90	-	3,01	1,22	0,70	-	0,93	2,80	0,80	0,58	-	0,55	-
V	3,92	-	1,53	1,37	-	-	-	-	-	0,83	-	-	-
VI	2,85	1,50	1,61	1,07	-	-	-	-	-	0,79	-	2,30	-
VII	2,22	1,06	1,13	0,34	1,10	4,00	1,15	-	-	0,71	-	0,82	-
VIII	1,17	1,16	0,85	0,22	0,43	2,78	0,64	-	-	0,59	-	0,52	-
IX	2,22	1,20	0,91	0,21	0,41	3,13	0,61	1,25	1,27	0,50	1,10	0,43	0,52
X	3,76	-	0,83	0,23	0,41	3,49	0,57	1,20	1,19	0,45	1,00	0,43	0,46
XI	3,30	-	0,76	0,19	0,33	3,50	0,56	1,31	0,88	0,42	1,00	0,40	0,40
XII	-	-	0,66	0,19	0,36	-	0,54	1,15	0,85	0,39	1,00	0,41	-
2008 I-XII	3,17	1,23	1,38	0,56	0,52	3,38	0,69	1,75	0,91	0,55	1,35	0,63	0,46
2009 I	-	-	0,79	0,19	0,28	-	0,65	1,08	0,95	0,35	-	0,43	-
II	-	-	1,04	0,20	0,34	-	0,70	1,27	0,75	0,36	-	0,44	-
III	-	-	1,15	0,21	0,34	-	0,84	1,27	0,79	0,37	-	0,50	-
IV	7,46	-	1,72	0,25	0,36	-	1,26	-	0,80	0,42	-	0,53	-
V	5,17	-	1,27	1,23	0,38	-	1,50	1,25	0,70	0,51	-	0,53	-
VI	2,88	-	0,98	0,60	0,47	-	1,25	2,43	0,70 ^a	0,56	0,70 ^a	-	-
Wskaźnik zmian w %													
<u>VI 2009</u> <u>V 2009</u>	56	x	77	49	124	x	83	194	x	110	x	x	x
<u>VI 2009</u> <u>VI 2008</u>	101	x	61	56	x	x	x	x	x	71	x	x	x

^a cena za sztukę

Źródło: Notowania Zakładu Ekonomiki Ogrodnictwa IERiGŻ-PIB z firm eksportujących.

Tab. 4. Produkcja wybranych przetworów warzywnych w firmach średnich i dużych (tony)

Miesiące	Sok pomidorowy	Warzywa mrożone	Konserwy warzywne	Marynaty
2007 I-XII	40 568	457 183	105 507	52 362
2008 III	3 939	34 403	6 952	3 296
IV	3 540	34 327	5 477	2 300
V	4 387	23 374	3 459	1 641
VI	2 655	22 980	7 061	2 155
VII	3 190	30 029	18 567	8 597
VIII	3 685	47 816	18 037	11 169
IX	3 187	61 081	22 773	6 055
X	3 019	60 205	10 810	5 156
XI	2 833	45 145	5 999	3 720
XII	3 889	33 469	6 104	3 488
2008 I-XII	41 384	477 193	119 758	53 869
2009 I	3 203	32 705	6 319	2 719
II	3 348	36 021	4 106	2 796
III	4 217	32 413	6 583	3 176
IV	4 118	27 545	6 067	2 426
Wskaźnik zmian w %				
<u>IV 2009</u> <u>IV 2008</u>	116	80	111	105

Źródło: Dane GUS.

Tab. 5. Eksport wybranych warzyw i ich przetworów

Wyszczególnienie	2008												2009				IV 2009 IV 2008 (%)
	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	I-XII	I	II	III	IV	
Warzywa ogółem	50884	50645	52711	41587	40628	43038	42948	42117	38172	28856	28483	498586	26907	25551	30085	28274	54
Cebula	16697	15806	16131	11589	11047	8442	9103	11165	10270	9966	9398	143798	9696	9881	9811	6653	41
Kapusta	13797	13830	15108	3942	2956	2413	1764	3376	4678	3330	3028	76685	4032	4031	5206	12964	86
Marehew	6860	7641	9108	7102	2675	1301	784	630	709	1498	1094	43034	1144	1355	1811	656	7
Ogórki	198	322	860	832	1658	4975	5634	1312	386	436	614	17434	74	55	589	676	79
Pomidory	1080	1282	2486	10143	12401	16023	15772	13767	9893	2263	1752	87505	686	629	613	660	27
Kalafiory	681	641	524	823	4600	4772	4211	4319	4073	2361	1349	28809	117	250	376	271	52
Przetwory ogółem	50065	48943	46227	36882	33302	29164	30483	37194	44853	38147	33831	478321	39169	42252	48715	32000	69
Susze	1895	1638	1694	1789	1528	1402	1525	1525	1530	1659	1068	19419	1689	1387	1646	1282	76
Marynaty	3430	3255	3009	2468	1919	2708	2657	3256	3817	2939	2584	35287	2332	2469	2877	2153	72
Konserwy	3447	3696	3704	2699	2400	2134	2369	3953	5944	4802	3039	42853	3871	3125	4357	2993	81
-kapusta kwasz.	1069	1413	1774	960	660	429	489	603	886	1244	863	11605	1235	961	1292	591	33
Mrożonki	37576	36326	32878	26792	24190	19435	20989	24705	28796	25577	23994	336658	27459	31484	34748	21741	66
Pieczarki i ich przetwory	16519	18401	17997	15264	12910	11786	10492	12118	15095	14541	13685	176568	16626	22996	27609	18736	104
Warzywa ogółem	14283	14932	16063	18905	22059	24351	20193	21170	21198	11407	9560	207318	8778	8731	10659	8524	53
Cebula	4668	4454	4117	3061	3300	2891	3367	4247	4421	3792	2918	46562	3439	3564	3185	1862	45
Kapusta	2598	2794	3956	1626	1040	573	311	462	701	470	480	16592	499	474	561	1810	46
Marehew	811	1126	1289	1478	681	477	217	138	162	220	192	7278	226	259	365	191	15
Ogórki	126	305	609	624	1030	2465	2845	907	284	324	351	10064	89	85	1058	645	106
Pomidory	564	849	1809	7171	10436	12867	8542	9326	9419	1658	1049	64100	465	408	554	685	38
Kalafiory	327	331	306	322	1878	1778	1418	1571	1975	817	313	11295	81	117	172	139	45
Przetwory ogółem	29516	28346	28313	24186	23140	20313	22137	29115	35626	27630	23266	321691	26013	28066	29952	20027	71
Susze	3212	2990	3043	3062	2646	2248	2457	2692	3079	2995	1936	33796	2965	2535	2792	1981	65
Marynaty	2749	2605	2942	2429	2100	2698	2797	3505	4301	3044	2980	34964	2019	2287	2439	1987	68
Konserwy	3047	3038	3096	2759	2622	2423	2998	4667	6074	4401	3130	41469	3144	2801	3356	2372	77
-kapusta kwasz.	546	500	701	517	355	263	252	286	544	555	507	5551	452	388	419	255	36
Mrożonki	17673	16566	15449	13250	12833	9772	11109	14649	17306	14305	12253	172756	14552	16924	17627	10592	69
Pieczarki i ich przetwory	23701	26563	26574	23716	19829	18129	16173	18789	25429	22418	20076	266897	25974	35739	39165	25589	96

Źródło: Opracowanie IERiGŻ-PIB na podstawie danych CAAC (Centrum Analityczne Administracji Celnej).

Tab. 6. Import wybranych warzyw i ich przetworów

Wyszczególnienie	2008												2009				IV 2009 IV 2008 (%)
	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	I-XII	I	II	III	IV	
Warzywa ogółem	41232	47325	51444	45696	28214	11777	7761	10370	17561	27570	30993	354580	33249	34511	42022	33313	65
Cebula	5115	4594	9529	14867	9067	4120	3936	4869	6533	4379	6689	77914	3479	3969	3873	4051	43
Kapusta	182	668	3914	1445	125	12	1	51	51	53	72	6654	126	113	225	1219	31
Marchew	3500	5736	7976	8347	7836	1614	221	263	333	633	685	39051	2564	2333	3563	3295	41
Ogórki	3976	3495	2646	1574	1920	1023	1338	2423	3629	4647	3549	34995	4177	3166	3999	2900	110
Pomidory	14085	16118	12760	10934	4376	1217	300	785	1984	9434	11796	96235	12545	12789	14131	9599	75
Papryka	3403	3995	2164	2424	2491	2225	478	386	2105	2858	2776	28335	3368	3351	3956	2660	123
Czosnek	350	819	949	572	219	471	713	451	532	525	661	6707	455	384	710	619	65
Przetwory ogółem	16098	14283	16251	13383	15094	12934	11412	14481	15555	13418	11390	168170	12726	13054	16048	9714	60
Mrożonki	3693	3524	4123	2869	3798	3053	3068	3614	3664	2712	2649	39949	2511	3012	3319	1498	36
Susze	28	142	239	94	237	101	297	271	200	253	150	2211	1234	489	1017	836	350
Marynaty	1559	936	1432	1184	1670	1257	1041	1430	1285	425	880	14150	1396	1164	1578	1076	75
Konserwy	2868	3429	3357	2690	2811	2863	2902	3707	4649	3800	2242	37769	2928	2689	4320	1372	41
<i>-kukurydza konserw.</i>	1214	1841	1870	1008	971	892	1480	1749	2095	1679	1124	16826	1188	1085	2155	314	17
Koncentrat pomid.	5559	4163	4776	3460	4135	3960	2225	2463	2785	3051	3636	44747	3420	4050	3859	3419	72
Warzywa ogółem	29963	40309	35334	27980	14290	6757	3126	4870	11479	21455	27483	251153	32514	30775	37887	28635	81
Cebula	921	1231	1345	1965	1305	505	544	710	793	565	818	11219	394	490	794	431	32
Kapusta	88	319	1843	663	76	8	1	10	11	10	20	3091	55	58	88	506	27
Marchew	766	1168	2154	3298	3389	664	103	100	113	188	229	12597	633	747	1288	1332	62
Ogórki	4151	3232	1845	1038	954	466	627	1311	2654	3569	3692	28114	5879	5179	3099	1459	79
Pomidory	11307	17186	13254	9406	3359	1036	328	858	2697	8874	13117	92660	12480	10617	15918	12878	97
Papryka	4634	6796	4300	5973	3442	2888	455	478	2428	3463	4146	42924	5161	4903	6026	4117	96
Czosnek	293	692	661	379	210	340	429	364	467	383	357	4943	295	265	460	485	73
Przetwory ogółem	14180	12695	14854	12232	13663	11924	11378	14736	16335	13572	11796	159130	13284	13419	16285	10509	71
Mrożonki	3003	2956	3342	2424	2965	2456	2432	2963	3044	2326	2108	32618	2107	2539	2608	1236	37
Susze	27	144	173	69	177	91	236	198	197	187	107	1747	2424	1065	2144	1855	1075
Marynaty	2279	1458	2339	1928	2525	1816	1955	2310	2045	887	1380	22571	1066	1032	1277	867	37
Konserwy	3170	3549	3797	2977	2827	3266	3411	4506	5603	4376	2879	43030	3439	3452	4677	1879	50
<i>-kukurydza konserw.</i>	1014	1538	1651	878	825	794	1420	1735	2015	1519	954	15067	1063	1022	1730	280	17
Koncentrat pomid.	3653	2872	3127	2526	3078	2811	1683	2042	2480	2897	3482	33527	2990	3667	3764	3264	104

Źródło: Opracowanie IBRiGŻ-PIB na podstawie danych CAAC (Centrum Analityczne Administracji Celnej).

Tab. 7. Średnie miesięczne ceny eksportowe wybranych warzyw i ich przetworów (EUR/kg)

Miesiące	Cebula	Kapusta	Marchew	Ogórki	Pomidory	Kalafiorzy	Pieczarki	Ogórki konser.	Kapusta kwaszona	Mrożona fasola
2008 II	0,28	0,19	0,12	0,64	0,52	0,48	1,54	0,71	0,51	0,47
III	0,28	0,20	0,15	0,95	0,66	0,52	1,50	0,67	0,35	0,43
IV	0,26	0,26	0,14	0,71	0,73	0,58	1,47	0,85	0,39	0,45
V	0,26	0,41	0,21	0,75	0,71	0,39	1,54	0,85	0,54	0,48
VI	0,30	0,35	0,25	0,62	0,84	0,41	1,53	0,88	0,54	0,53
VII	0,34	0,24	0,37	0,50	0,80	0,37	1,59	0,86	0,61	0,47
VIII	0,37	0,18	0,28	0,51	0,54	0,34	1,65	0,94	0,51	0,55
IX	0,38	0,14	0,22	0,69	0,68	0,36	1,62	0,94	0,47	0,57
X	0,43	0,15	0,23	0,74	0,95	0,48	1,69	0,95	0,61	0,62
XI	0,38	0,14	0,15	0,74	0,73	0,35	1,57	0,86	0,45	0,57
XII	0,31	0,16	0,18	0,57	0,60	0,23	1,52	0,85	0,59	0,48
2008 I-XII	0,35	0,17	0,12	0,62	0,61	0,51	1,42	0,71	0,47	0,45
2009 I	0,35	0,12	0,20	1,20	0,68	0,69	1,55	0,85	0,37	0,49
II	0,36	0,12	0,19	1,54	0,65	0,47	1,54	0,90	0,40	0,49
III	0,32	0,11	0,20	1,80	0,90	0,46	1,43	0,81	0,32	0,49
IV	0,28	0,14	0,29	0,95	1,04	0,51	1,40	0,84	0,43	0,49
Wskaźnik zmian w %										
<u>IV 2009</u> <u>III 2009</u>	88	127	145	53	116	111	98	104	134	100
<u>IV 2009</u> <u>IV 2008</u>	108	54	207	134	142	88	95	99	110	109

Źródło: Opracowanie IERiGŻ-PIB na podstawie danych CAAC.

Tab. 8. Średnie miesięczne ceny hurtowe warzyw krajowych (zł/kg)

Miesiące	Cebula	Kapusta biała ^a	Marchew	Buraki ćwikłowe	Ogórki gruntowe	Pomidory gruntowe	Ogórki spod osłon	Pomidory spod osłon	Kalafiorzy gruntowe ^a
2007 I-XII	1,23	1,59	0,84	0,64	3,36	2,96	5,38	5,05	2,30
2008 I	0,69	1,29	0,99	0,60	-	-	-	-	-
II	0,74	1,45	0,96	0,62	-	-	9,30	13,50	-
III	0,73	1,51	0,95	0,60	-	-	6,57	14,39	-
IV	0,82	1,26	1,00	0,82	-	-	4,11	7,46	-
V	1,20	2,63	1,56	0,98	-	-	3,45	4,78	-
VI	1,83	2,75	1,81	1,10	-	-	1,78	3,38	-
VII	1,06	1,61	1,32	1,03	1,65	-	1,30	2,49	1,73
VIII	0,93	0,91	0,90	0,76	1,55	1,12	1,43	1,42	1,55
IX	0,78	0,89	0,88	0,72	2,64	1,05	2,64	2,02	1,91
X	0,72	0,96	0,77	0,66	4,28	1,37	4,14	2,90	2,10
XI	0,69	0,82	0,79	0,64	-	-	5,04	4,02	-
XII	0,68	0,85	0,79	0,66	-	-	4,50	4,03	-
2008 I-XII	0,91	1,41	1,06	0,77	2,53	1,18	4,02	5,49	1,82
2009 I	0,64	0,39 ^b	1,02	0,66	-	-	-	-	-
II	0,67	0,36 ^b	1,07	0,68	-	-	13,84	-	-
III	0,71	0,33 ^b	1,18	0,73	-	-	8,25	17,19	-
IV	0,74	0,32 ^b	1,52	0,77	-	-	4,37	10,40	-
V	0,79	0,35 ^b	2,34	0,76	3,72	-	2,56	4,73	-
VI	1,03	0,43 ^b	2,43	0,81	2,81	-	1,90	3,55	-
Wskaźnik zmian w %									
<u>VI 2009</u> <u>V 2009</u>	131	123	104	107	76	x	74	75	x
<u>VI 2009</u> <u>VI 2008</u>	56	x	134	74	x	x	107	105	x

^a ceny za sztukę, ^b zł/kg

Źródło: Notowania ZSiR MRiRW i dane Zakładu Ekonomiki Ogrodnictwa IERiGŻ-PIB.

Tab. 9. Średnie miesięczne ceny zbytu przetworów warzywnych (zł/kg)

Miesiące	Ogórki konserwowe ^a	Koncentrat pomidorowy 30%	Fasola szparagowa mrożona	Kalafiorzy mrożone	Mieszanki warzywne mrożone ^b	Kecup	Sok pomidorowy ^a
2008 III	2,91	9,32	3,30	3,02	3,06	6,15	2,25
IV	3,08	9,19	3,35	3,18	3,13	6,07	2,28
V	3,09	9,21	3,22	3,11	3,10	6,10	2,32
VI	3,24	9,17	3,08	3,05	3,10	6,07	2,27
VII	3,19	8,99	2,98	2,98	3,13	6,06	2,19
VIII	3,21	9,49	3,08	3,08	3,13	6,12	2,18
IX	3,33	9,77	3,17	3,08	3,24	6,32	2,05
X	3,44	9,97	3,28	3,21	3,21	6,40	2,07
XI	3,47	10,55	3,34	3,29	3,25	6,50	2,08
XII	3,44	10,48	3,33	3,27	3,24	6,59	2,08
2008 I-XII	3,18	9,48	3,22	3,11	3,14	6,22	2,19
2009 I	3,38	10,20	3,30	3,23	3,34	6,55	2,13
II	3,40	9,98	3,32	3,33	3,28	6,50	2,10
III	3,42	10,15	3,19	3,18	3,30	6,48	2,12
IV	3,33	10,10	3,30	3,26	3,27	6,43	2,03
V	3,38	10,23	3,18	3,17	3,19	6,67	2,06
Wskaźnik zmian w %							
<u>V 2009</u> <u>IV 2009</u>	102	101	96	97	98	104	101
<u>V 2009</u> <u>V 2008</u>	109	111	99	102	103	109	89

^a zł/litr, ^b groszek i marchewka

Źródło: Dane GUS.

Tab. 10. Średnie miesięczne ceny detaliczne wybranych warzyw (zł/kg)

Miesiące	Cebula	Kapusta biała	Marchew	Buraki ćwikłowe	Selery	Pory	Papryka	Pomidory	Ogórki gruntowe	Kalafiorzy	Pieczarki
2008 III	1,55	1,09	1,64	1,31	3,11	4,45	-	-	-	5,43	6,82
IV	1,59	1,63	1,81	1,40	3,20	4,71	-	-	-	6,22	6,66
V	1,80	2,35	2,32	1,88	3,50	4,88	18,18	-	-	5,88	6,60
VI	2,32	2,58	3,08	3,34	3,99	5,15	10,73	5,01	4,53	3,52	6,54
VII	2,32	2,24 ^a	2,86	2,78	5,04	1,73 ^a	8,68	4,21	2,88	2,66	6,87
VIII	2,00	1,89 ^a	2,06	1,86	4,57	1,55	5,00	2,70	2,63	2,56	6,97
IX	1,70	1,13	1,69	1,53	3,78	4,42	4,30	2,95	3,40	2,74	6,94
X	1,54	0,84	1,59	1,42	3,34	4,08	5,27	4,25	5,48	3,22	6,92
XI	1,48	0,76	1,55	1,38	3,21	3,71	6,50	5,23	-	2,84	6,67
XII	1,44	0,73	1,53	1,35	3,13	3,72	8,67	7,08	-	4,15	6,86
2008 I-XII	1,74	1,31	1,94	1,74	3,59	4,14	8,86	4,49	3,78	4,17	6,81
2009 I	1,46	0,74	1,70	1,38	3,15	4,43	10,77	7,94	-	6,05	7,19
II	1,47	0,74	1,85	1,41	3,17	5,53	11,00	7,57	-	7,28	6,83
III	1,48	0,74	2,01	1,45	3,24	6,62	11,51	8,48	-	7,55	6,76
IV	1,51	0,75	2,50	1,50	3,63	6,62	12,28	10,55	-	6,95	6,71
V	1,59	0,77	3,39	1,57	4,22	5,96	11,60	7,94	-	6,17	6,59
Wskaźnik zmian w %											
<u>V 2009</u> <u>IV 2009</u>	105	103	136	105	116	90	94	75	x	89	98
<u>V 2009</u> <u>V 2008</u>	88	33	146	84	121	122	64	x	x	105	100

^a cena w zł/szt

Źródło: Dane GUS.

Tab. 11. Średnie miesięczne ceny detaliczne przetworów warzywnych (zł/kg)

Miesiące	Ogórki konserwowe	Koncentrat pomidorowy ^b	Fasola szparag. mrożona	Szpinak mrożony	Kalafiori mrożone	Mieszanki warzywne mrożone	Keczup	Sok pomidorowy ^a	Groszek konserwowy	Kukurydza konserwowa	Sok wielowarzywny ^a
2008 III	4,49	16,43	7,96	6,14	7,98	6,66	9,10	3,79	5,60	8,31	4,27
IV	4,57	16,43	8,00	6,18	8,02	6,72	9,10	3,79	5,75	8,37	4,27
V	4,63	16,57	8,06	6,24	8,06	6,74	9,15	3,79	5,78	8,46	4,28
VI	4,71	16,57	8,08	6,26	8,02	6,74	9,20	3,80	5,85	8,49	4,27
VII	4,72	16,71	7,96	6,24	8,02	6,76	9,20	3,79	5,83	8,60	4,28
VIII	4,77	16,86	7,98	6,24	8,02	6,76	9,30	3,79	5,88	8,63	4,30
IX	4,81	16,86	8,02	6,26	8,04	6,76	9,35	3,80	5,90	8,74	4,30
X	4,91	17,00	8,00	6,28	8,04	6,80	9,45	3,80	5,88	8,69	4,31
XI	4,98	17,14	8,10	6,26	8,12	6,86	9,50	3,78	5,90	8,69	4,29
XII	4,98	17,43	8,10	6,30	8,14	6,92	9,55	3,78	5,80	8,54	4,31
2008 I-XII	4,71	16,73	8,02	6,21	8,02	6,74	9,25	3,79	5,79	8,51	4,28
2009 I	5,02	13,05	8,18	6,32	8,24	6,96	9,55	3,79	5,90	8,69	4,31
II	5,10	13,15	8,28	6,38	8,32	7,08	9,55	3,81	5,93	8,71	4,33
III	5,14	13,15	8,28	6,42	8,44	7,12	9,69	3,81	5,90	8,60	4,31
IV	5,14	13,15	8,32	6,44	8,44	7,14	9,60	3,81	5,78	8,40	4,33
V	5,23	13,20	8,32	6,40	8,46	7,12	9,65	3,81	5,90	8,63	4,34
Wskaźnik zmian w %											
<u>V 2009</u> <u>IV 2009</u>	102	100	100	99	100	100	101	100	102	103	100
<u>V 2009</u> <u>V 2008</u>	113	80	103	103	105	106	105	101	102	102	101

^a w zł/l, ^b cena koncentratu pomidorowego w zł/kg: do 2008 r. po przeliczeniu opakowania puszka 0,07 kg, od 2009 r. po przeliczeniu opakowania słoik 0,20 kg

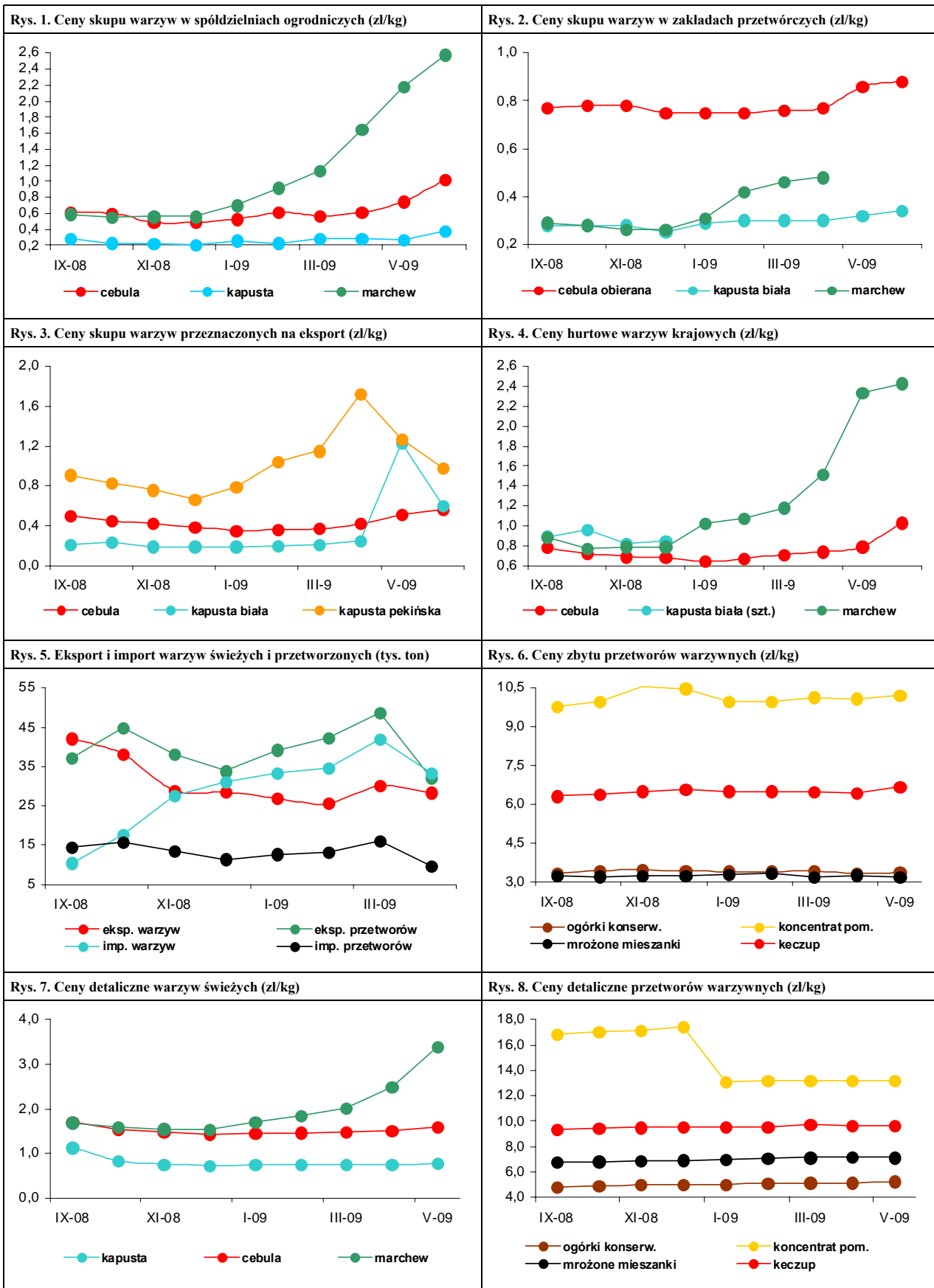
Źródło: Dane GUS.

Tab. 12. Relacje cen hurtowych w Polsce i w Niemczech (%)

Miesiące	Cebula	Kapusta biała	Marchew	Buraki	Ogórki	Kalafiori
2007 VIII	45	68	32	28	-	-
IX	42	72	39	29	-	-
X	41	73	32	27	-	-
XI	44	71	28	27	-	-
XII	43	73	34	26	-	-
2008 I	45	69	38	27	-	-
II	44	72	39	25	-	-
III	46	73	35	26	52	62
IV	49	60	52	29	-	-
V	47	62	61	25	-	-
VI	45	69	59	26	-	-
VII	46	71	54	27	51	55
VIII	43	68	44	35	-	-
IX	45	65	45	28	-	-
X	44	62	44	26	-	-
XI	44	66	40	27	-	-
XII	46	54	42	31	-	-
2009 I	49	69	43	29	-	-
II	47	65	29	24	-	-
III	45	62	51	28	-	-

Źródło: Na podstawie danych MRiRW, GUS, i ZMP der Markt Obst und Gemüse.

Rynek owoców

Bożena Nosecka
Irena Strojewska

W czerwcu 2009 r. niższe o 38% niż w czerwcu 2008 r. były ceny truskawek oferowane przez eksporterów. Truskawki na rynku hurtowym były tańsze o 15%, a w skupie prowadzonym przez spółdzielnie ogrodnicze o 22%. W skupie realizowanym przez zakłady przetwórcze ceny truskawek odszypułkowanych do mrożenia spadły o 49% i na sok (z szypułką) o 41%. Na rynku hurtowym ceny jabłek obniżyły się o 37%, a gruszek wzrosły o 45%. Ceny jabłek przeznaczonych na eksport były niższe o 41%. Ceny płacone za jabłka przez spółdzielnie ogrodnicze do bezpośredniego spożycia obniżyły się o 44%. Na rynkach hurtowych potaniały również cytryny (o 43%). Podrożały natomiast banany (o 49%), pomarańcze (o 30%), winogrona (o 28%) i mandarynki (o 19%).

W czerwcu 2009 r. w porównaniu z miesiącem poprzednim ceny hurtowe jabłek wzrosły o 11%, a gruszek o 12%. Podrożały też winogrona (o 23%), pomarańcze (o 10%) oraz banany i mandarynki o 6%. Potaniały jedynie cytryny (o 2%). Wyższe były ceny oferowane za jabłka przez firmy eksportowe i spółdzielnie ogrodnicze.

W maju 2009 r. w relacji do maja roku poprzedniego średnie ceny detaliczne owoców strefy umiarkowanej zmniejszyły się o 15,9%. Owoce południowe podrożały o 1,2%, a przetwory owocowe o 4,3%. Średnie ceny owoców i ich przetworów obniżyły się o 4,0%, przy wzroście cen żywności o 5,2%. Ceny jabłek spadły o 38,1% i orzechów o 3%. Średnie ceny owoców cytrusowych były niższe o 7,1%. Pozostałe owoce pestkowe podrożały o 6,3%, a owoce jagodowe o 1,2%. Banany natomiast były droższe o 22,9%. Wzrosły ceny detaliczne wszystkich przetworów, a najbardziej ananasów i brzoskwiń w puszkach (odpowiednio o 11 i 8%) oraz soku jabłkowego (o 6%). Droższe były również mrożone truskawki oraz nieznacznie dżemy i sok pomarańczowy. W maju wyższe niż w kwietniu 2009 r. były ceny jabłek (o 24%) i nieznacznie pomarańcz. Nie zmieniły się ceny gruszek i mandarynek. Obniżyły się natomiast ceny detaliczne bananów (o 17%), winogron (o 5%) i cytryn. Nie zmieniły się ceny większości przetworów owocowych. Nieznacznie podrożały ananasy i brzoskwinie w puszkach.

W firmach średnich i dużych produkcja pitnych soków warzywnych, owocowych i owocowo-warzywnych nieznacznie wzro-

stała w kwietniu 2009 r. wobec kwietnia roku poprzedniego. Wyższa była produkcja soków zagęszczonych (o 85%) i kompotów oraz owoców pasteryzowanych (o 25%). Obniżyła się produkcja dżemów (o 56%) i owoców mrożonych (o 1%). W kwietniu 2009 r. zmniejszyła się w porównaniu z miesiącem poprzednim produkcja soków zagęszczonych (o 29%), kompotów i owoców pasteryzowanych (o 16%), soków pitnych warzywnych, owocowych i owocowo-warzywnych (o 1,1%) oraz owoców mrożonych (o 1%). Produkcja dżemów wzrosła natomiast o 33%.

W okresie styczeń-kwiecień 2009 r. wyższa niż w analogicznym okresie roku poprzedniego była produkcja soków zagęszczonych (o 155%), kompotów, owoców pasteryzowanych (o 44%) oraz owoców mrożonych (o 1%). Produkcja dżemów obniżyła się o 54%, a soków pitnych warzywnych, owocowych i owocowo-warzywnych o 4%.

W kwietniu 2009 r. wolumen eksportu owoców świeżych był wyższy w porównaniu z kwietniem roku poprzedniego o 224%, a przetworów owocowych niższy o 8%. W grupie owoców świeżych o 274% wyższy był eksport jabłek. Wzrosła też zagraniczna sprzedaż gruszek (o 127%) i truskawek (o 9%). W grupie przetworów wyższy był eksport zagęszczonego soku jabłkowego (o 11%) i nieznacznie mrożonek. Zmniejszyła się zagraniczna sprzedaż truskawek w puszkach (o 34%), wiśni w puszkach (o 31%) i dżemów (o 18%).

Z powodu obniżenia cen eksportowych niemal wszystkich owoców i ich przetworów (najbardziej potaniały jabłka i zagęszczony sok jabłkowy), wpływy z zagranicznej sprzedaży przetworów owocowych obniżyły się, mimo wzrostu wolumenu eksportu i wyniosły 47,2 mln EUR. Wpływy z eksportu owoców świeżych wzrosły mniej niż wolumen ich sprzedaży i wyniosły 31,7 mln EUR. Zmniejszył się przywóz niemal wszystkich owoców i ich przetworów. Wartość przywozu całej grupy towarowej obniżyła się o 35% do 67,7 mln EUR. Dodatkowo saldo obrotów wyniosło 11,2 mln EUR, wobec ujemnego w wysokości 12,1 mln EUR w kwietniu 2008 r. W okresie styczeń-kwiecień 2009 r. dodatnie saldo handlu owocami i ich przetworami osiągnęło poziom 53,9 mln EUR, wobec ujemnego w wysokości 71,9 mln EUR w analogicznym okresie 2008 r.

Tab. 1. Średnie miesięczne ceny skupu owoców przeznaczonych do konsumpcji bezpośredniej (zł/kg)

Miesiące	Jabłka	Gruszki	Truskawki	Wiśnie	Morele	Brzoskwinie	Śliwki
2008 IV	2,30	-	-	-	-	-	-
V	2,52	-	-	-	-	-	-
VI	2,89	-	2,73	-	-	-	-
VII	2,07	-	3,64	1,97	3,04	2,56	1,49
VIII	1,26	-	-	1,89	2,81	1,71	1,05
IX	1,05	2,04	-	-	-	1,17	1,16
X	1,01	1,96	-	-	-	-	1,52
XI	0,90	1,95	-	-	-	-	-
XII	0,91	2,23	-	-	-	-	-
2008 I-XII	1,76	2,42	2,71	1,87	2,93	1,81	1,19
2009 I	0,91	2,41	-	-	-	-	-
II	0,88	2,88	-	-	-	-	-
III	0,95	3,48	-	-	-	-	-
IV	1,07	3,60	-	-	-	-	-
V	1,35	-	-	-	-	-	-
VI	1,61	-	2,12	-	-	-	-
Wskaźniki zmian cen (%)							
<u>VI 2009</u> V 2009	119	x	x	x	x	x	x
<u>VI 2009</u> VI 2008	56	x	78	x	x	x	x

^a ceny średnie roczne są średnimi arytmetycznymi z wszystkich notowań w ciągu roku

Źródło: Notowania Zakładu Ekonomiki Ogrodnictwa IERiGŻ-PIB ze spółdzielni ogrodniczych.

Tab. 2. Średnie miesięczne ceny skupu owoców kierowanych do przetwórstwa (zł/kg)

Miesiące	Jabłka przemysłowe	Truskawki bez szypułki	Truskawki z szypułką	Porzeczki czerwone	Porzeczki czarne	Maliny	Aronia	Wiśnie do mrożenia	Wiśnie do tloczenia	Śliwki do mrożenia
2008 IV	0,37	-	-	-	-	-	-	-	-	-
V	0,27	-	-	-	-	-	-	-	-	-
VI	0,25	2,60	1,52	1,33	1,85	4,30	-	-	-	-
VII	0,20	2,56	1,40	1,21	1,84	3,78	-	0,96	0,92	-
VIII	0,16	-	-	1,27	-	3,77	0,69	0,80	0,71	0,56
IX	0,19	-	-	-	-	3,31	0,80	-	-	0,93
X	0,13	-	-	-	-	-	-	-	-	1,90
XI	0,10	-	-	-	-	-	-	-	-	-
XII	0,17	-	-	-	-	-	-	-	-	-
2008 I-XII	0,29	2,59	1,49	1,23	1,84	3,71	0,72	0,89	0,85	0,82
2009 I	0,19	-	-	-	-	-	-	-	-	-
II	0,18	-	-	-	-	-	-	-	-	-
III	0,19	-	-	-	-	-	-	-	-	-
IV	0,19	-	-	-	-	-	-	-	-	-
V	0,18	-	-	-	-	-	-	-	-	-
VI	-	1,32	0,89	-	-	3,30	-	-	-	-
Wskaźniki zmian cen (%)										
<u>VI 2009</u> V 2009	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
<u>VI 2009</u> VI 2008	x	51	59	x	x	77	x	x	x	x

^a ceny średnie roczne są średnimi arytmetycznymi z wszystkich notowań w ciągu roku

Źródło: Notowania Zakładu Ekonomiki Ogrodnictwa IERiGŻ-PIB z zakładów przetwórczych.

Tab. 3. Średnie miesięczne ceny skupu owoców przeznaczonych na eksport (zł/kg)

Miesiące	Jabłka deserowe	Gala (70 mm+)	Golden Delicious (70 mm+)	Idared (70 mm+)	Jonagold (70 mm+)	Jonagored (70 mm+)	Szampion (70 mm+)	Gruszka deserowa	Gruszka Łukasówka	Truskawki	Czeresnie	Maliny	Śliwki
2008 IV ^a	2,03	1,96	2,33	2,13	2,04	2,05	2,06	-	-	-	-	-	-
V ^a	2,19	2,00	2,55	2,32	2,25	2,25	2,28	-	-	-	-	-	-
VI ^a	2,46	-	-	2,60	2,57	2,57	2,60	-	-	4,58	4,91	-	-
VII	1,78	-	-	2,60	2,80	2,80	2,80	-	-	4,00	4,68	6,0	1,25
VIII	1,02	-	-	2,40	-	-	-	1,74	-	-	-	-	0,94
IX	0,70	0,89	-	-	-	-	0,62	1,53	2,00	-	-	-	0,88
X	0,67	0,80	-	0,63	0,70	0,60	0,61	1,51	1,48	-	-	-	1,98
XI	0,63	0,85	0,80	0,54	0,57	0,54	0,56	1,68	1,66	-	-	-	-
XII	0,61	0,85	0,89	0,58	0,55	0,55	0,56	1,73	1,66	-	-	-	-
2008 I-XII	1,45	1,37	1,75	1,74	1,65	1,64	1,55	1,68	1,74	4,29	4,80	6,00	1,26
2009 I	0,68	1,09	1,00	0,63	0,56	0,56	0,58	2,75	1,78	-	-	-	-
II	0,71	1,09	1,01	0,67	0,58	0,56	0,60	2,00	2,00	-	-	-	-
III	0,84	1,34 ^a	1,54 ^a	0,84 ^a	0,66	0,80 ^a	0,83 ^a	-	-	-	-	-	-
IV ^a	1,19	1,67	1,77	1,22	1,06	1,06	1,06	-	-	-	-	-	-
V ^a	1,44	1,80	2,04	1,54	1,44	1,42	1,43	-	-	-	-	-	-
VI ^a	1,45	2,00	2,00	1,63	1,41	1,54	1,37	-	-	2,86	3,50	-	-
Wskaźniki zmian cen (%)													
<u>VI 2009</u> <u>V 2009</u>	101	111	98	106	98	108	96	x	x	x	x	x	x
<u>VI 2009</u> <u>VI 2008</u>	59	x		63	55	60	53	x	x	62	71	x	x

^a jabłka z przechowalni z kontrolowaną atmosferą

Źródło: Notowania Zakładu Ekonomiki Ogrodnictwa IERiGŻ-PIB z firm eksportujących.

Tab. 4. Produkcja wybranych przetworów owocowych w firmach średnich i dużych (tony)

Miesiące	Sok pitny jabłkowy	Soki pitne z owoców cytrusowych	Pozostałe soki pitne warzywne ^a , owoce i owocowo-warzywne	Soki zagęszczone	Owoce mrożone	Dżemy	Kompoty i owoce pasteryzowane
2008 III	6 783	9 981	34 225	1 522	9 141	6 324	921
IV	5 550	8 347	35 775	1 200	10 515	8 095	1 376
V	6 364	10 004	31 255	866	7 023	4 694	1 328
VI	6 993	9 116	22 921	5 323	80 969	9 650	1 476
VII	4 729	7 643	17 414	18 537	80 377	4 870	3 504
VIII	4 922	8 287	20 408	21 418	35 064	4 598	2 536
IX	5 603	8 544	30 257	33 420	23 667	3 790	1 385
X	6 194	9 965	26 349	58 979	11 531	2 973	1 278
XI	6 743	10 274	22 716	43 772	11 251	3 115	1 030
XII	8 143	14 364	23 741	18 107	9 182	3 407	1 414
2008 I-XII	70 918	110 522	313 261	209 325	299 602	62 743	18 421
2009 I	7 330	7 534	19 223	6 654	10 477	2 357	1 368
II	7 250	7 590	23 438	10 676	9 364	3 098	1 325
III	10 720	13 984	26 111	3 139	10 509	2 701	2 035
IV	8 983	15 537	25 754	2 222	10 434	3 591	1 714
Wskaźniki zmian (%)							
<u>IV 2009</u> <u>III 2009</u>	84	111	99	71	99	133	84
<u>IV 2009</u> <u>IV 2008</u>	162	186	72	185	99	44	125

^a łącznie z pojedynczymi sokami warzywnymi

Źródło: Dane GUS.

Tabela 5. Eksport wybranych owoców i ich przetworów

Wyszczególnienie	2008												2009				IV 2009
	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	I-XII	I	II	III	IV	
	tony																
Owoce świeże	58 575	58 709	31 804	24 909	27 087	54 252	45 556	55 295	59 852	67 598	83 110	610 169	115 584	127 817	164 552	103 050	324
Jabłka	43 879	49 369	25 479	18 414	5 909	2 346	8 307	22 081	43 102	53 346	67 404	370 994	105 034	120 155	155 447	95 348	374
Gruszki	604	623	131	369	63	134	509	1 759	2 530	1 007	708	8 774	454	499	371	298	227
Truskawki	113	35	84	160	11 106	1 639	197	124	27	142	346	14 024	2	15	67	92	109
Śliwki	17	23	32	67	84	874	8 211	10 874	1 974	121	409	22 703	5	18	24	14	43
Maliny	15	15	18	12	645	11 414	9 676	8 753	977	229	706	32 501	76	274	200	1	5
Wiśnie	63	49	49	62	608	9 688	544	38	1	2	35	11 139	21	-	21	-	-
Przetwory owocowe	45 227	46 788	48 422	48 486	55 217	69 531	66 783	64 858	80 124	75 337	58 098	701 119	54 888	51 773	58 051	44 528	92
Zagęszczony sok jabłkowy	8 767	9 724	10 722	13 803	14 544	14 282	19 418	20 710	41 848	41 668	20 691	223 561	21 200	16 568	17 484	11 866	111
Truskawki w puszkach	708	667	712	715	1 188	3 838	650	713	609	647	660	11 730	451	723	821	468	66
Wiśnie w puszkach	437	583	685	693	370	728	914	710	737	353	129	6 690	881	448	811	474	69
Dżemy	2 324	2 098	2 365	2 089	2 002	2 363	2 017	2 604	2 182	2 235	1 780	25 872	2 105	2 212	2 641	1 943	82
Mrożonki	20 152	19 680	18 781	16 673	21 541	31 956	29 012	26 246	21 843	18 205	18 664	261 819	18 369	21 189	25 054	20 104	107
Owoce świeże	25 194	22 838	19 183	14 641	22 473	51 506	35 067	32 938	23 684	24 768	28 267	320 500	34 620	37 606	47 041	31 724	165
Jabłka	15 936	16 800	14 487	10 125	3 828	1 625	3 512	6 902	12 016	15 136	17 493	130 806	27 317	31 951	39 883	26 312	182
Gruszki	281	277	84	141	31	69	289	932	1 410	642	363	4 709	334	358	245	144	171
Truskawki	126	53	141	200	10 795	1 768	310	218	38	133	270	14 110	4	14	113	135	96
Śliwki	7	15	26	38	46	440	3 629	4 452	1 058	49	88	9 858	5	15	23	11	42
Maliny	22	23	33	26	980	16 795	13 403	11 272	1 389	318	687	45 011	92	332	202	1	3
Wiśnie	67	63	61	87	787	10 550	371	61	2	2	27	12 077	34	-	34	-	-
Przetwory owocowe	73 620	70 719	72 811	70 317	80 661	105 955	90 887	91 586	98 509	78 849	58 409	957 233	62 624	60 182	62 231	47 227	65
Zagęszczony sok jabłkowy	16 412	17 060	17 029	20 573	19 112	18 777	21 850	21 366	34 515	30 020	15 666	246 560	16 827	11 925	11 259	8 037	47
Truskawki w puszkach	1 183	900	1 014	1 080	1 522	4 941	999	1 084	911	931	788	16 255	614	1 032	1 092	610	60
Wiśnie w puszkach	571	733	945	821	463	685	1 002	864	996	617	442	8 646	811	512	814	500	53
Dżemy	3 631	3 353	4 249	3 520	3 229	4 117	3 605	4 506	4 196	3 493	2 639	43 713	3 271	3 041	3 933	3 060	72
Mrożonki	29 035	27 509	27 524	23 359	27 875	40 069	38 006	38 604	33 019	24 650	21 471	357 605	24 583	27 735	29 838	22 598	82

Źródło: Opracowanie IERiGŻ-PIB na podstawie danych MRiRW i Centrum Analitycznego Administracji Celnej.

Tab. 6. Import wybranych owoców i ich przetworów

Wyszczególnienie	2008												2009				IV 2009 IV 2008 (%)
	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	I-XII	I	II	III	IV	
Owoce świeże	93 364	89 852	79 796	87 245	81 007	117 718	105 683	82 395	90 335	102 779	110 811	1 147 042	104 117	80 058	79 549	59 813	75
Banany	24 039	18 928	21 177	26 394	17 853	23 521	16 931	16 229	23 289	21 840	18 243	248 496	22 428	17 267	19 487	17 326	82
Owoce cytrusowe	48 057	45 419	28 000	18 144	10 693	10 233	9 787	15 733	26 648	49 050	69 273	397 687	67 794	49 612	40 029	22 953	82
Brzoskwinie i nekt.	54	152	320	3 707	13 820	25 231	19 153	12 548	2 873	702	2 147	80 724	57	78	145	43	13
Winogrona	2 994	5 881	8 816	8 970	3 894	7 421	18 909	16 500	17 331	11 690	5 638	109 740	3 666	4 142	7 559	7 946	90
Arbuzy	287	732	3 071	11 366	20 601	34 700	25 258	3 154	511	860	2 233	102 958	262	387	730	1 122	37
Jabłka	3 959	3 805	3 815	5 372	4 727	5 504	751	2 620	2 297	1 256	1 264	38 527	296	549	459	1 056	28
Przetwory razem	24 943	23 673	23 385	20 186	19 840	24 323	17 349	21 070	22 428	22 356	22 622	265 502	16 585	16 235	22 679	20 702	89
Soki zagęszczone	7 608	9 139	9 230	7 071	7 423	8 296	5 189	7 391	6 588	7 004	9 512	94 607	7 107	7 373	8 130	8 667	94
-sok pomarańczowy	3 133	3 512	2 443	2 751	2 555	2 728	1 977	2 707	2 532	2 521	2 734	32 485	2 276	1 834	3 243	3 771	154
Mrożonki	3 071	2 899	2 729	1 821	2 121	3 791	3 412	2 474	2 348	1 869	1 920	1 337	1 532	1 793	2 392	1 985	73
Susze	1 349	882	721	857	970	1 003	744	1 182	1 975	1 670	1 006	13 519	682	968	942	918	127
Dżemy	712	676	924	855	1 150	995	780	783	1 469	1 333	288	10 615	404	483	665	533	58
Przetwory puszkow. -ananasy	12 042	9 986	9 576	9 473	8 033	10 139	7 173	9 033	9 894	10 230	9 776	113 665	6 679	5 512	10 439	8 519	89
-brzoskwinie	3 290	2 330	1 773	2 190	1 821	2 959	1 878	2 326	3 010	3 153	2 832	29 556	1 398	705	2 230	1 444	81
-brzoskwinie	3 488	2 715	1 820	1 363	1 552	1 427	1 456	1 819	2 298	2 949	2 787	25 890	1 269	1 199	2 976	2 590	142
Owoce świeże	79 287	81 909	74 193	79 363	63 744	74 614	73 236	67 238	81 631	77 301	79 351	917 424	71 506	58 080	60 882	44 370	60
Banany	16 396	15 521	15 145	14 530	11 028	11 888	10 369	10 066	13 641	12 023	10 826	153 713	12 839	11 425	15 613	10 931	72
Owoce cytrusowe	34 752	34 437	23 232	18 907	10 730	8 373	6 803	11 232	20 879	29 357	42 933	289 488	41 661	29 663	23 013	12 036	52
Brzoskwinie i nekt.	82	247	445	4 615	13 047	21 020	17 196	9 877	2 010	540	1 338	70 454	74	89	168	69	16
Winogrona	5 215	8 514	11 172	11 227	4 783	7 810	16 838	14 228	16 526	11 384	6 882	118 549	5 458	6 037	8 536	9 254	83
Arbuzy	198	412	1 620	6 218	5 991	6 724	4 033	661	302	312	568	27 139	129	242	361	1 003	62
Jabłka	2 196	2 378	2 739	4 795	4 221	4 497	680	1 436	981	750	842	27 195	223	425	328	654	24
Przetwory razem	29 308	29 144	29 935	22 740	26 252	29 101	23 750	28 538	32 490	31 235	29 107	343 393	21 180	22 814	27 059	23 389	78
Soki zagęszczone	9 333	11 120	12 093	9 090	8 793	10 122	6 707	10 402	9 817	8 779	10 634	120 886	7 954	8 488	8 693	7 888	65
-sok pomarańczowy	3 463	4 261	2 923	3 260	3 087	3 157	2 421	3 524	3 780	3 661	3 691	40 904	3 003	2 191	3 409	3 381	116
Mrożonki	3 867	3 635	3 684	2 182	3 086	6 681	4 915	3 630	3 975	2 960	2 824	44 656	2 073	2 513	2 981	2 969	81
Susze	2 774	1 981	1 794	1 751	1 770	1 653	1 594	2 577	4 680	4 308	2 393	29 635	1 589	2 403	2 118	1 985	111
Dżemy	1 092	878	1 124	1 053	1 367	1 136	958	942	1 565	1 335	702	13 075	689	1 007	1 162	849	76
Przetwory puszkow. -ananasy	12 007	11 360	11 021	8 502	11 077	9 299	9 448	10 630	12 186	13 475	12 321	132 389	8 670	8 243	11 924	9 584	87
-brzoskwinie	1 697	1 592	1 481	1 421	1 304	2 019	1 297	1 662	2 235	2 253	1 949	20 329	1 111	571	1 608	1 079	73
-brzoskwinie	2 462	1 845	1 187	877	1 007	983	1 098	1 527	2 044	2 706	2 415	19 738	822	845	1 907	1 659	140

Źródło: Opracowanie IERiGŻ-PIB na podstawie danych MRiRW i CAAC.

Tab. 7. Średnie miesięczne ceny eksportowe wybranych owoców i ich przetworów (EUR/kg)

Miesiące	Jablka	Gruszki	Truskawki	Porzeczki czarne	Maliny	Wiśnie	Mrożone truskawki	Mrożone wiśnie	Zagęszcz. sok jabłkowy	Truskawki w puszkach	Wiśnie w puszkach
2008 III	0,34	0,44	1,51	-	1,47	1,28	1,46	0,90	2,06	1,35	1,26
IV	0,57	0,64	1,67	-	1,78	1,25	1,43	0,91	1,89	1,43	1,38
V	0,55	0,38	1,25	-	2,14	1,40	1,45	0,92	1,74	1,51	1,18
VI	0,65	0,49	0,97	2,95	1,52	1,29	1,23	0,96	1,50	1,28	1,25
VII	0,69	0,51	1,08	0,75	1,47	1,09	1,33	0,80	1,44	1,29	0,94
VIII	0,42	0,57	1,57	0,80	1,39	0,68	1,33	0,81	1,22	1,54	1,10
IX	0,31	0,53	1,76	1,19	1,29	1,61	1,33	0,87	1,09	1,52	1,22
X	0,28	0,56	1,39	0,97	1,42	1,35	1,45	0,88	0,85	1,50	1,35
XI	0,28	0,64	0,94	-	1,39	1,03	1,32	0,81	0,76	1,44	1,75
XII	0,26	0,51	0,78	-	0,97	0,78	1,20	0,77	0,82	1,20	3,43
2008 I-XII	0,43	0,53	1,27	2,20	1,49	1,11	1,37	0,88	1,46	1,43	1,47
2009 I	0,26	0,73	2,54	-	1,21	1,62	1,28	0,77	0,88	1,36	0,92
II	0,27	0,72	0,97	1,71	1,21	1,74	1,21	0,78	0,84	1,43	1,14
III	0,26	0,66	1,68	0,68	1,01	1,61	1,08	0,75	0,74	1,33	1,00
IV	0,28	0,48	1,47	-	1,10	1,60	0,99	0,74	0,73	1,30	1,06
Wskaźniki zmian cen (%)											
<u>IV 2009</u> <u>III 2009</u>	108	73	88	x	109	99	92	99	99	98	106
<u>IV 2009</u> <u>IV 2008</u>	49	75	88	x	62	128	69	81	39	91	77

Źródło: Opracowanie IERiGŻ-PIB na podstawie danych MRiR, i CAAC.

Tab. 8. Średnie miesięczne ceny hurtowe wybranych owoców (zł/kg)

Miesiące	Jablka	-Cortland	-Jonagold	-Lobo	-Szampion	Gruszki	Truskawki	Wiśnie	Czereśnie	Śliwki	Banany	Cytryny	Mandarynki	Pomarańcze	Winogrona
2008 IV	2,65	2,32	2,68	2,54	2,74	3,38	-	-	-	-	4,31	6,85	4,73	3,64	8,53
V	3,08	2,82	3,12	3,10	2,98	3,37	9,83	-	-	-	3,40	7,53	5,00	3,70	7,39
VI	3,29	-	3,32	3,29	3,10	3,43	3,42	6,00	4,31	-	3,11	6,20	5,26	3,62	7,80
VII	3,34	-	-	-	-	3,47	5,33	2,91	4,99	1,59	2,48	4,57	5,38	3,94	7,28
VIII	1,50	-	-	-	-	2,62	5,17	1,59	3,73	1,18	3,03	4,37	5,05	3,94	5,06
IX	1,25	1,10	1,28	1,29	1,15	2,54	8,66	-	-	1,26	3,19	3,99	5,35	3,77	4,51
X	1,17	1,07	1,15	1,22	1,10	2,67	7,45	-	-	4,26	3,12	4,48	5,19	3,48	4,56
XI	1,04	1,00	1,10	1,06	1,08	2,62	9,63	-	-	4,38	3,24	4,22	3,89	3,61	4,89
XII	1,00	1,05	1,05	1,03	1,10	2,62	-	-	-	-	3,33	3,72	3,78	3,57	6,60
2008 I-XII	2,12	1,77	2,07	2,06	2,02	3,04	7,07	3,50	4,34	2,53	3,40	5,39	4,75	3,62	7,37
2009 I	1,05	1,05	1,10	1,05	1,10	2,88	-	-	-	-	3,76	3,69	4,38	3,92	8,55
II	1,02	1,08	1,03	1,02	1,09	3,51	-	-	-	-	4,47	3,39	5,12	3,93	10,11
III	1,09	1,06	1,04	1,03	1,10	3,73	14,83	-	-	-	6,19	3,36	5,55	4,05	9,38
IV	1,36	1,10	1,20	1,20	1,25	3,80	-	-	-	-	5,93	3,28	5,64	3,99	8,26
V	1,86	1,68	1,89	1,91	1,64	4,75	-	-	4,75	-	4,34	3,58	5,94	4,26	8,13
VI	2,06	-	2,10	2,08	2,05	5,31	2,90	4,75	3,82	8,50	4,62	3,52	6,28	4,70	1,02
Wskaźniki zmian cen (%)															
<u>VI 2009</u> <u>V 2009</u>	111	x	111	109	125	112	x	x	80	x	106	98	106	110	123
<u>VI 2009</u> <u>VI 2008</u>	63	x	63	63	66	155	85	x	x	x	149	57	119	130	128

^a truskawki spod osłon wg Zakładu Ekonomiki Ogrodnictwa IERiGŻ-PIB

Źródło: Notowania ZSIR MRiRW.

Tab. 9. Średnie miesięczne ceny zbytu przetworów owocowych (zł/kg)

Miesiące	Dżem z czarnej porzeczki	Dżem śliwkowy	Dżem truskawkowy	Sok z czarnej porzeczki ^a	Sok jabłkowy ^a	Sok pomarańczowy ^a
2008 II	8,13	7,77	8,23	3,03	2,13	2,37
III	8,33	7,83	8,20	3,05	2,13	2,38
IV	8,00	7,83	8,20	3,05	2,09	2,26
V	8,20	7,80	8,30	-	2,09	2,22
VI	8,47	7,73	8,60	3,26	2,05	2,19
VII	7,47	7,37	8,10	3,53	2,00	2,26
VIII	8,13	7,37	8,43	3,51	1,92	2,20
IX	8,27	7,23	8,27	3,36	1,83	2,11
X	8,37	7,47	8,50	3,38	1,77	2,10
XI	7,50	7,47	8,13	3,38	1,75	2,08
XII	6,90	7,47	7,57	3,38	1,70	2,00
2008 I-XII	8,02	7,60	8,22	3,28	1,97	2,21
2009 I	6,93	7,13	6,63	3,45	1,75	2,01
II	6,93	7,07	6,50	-	1,71	1,94
III	6,67	7,13	6,57	-	1,62	1,96
IV	6,30	6,93	6,60	3,47	1,62	1,98
V	6,07	6,60	6,43	3,62	1,64	1,99
Wskaźniki zmian cen (%)						
<u>V 2009</u> <u>IV 2009</u>	96	95	97	104	101	101
<u>V 2009</u> <u>V 2008</u>	74	85	77	x	78	90

^a w zł/l

Źródło: Dane GUS.

Tab. 10. Średnie miesięczne ceny detaliczne wybranych owoców (zł/kg)

Miesiące	Jabłka	Gruszki	Śliwki	Czerśnie	Truskawki	Maliny	Winogrona	Banany	Pomarańcze	Cytryny	Mandarynki
2008 III	3,67	5,53	-	-	-	-	12,71	5,27	4,75	7,94	5,75
IV	3,92	5,79	-	-	-	-	11,06	5,47	4,91	8,45	5,97
V	4,25	6,06	-	-	13,48	-	9,94	4,76	5,08	9,01	6,19
VI	4,68	6,11	-	8,62	4,99	-	9,47	4,29	5,14	9,19	6,47
VII	4,87	6,12	5,27	7,33	6,89	13,72	9,39	4,07	5,46	7,98	6,63
VIII	3,23	5,16	2,94	-	-	13,12	6,66	4,00	5,51	6,56	6,53
IX	2,40	4,35	2,58	-	-	12,66	5,81	4,04	5,28	5,73	6,66
X	2,10	4,12	3,60	-	-	-	6,02	4,08	5,00	5,97	6,54
XI	1,95	4,26	-	-	-	-	6,69	4,12	4,95	6,12	5,16
XII	1,92	4,66	-	-	-	-	8,58	4,28	4,85	5,49	4,71
2008 I-XII	3,34	5,20	3,60	7,98	8,45	13,17	9,61	4,49	5,04	7,36	5,91
2009 I	1,94	5,15	-	-	-	-	11,85	4,60	5,08	5,43	5,19
II	1,93	5,91	-	-	-	-	12,89	5,21	5,19	5,31	5,76
III	1,96	6,75	-	-	-	-	12,39	6,72	5,46	5,22	6,62
IV	2,09	7,18	-	-	-	-	10,75	7,09	5,69	5,02	6,94
V	2,60	7,18	-	-	12,58	-	10,26	5,85	5,75	4,99	6,91
Wskaźniki zmian cen (%)											
<u>V 2009</u> <u>IV 2009</u>	124	100	x	x	x	x	95	83	101	99	100
<u>V 2009</u> <u>V 2008</u>	61	118	x	x	93	x	103	123	113	55	112

Źródło: Dane GUS.

Tab. 11. Średnie miesięczne ceny detaliczne wybranych przetworów owocowych (zł/kg)

Miesiące	Dżemy	Sok z czarnej porzeczki	Sok jabłkowy	Sok pomarańczowy	Truskawki mrożone	Ananasy w puszkach	Brzoskwinie w puszkach
2008 III	11,75	4,28	3,32	4,26	14,20	5,94	4,94
IV	11,86	4,31	3,36	4,28	14,44	6,00	5,02
V	12,03	4,31	3,41	4,21	14,48	6,02	4,98
VI	12,08	4,33	3,42	4,29	14,50	6,08	5,05
VII	12,17	4,34	3,45	4,33	14,56	6,14	5,05
VIII	12,17	4,35	3,47	4,33	14,62	6,18	5,02
IX	12,14	4,38	3,50	4,33	14,62	6,24	5,07
X	12,22	4,38	3,52	4,31	14,76	6,32	5,04
XI	12,17	4,40	3,56	4,34	14,76	6,44	5,08
XII	12,17	4,37	3,58	4,27	14,92	6,44	5,07
2008 I-XII	12,03	4,33	3,43	4,29	14,43	6,13	5,02
2009 I	12,06	-	3,59	4,26	15,00	6,52	5,08
II	12,08	-	3,61	4,30	15,04	6,48	5,14
III	12,03	-	3,63	4,32	15,06	6,54	5,18
IV	12,11	-	3,61	4,34	15,10	6,62	5,24
V	12,14	-	3,62	4,33	15,14	6,68	5,36
Wskaźniki zmian cen (%)							
<u>V 2009</u> <u>IV 2009</u>	100	x	100	100	100	101	102
<u>V 2009</u> <u>V 2008</u>	101	x	106	103	105	111	108

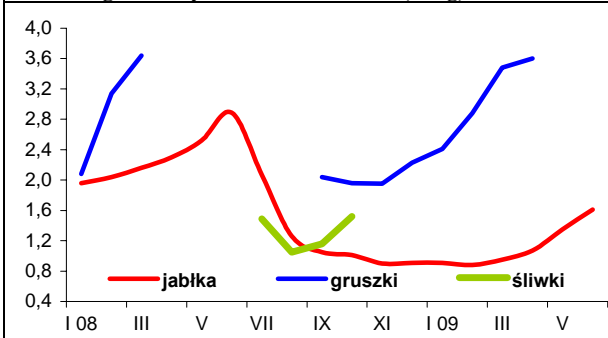
Źródło: Dane GUS.

Tab. 12. Relacje cen hurtowych owoców w Polsce i w Niemczech (%)

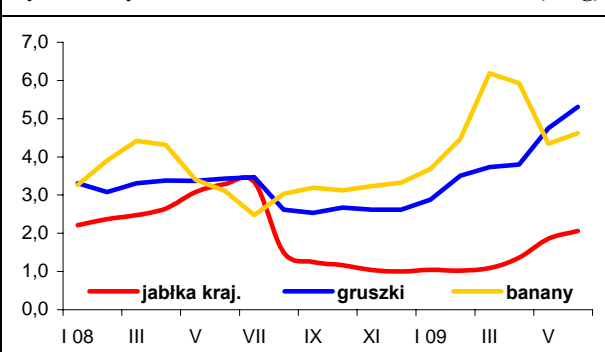
Miesiące	Jabłka odm. Jonagold	Gruszki	Truskawki	Banany	Pomarańcze	Śliwki
2007 X	70	89	-	65	66	82
XI	65	88	-	72	69	-
XII	75	88	-	74	68	-
2008 I	74	85	-	68	66	-
II	73	89	-	67	67	-
III	77	87	-	65	66	-
IV	72	-	62	66	72	-
V	62	-	46	67	68	-
VI	-	-	52	72	68	-
VII	-	-	-	78	73	-
VIII	66	-	-	74	77	68
IX	52	79	-	77	79	71
X	62	79	-	65	64	-
XI	59	75	-	68	69	-
XII	61	76	-	71	59	-
2009 I	68	89	-	69	71	-
II	71	85	-	78	69	-
III	58	91	-	79	65	-

Źródło: Na podstawie danych MRiRW, GUS i ZMP "Der Markt Obst und Gemüse" i., "Fruit and Vegetable Markets" z poszczególnych miesięcy.

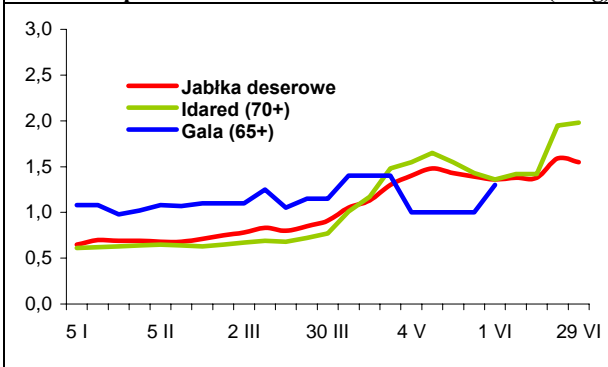
Rys. 1. Ceny skupu owoców w spółdzielniach ogrodniczych w 2008 - 2009 r. (zł/kg)

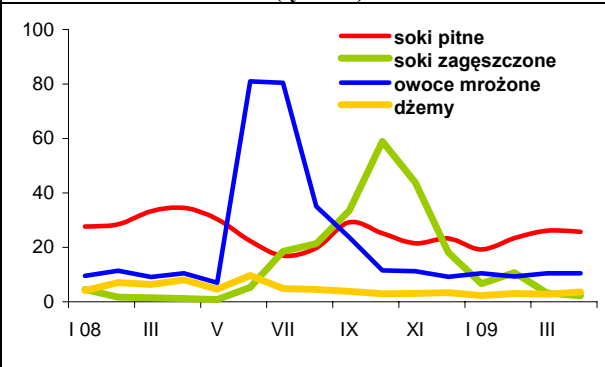
Rys. 2. Ceny hurtowe owoców w latach 2008-2009 (zł/kg)

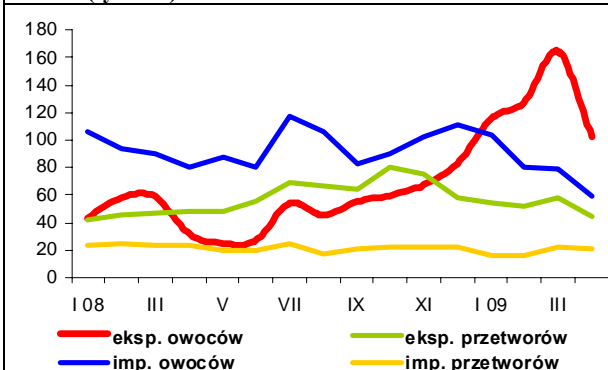
Rys. 3. Ceny skupu jabłek deserowych przeznaczonych na eksport w okresie od I 2009 r. do VI 2009 r. (zł/kg)

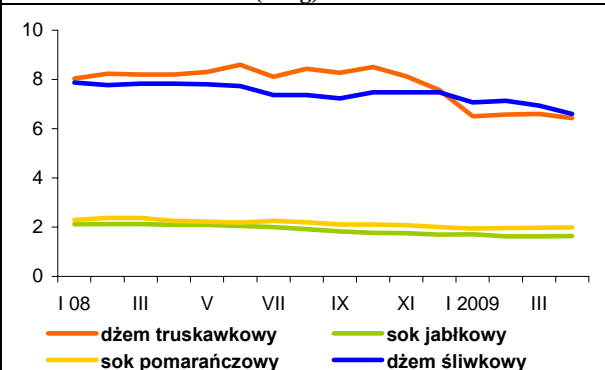
Rys. 4. Produkcja wybranych przetworów owocowych w 2008 i w 2009 r. (tys. ton)

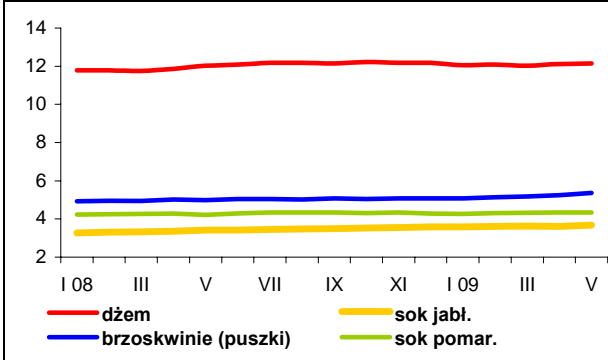
Rys. 5. Handel owocami i ich przetworami w 2008 i 2009 r. (tys. ton)

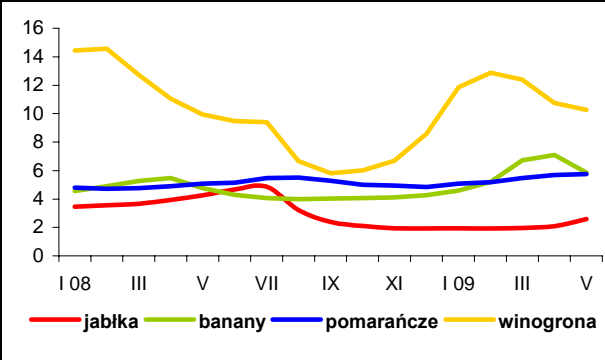
Rys. 6. Ceny zbytu wybranych przetworów owocowych w 2008 i 2009 r. (zł/kg)

Rys. 7. Ceny detaliczne wybranych przetworów owocowych w 2008 i 2009 r. (zł/kg)

Rys. 8. Ceny detaliczne wybranych owoców w 2008 i 2009 r. (zł/kg)

Rynek mleka

Zygmunt Smoleński
Teresa Zdziarska

Średnia cena skupu mleka zmalała z 87,71 zł/100 l w kwietniu do 86,84 zł/100 l w maju, tj. o 1%, w tym cena mleka o standardowych parametrach obniżyła się odpowiednio z 93,42 do 92,71 zł/100 kg, tj. o 0,8%. W maju w poszczególnych makroregionach ceny skupu mleka o standardowych parametrach kształtowały się następująco: w m. północnym 101,35 zł/100 kg, zachodnim 89,10 zł/100 kg, centralnym 86,14 zł/100 kg, południowo-wschodnim 85,67 zł/100 kg.

Jałówki cielne w miesiącach wiosennych br. systematycznie drożały, z 2375 zł/szt. w maju do 2722 zł/szt. w trzecim tygodniu czerwca, a w ostatnim tygodniu tego miesiąca staniały do 2518 zł/szt. Równocześnie taniały krowy dojne, z 2456 zł/szt. w maju do 2289 zł/szt. w drugim tygodniu czerwca. W trzecim tygodniu czerwca ceny krów wzrosły do 2511 zł/szt., aby następnie stanąć do 2388 zł/szt. w ostatnim tygodniu.

Średnie ceny zbytu mleka spożywczego 2% w czerwcu utrzymywały się na poziomie 160 zł/100 kg, najwyższe ceny płacono w m. północnym i południowo-wschodnim (ok. 167 zł/100), a najwyższe w m. zachodnim (ok. 140 zł/100 kg). Mleko UHT 2% średnio w kraju staniało z ok. 178 do 175 zł/100 kg. W m. centralnym płacono ok. 170 zł/100 kg, a w m. północnym 179-181 zł/100 kg. Jogurt 2% staniał z 311 do 310 zł/100 kg. Kefir 2% zdrożał w skali kraju z 250 do 255 zł/100 kg, przy wahaniach od 215 zł/100 kg w m. zachodnim do 260 zł/100 kg w m. południowo-wschodnim. Ceny śmietany 10-29% wykazywały tendencję spadkową, średnio z 490 do 486 zł/100 kg, najniższe płacono w m. zachodnim (468-486 zł/100 kg), a najwyższe w m. centralnym (ok. 512 zł/100 kg).

Ceny masła w blokach wzrosły z 921 do 955 zł/100 kg, przy małym zróżnicowaniu regionalnym. Natomiast ceny masła konfekcjonowanego były zróżnicowane regionalnie, od ok. 1117 zł/100 kg w m. centralnym do ok. 1150 zł/100 kg w m. północnym. Ceny mleka w proszku były stabilne. Mleko pełne w proszku kosztowało średnio ok. 770 zł/100 kg, przy rozpiętości od ok. 730 zł/100 kg w m. południowo-wschodnim do 794

zł/100 kg w m. centralnym. Natomiast ceny zbytu mleka w proszku odtłuszczonego wzrosły z 686 do 699 zł/100 kg, przy nieznacznym zróżnicowaniu regionalnym.

Ceny serów dojrzewających charakteryzowało znaczne zróżnicowanie regionalne. Edam kosztował od ok. 923 zł/100 kg w m. zachodnim do 983 zł/100 kg w m. południowo-wschodnim oraz 1100 zł/100 kg w m. północnym i 1150 zł/100 kg w m. centralnym. Ceny pozostałych serów twardych były również zróżnicowane: ser Gouda kosztował od ok. 850 zł/100 kg w m. zachodnim do ok. 1100 zł/100 kg w m. południowo-wschodnim, a sery: Podlaski, Zamojski i Morski – od ok. 950 zł/100 kg w m. północnym do ok. 1160 zł/100 kg w m. centralnym. Ceny sera Radamer, notowane jedynie w skali krajowej, również wykazywały tendencje wzrostowe, z 1309 do 1369 zł/100 kg. Ceny serów twarogowych utrzymywały się na stabilnym poziomie, średnio w kraju ok. 889 zł/100 kg, w m. północnym 712 zł/100 kg, w m. południowo-wschodnim 753 zł/100 kg, w m. zachodnim 854 zł/100 kg i w m. centralnym 990 zł/100 kg.

W krajach Wspólnoty Europejskiej ceny zbytu wyrobów mleczarskich, w pierwszej połowie czerwca br., na ogół utrzymywały się na niezmiennym poziomie. Ceny zbytu masła notowano: w Niemczech 2165 EUR/tonę, we Francji 2150 EUR/tonę, we Włoszech 2300 EUR/tonę, w Holandii 2190 EUR/tonę, w Wielkiej Brytanii 2267 EUR/tonę oraz w Polsce 2162 EUR/tonę. Jedynie w Belgii masło zdrożało z 2230 do 2247 EUR/tonę.

Ceny zbytu mleka pełnego w proszku płacono: w Belgii 2080 EUR/tonę, w Niemczech 1925 EUR/tonę, we Francji 1980 EUR/tonę i w Holandii 1890 EUR/tonę oraz w Polsce 1812 EUR/tonę. Ceny zbytu mleka odtłuszczonego w proszku notowano: w Belgii 1683 EUR/tonę, w Niemczech 1390 EUR/tonę, w Holandii 1420 EUR/tonę oraz w Polsce 1593 EUR/tonę.

Ceny serwatki w proszku w Niemczech i we Francji notowano w wysokości 390 EUR/tonę oraz w Holandii 400 EUR/tonę.

Tab. 1. Skup mleka surowego

Miesiące	Ilość mleka skupionego mln litrów	Cena skupu mleka	
		średnia (zł/100 litrów)	o standardowych parametrach (zł/100 kg)
2007 I-XII	8 379,9	107,46	.
2008 I-XII	8 686,4	102,58	.
2008 IV	690,8	110,95	111,68
V	785,7	104,97	107,23
VI	769,2	101,82	103,71
VII	793,2	97,58	101,61
VIII	780,0	94,83	99,71
IX	739,4	93,29	99,33
X	711,9	90,80	97,15
XI	647,3	90,20	95,98
XII	674,7	88,97	96,03
2009 I	663,3	87,92	93,98
II	673,9	86,84	94,05
III	737,4	87,05	94,53
IV	752,0	87,71	93,42
V	834,6	86,84	92,71
Wskaźnik zmian w %			
<u>V 2009</u> <u>IV 2009</u>	111,0	99,0	99,2
<u>V 2009</u> <u>V 2008</u>	106,2	82,7	86,5

Źródło: Dane GUS i ZSRIR.

Tab. 2. Produkcja wyrobów mleczarskich (tys. ton i mln l)

Miesiące	Mleko przetworzone (mln l)	Mleko w proszku		Jogurt (mln l)	Śmietana (mln l)	Masło	Sery	
		chude	pełne				świeże	dojrzewające
2007 I-XII	2 400,0	129,9	40,5	368,4	350,6	181,9	329,6	252,6
2008^a I-XII	2 166,3	124,8	41,3	368,7	346,8	173,6	317,1	279,6
2008 ^a III	178,8	8,4	3,3	33,3	27,5	14,3	28,9	22,5
IV	177,7	9,7	5,0	35,0	26,9	13,8	27,4	21,9
V	194,0	11,7	7,4	33,8	31,4	15,2	27,6	21,8
VI	190,4	16,3	4,8	30,6	35,4	13,4	24,6	24,0
VII	185,2	16,1	3,5	30,7	35,0	15,3	26,1	25,6
VIII	177,9	11,9	3,1	30,0	31,4	14,6	25,7	24,5
IX	176,4	10,7	2,6	28,4	30,4	15,7	25,7	24,8
X	179,8	10,6	1,8	30,5	29,3	15,6	26,6	24,7
XI	176,2	6,9	1,9	28,5	25,7	13,5	25,5	23,3
XII	176,4	9,5	2,5	23,8	25,2	15,4	25,4	23,6
2009 I	186,4	5,3	2,2	36,9	23,8	14,1	28,1	24,6
II	178,7	6,3	2,0	33,6	22,5	12,9	25,5	20,8
III	212,6	8,4	2,9	40,7	29,3	15,1	31,9 ^b	23,7 ^b
IV	213,6	8,7	2,7	35,9	29,4	13,8	27,7	22,4
Wskaźnik zmian w %								
<u>IV 2009</u> <u>III 2009</u>	100,5	103,6	93,1	88,2	100,3	91,4	86,8	94,5
<u>IV 2009</u> <u>IV 2008</u>	120,2	89,7	54,0	102,6	109,3	100,0	101,1	102,3

^a dane dotyczą przedsiębiorstw zatrudniających 50 i więcej pracowników, ^b korekta GUS

Źródło: Dane GUS.

Tab. 3. Ceny producentów (z VAT) wyrobów mleczarskich (zł)

Miesiące	Mleko przetworzone (1 l)		Mleko w proszku (1 kg)		Masło świeże 85% tł. (1 kg)		Jogurt owocowy (150 g)	Śmietana 18% tł. (1 l)	Twaróg półtłusty (1 kg)	Ser dojrzew. Edam (1 kg)
	w folii 2-2,5% tł.	UHT 1-2,5% tł.	chude	pełne	w blokach	konfekcjonowane				
2008 IV	1,51	1,94	8,90	10,69	11,81	12,08	0,77	5,53	8,69	12,58
V	1,51	1,92	8,60	9,68	11,51	11,56	0,77	5,53	8,71	11,72
VI	1,51	1,88	8,67	9,78	11,38	11,65	0,79	5,52	8,67	11,56
VII	1,51	1,87	8,65	9,77	11,40	11,54	0,81	5,53	8,65	11,55
VIII	1,51	1,86	8,40	9,78	11,38	11,53	0,79	5,50	8,63	11,58
IX	1,51	1,85	8,09	9,57	11,34	11,32	0,80	5,47	8,66	11,53
X	1,51	1,82	7,53	9,00	11,26	11,19	0,79	5,48	8,68	11,37
XI	1,50	1,79	7,35	9,04	10,81	11,12	0,80	5,48	8,64	11,08
XII	1,51	1,78	7,09	8,90	11,00	10,97	0,80	5,49	8,64	10,86
2009 I	1,51	1,76	6,75	8,53	10,00	10,77	0,81	5,51	8,67	10,68
II	1,51	1,76	7,02	8,38	10,89	10,85	0,81	5,50	8,59	10,75
III	1,50	1,73	7,21	8,74	10,83	10,80	0,80	5,49	8,53	10,87
IV	1,50	1,73	7,38	8,71	11,00	10,96	0,79	5,51	8,56	10,96
V	1,49	1,73	7,36	8,62	10,77	10,82	0,79	5,50	8,58	10,93
VI ^a	1,60	1,75	6,99	7,68	9,56	10,85	.	4,86	8,94	10,60
Wskaźnik zmian w %										
V 2009 IV 2009	99,3	100,0	99,7	99,0	97,9	98,7	100,0	99,8	100,2	99,7
V 2009 V 2008	98,7	90,1	85,6	89,0	93,6	93,6	102,6	99,5	98,5	93,3

^a ceny 1 kg produktu wg ZSRIR za okres 22-28 VI 2009 r.

Źródło: Dane GUS i ZSRIR.

Tab. 4. Ceny detaliczne wyrobów mleczarskich (zł)

Miesiące	Mleko przetworzone (1 l)		Mleko w proszku pełne (350 g)	Mleko zagęszcz., niesłodz. (400 g)	Masło Ekstra konfekcj. (200 g)	Kefir (150 g)	Jogurt owocowy (150 g)	Śmietana 18% tł. (200 g)	Twaróg półtłusty (1 kg)	Ser dojrzew. Edam (1 kg)
	w folii	UHT								
2008 IV	2,03	2,78	12,53	3,06	3,78	0,69	1,14	1,57	11,78	20,10
V	2,03	2,77	12,71	3,04	3,67	0,70	1,15	1,57	11,78	19,51
VI	2,04	2,78	12,86	3,05	3,65	0,70	1,15	1,58	11,77	18,76
VII	2,04	2,75	12,91	3,06	3,61	0,70	1,16	1,59	11,81	18,24
VIII	2,05	2,74	12,94	3,07	3,58	0,71	1,16	1,59	11,82	17,93
IX	2,04	2,74	12,85	3,07	3,57	0,71	1,16	1,59	11,84	17,77
X	2,05	2,72	12,93	3,07	3,54	0,71	1,14	1,59	11,83	17,56
XI	2,04	2,72	12,87	3,07	3,52	0,71	1,12	1,59	11,85	17,44
XII	2,05	2,70	12,86	3,09	3,50	0,71	1,10	1,59	11,84	17,08
2009 I	2,05	2,71	12,84	3,10	3,49	0,71	1,09	1,59	11,85	16,80
II	2,05	2,71	12,77	3,11	3,46	0,71	1,08	1,58	11,86	16,42
III	2,04	2,70	12,71	3,11	3,45	0,71	1,10	1,57	11,83	16,42
IV	2,04	2,69	12,75	3,10	3,40	0,71	1,10	1,57	11,71	16,51
V	2,04	2,69	12,71	3,11	3,43	0,70	1,10	1,57	11,74	16,46
Wskaźnik zmian w %										
V 2009 IV 2009	100,0	100,0	99,7	100,3	100,9	98,6	100,0	100,0	100,3	99,7
V 2009 V 2008	100,5	97,1	100,0	102,3	93,5	100,0	95,7	100,0	99,7	84,4

Źródło: Dane GUS.

Tab. 5. Eksport i import produktów mleczarskich (tys. ton)

Miesiące	Eksport					Import				
	mleko w proszku	sery	masło i tłuszcze mleczne	mleko płynne i śmietana	jogurty i napoje mleczne	mleko w proszku	sery	masło i tłuszcze mleczne	mleko płynne i śmietana	jogurty i napoje mleczne
2007 I-XII	99,2	131,5	32,1	171,5	97,7	16,8	26,8	6,6	61,2	35,7
2008 I-XII	133,8	152,2	30,2	249,1	96,8	23,5	22,6	6,0	29,9	27,0
2008 III	6,7	12,1	3,0	12,6	8,8	3,6	1,6	0,5	4,1	2,6
IV	8,2	11,9	3,7	13,2	8,8	3,0	1,8	0,4	2,3	2,4
V	12,6	12,6	3,3	17,7	9,0	1,4	1,7	0,5	1,6	2,4
VI	23,4	14,7	3,2	33,2	7,5	1,2	1,8	0,5	1,1	2,8
VII	11,9	15,2	1,8	27,4	6,8	0,8	1,6	0,6	1,9	2,4
VIII	9,2	13,6	1,3	23,2	6,8	1,3	1,8	0,5	1,2	1,8
IX	11,5	12,7	1,5	25,0	8,2	2,5	2,5	0,5	4,5	3,0
X	11,7	12,7	1,9	26,1	8,2	1,5	2,8	0,6	4,4	1,9
XI	8,2	11,9	1,8	23,8	7,9	1,8	2,3	0,4	3,5	1,8
XII	12,0	10,2	1,5	19,9	6,3	1,9	1,4	0,5	1,4	1,0
2009 I	10,7	10,3	1,9	20,5	9,5	1,0	2,8	0,4	6,2	2,1
II	7,6	10,2	1,7	20,4	8,6	2,3	2,1	0,4	4,1	1,7
III	9,4	11,5	0,8	18,7	9,4	3,9	2,5	0,6	5,0	2,1
IV	6,8	8,2	0,6	6,7	7,4	1,7	2,9	0,3	1,9	1,0
Wskaźnik zmian w %										
<u>IV 2009</u> <u>III 2009</u>	72,3	71,3	75,0	35,8	78,7	43,6	116,0	50,0	38,0	47,6
<u>IV 2009</u> <u>IV 2008</u>	82,9	68,9	16,2	50,8	84,1	56,7	161,1	75,0	82,6	41,7

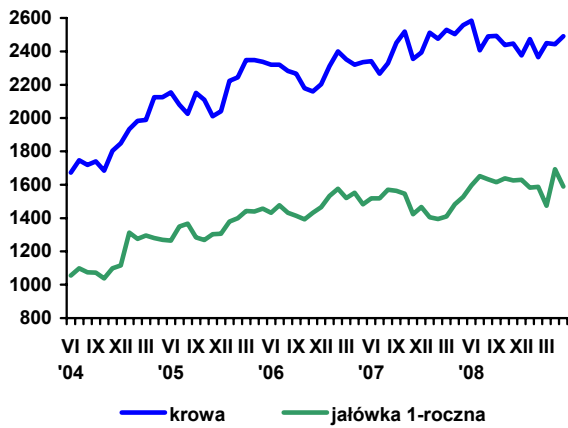
Źródło: Opracowanie IERiGŻ-PIB na podstawie wstępnych danych MF i CAAC.

Tab. 6. Ceny w eksporcie i imporcie produktów mleczarskich (EUR/tonę)

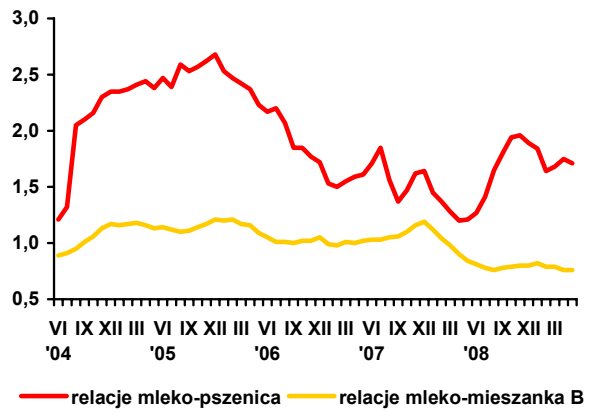
Miesiące	Eksport					Import				
	mleko w proszku	sery	masło i tłuszcze mleczne	mleko płynne i śmietana	jogurty i napoje mleczne	mleko w proszku	sery	masło i tłuszcze mleczne	mleko płynne i śmietana	jogurty i napoje mleczne
2007 I-XII	2 963	2 766	2 738	841	1 014	2 229	3 138	3 291	571	933
2008 I-XII	2 114	3 097	2 623	609	1 175	2 218	3 679	3 479	914	1 080
2008 III	2 187	3 202	2 635	867	1 150	1 243	3 708	3 856	598	992
IV	2 115	3 104	2 576	679	1 153	1 546	3 581	3 145	827	1 076
V	2 136	3 065	2 523	579	1 181	2 103	3 704	3 490	1 200	1 142
VI	2 320	3 016	2 616	580	1 179	2 697	3 696	3 355	1 443	1 079
VII	2 194	2 985	2 782	652	1 180	2 367	3 704	3 094	1 135	927
VIII	1 978	2 918	2 793	690	1 268	2 993	3 716	3 313	1 335	1 101
IX	1 701	3 196	2 775	604	1 224	2 928	3 843	3 347	854	1 126
X	2 187	3 256	2 818	595	1 237	3 046	3 798	3 884	861	1 236
XI	1 712	2 969	2 516	468	1 119	2 377	3 449	3 489	758	1 159
XII	1 651	2 808	2 552	418	1 086	2 162	3 623	3 157	1 334	1 158
2009 I	1 561	2 710	2 159	369	1 003	2 482	3 043	2 917	543	1 094
II	1 526	2 707	2 189	355	1 004	1 613	3 206	2 976	673	1 115
III	1 338	2 563	2 021	304	907	1 185	2 875	2 502	481	1 128
IV	1 290	2 508	2 036	495	913	2 379	2 160	2 807	498	1 228
Wskaźnik zmian w %										
<u>IV 2009</u> <u>III 2009</u>	96,4	97,9	100,7	162,8	100,7	200,8	75,1	112,2	103,5	108,9
<u>IV 2009</u> <u>IV 2008</u>	61,0	80,8	79,0	72,9	79,2	153,9	60,3	89,3	60,2	114,1

Źródło: Opracowanie IERiGŻ-PIB na podstawie wstępnych danych MF i CAAC.

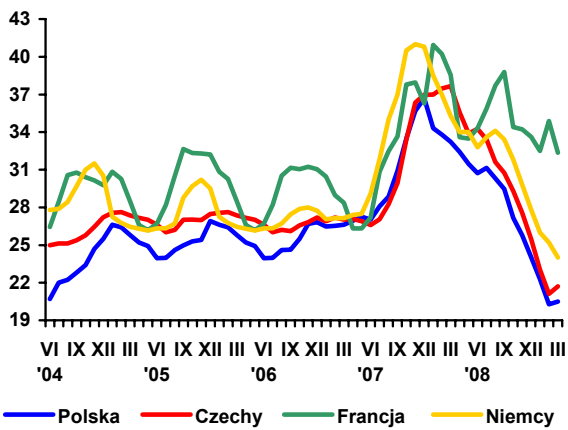
Rys. 1. Przeciętne ceny targowiskowe (zł/szt.)

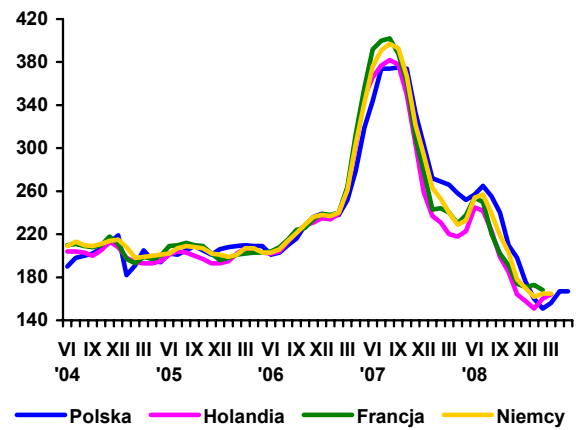
Rys. 2. Ceny mleka wyrażone w kg pszenicy oraz mieszanki B

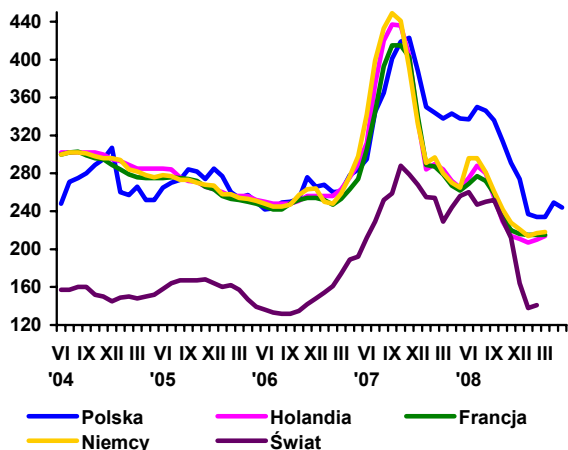
Rys. 3. Ceny skupu mleka surowego (EUR/100 kg)

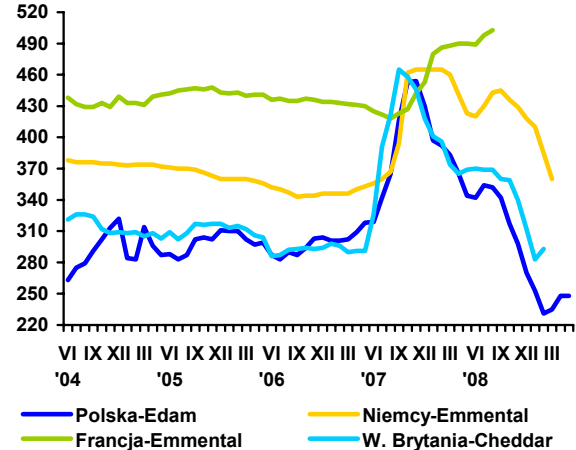
Rys. 4. Ceny zbytu mleka odłuszczonego w proszku (EUR/100 kg)

Rys. 5. Ceny zbytu masła w blokach (EUR/100 kg)

Rys. 6. Ceny zbytu serów dojrzewających (EUR/100 kg)

Źródło: Opracowanie IERiGŻ-PIB na podstawie danych GUS, ZSRIR, Milk Products i Preserved Milk.

Rynek wołowiny

Danuta Rycombel

W maju 2009 r. cena skupu żywca wołowego wynosiła 4,64 zł/kg wagi żywej i była o ok. 3% niższa niż w poprzednim miesiącu br., ale w porównaniu do analogicznego okresu 2008 r. była ona o ok. 14,6% wyższa. W czerwcu br. nastąpił kolejny wzrost cen zakupu bydła przez zakłady mięsne. Ceny zakupu buhajów wzrosły o ok. 4% w ciągu miesiąca, a ceny krów o ok. 5% i jałówek o ok. 3%. Wyższe o ponad 2% były również ceny cieląt na targowiskach (tab. 3).

Ceny zbytu i ceny detaliczne wołowiny w maju 2009 r. wzrosły minimalnie (o 0,1-0,8%). W czerwcu br. ceny sprzedaży ćwierci z buhajów do 2 lat przez zakłady mięsne były zbliżone do poziomu z poprzedniego miesiąca, a ceny sprzedaży ćwierci z krów wzrosły o ok. 1%. Najniższe ceny sprzedaży ćwierci z buhajów odnotowano w regionie Polski Centralnej (ok. 10,8 tys. zł/tonę), a ceny sprzedaż ćwierci z krów były najniższe w regionie północnym naszego kraju (ok. 8,8 tys. zł/tonę).

W ciągu pięciu miesięcy br. przemysłowe uboje bydła wyniosły 59,9 tys. sztuk i były o 12,4% (6,6 tys. sztuk) większe niż przed rokiem. Najbardziej wzrosły uboje jałówek (o 18,8%), a uboje byków i krów były o ponad 11% większe niż w analogicznym okresie 2008 r.

W wyniku większych ubojów bydła i utrzymującego się popytu na wołowinę na rynkach zagranicznych, w ciągu czterech miesięcy br. jej eksport z Polski wyniósł 74,8 tys. ton i był o 16,6% większy niż w analogicznym okresie 2008 r. Ceny w eksporcie mięsa wołowego mrożonego wynosiły 2,66 EUR/kg, a mięsa wołowego chłodzonego 2,63 EUR/kg i były o ok. 1% niższe niż

w miesiącach styczeń-kwiecień 2008 r. W tym okresie spadek cen w eksporcie żywca wołowego i cielęcgo wynosił ok. 7% (z 2,48 do 2,31 EUR/kg). W rezultacie eksport bydła i cieląt zmniejszył się z 159,9 tys. sztuk w miesiącach styczeń-kwiecień 2008 r. do 127,1 tys. sztuk w analogicznym okresie 2009 r., w tym do UE-27 z 144,9 do 107,7 tys. sztuk.

W 2009 r. produkcja wołowiny w UE 27 może wynieść ok. 7960 tys. ton i być o ok. 1% mniejsza niż w roku poprzednim. Jej spożycie w państwach piętnastki może obniżyć się z 19,8 kg/osobę w 2008 r. do 19,5 kg/osobę w 2009 r., ale nadal będzie ok. 3 krotnie większe niż w nowych państwach członkowskich UE. W rezultacie eksport wołowiny do państw trzecich jest sukcesywnie redukowany, a środki finansowe na jego wspieranie są z roku na rok mniejsze. W 2009 r. wydatki z budżetu UE na subsydia do eksportu wołowiny mogą wynieść 25 mln EUR i być o ok. 12% mniejsze niż w 2008 r., a wydatki na wspieranie eksportu żywego bydła zostaną obniżone o ok. 6% (do 8,5 mln EUR).

Jednocześnie wzrośnie import wołowiny – z 592 tys. ton w 2008 r. do 613 tys. ton w 2009 r. Będzie on jednak zbliżony do poziomu z lat 2005-2007, gdyż UE nałożyła restrykcje na brazylijskie zakłady mięsne. Prawo do eksportu na rynki UE mają zakłady posiadające koncesję UE. W 2009 r. produkcja wołowiny w Brazylii wyniesie 9,2 mln ton i będzie o ok. 2% większa niż przed rokiem. Natomiast jej spadek nastąpi w USA (o 1% do 12 mln ton), Argentynie (o 1% do 3,1 mln ton), Kanadzie (o 2% do 1250 tys. ton) i Nowej Zelandii (o ok. 3% do 592 tys. ton).

Tab. 1. Produkcja, skup, eksport i import wołowiny (tys. ton)

Wyszczególnienie		Skup żywca wołowego i cielęcego w ekw. mięsa	Eksport wołowiny w ekw. mięsa			Import wołowiny
			ogółem	żywiec	mięso	
I-XII 2004		255,7 ^a	124,0	45,0	68,0	4,8
I-XII 2005 ^c		204,5 ^b	167,2	44,6	115,3	3,7
2006	XII	13,1	12,0	1,4	10,9	0,5
2007	X	17,5	14,5	2,2	11,9	0,9
	XI	17,0	13,0	1,5	10,3	0,8
	XII	13,3	14,5	2,1	11,7	1,0
2008	I	13,4	12,8	1,7	10,7	1,1
	II	13,4	14,4	1,7	12,7	1,1
	III	13,4	14,4	1,7	12,4	1,2
	IV	14,9	12,0	1,6	10,1	0,3
	V	13,8	16,8	2,1	14,7	0,7
	VI	13,3	14,8	1,8	12,7	0,4
	VII	12,8	12,7	1,6	10,8	0,5
	VIII	11,5	11,5	1,5	9,0	0,8
	IX	12,9	15,5	1,3	13,4	0,6
	X	15,3	17,0	2,6	13,5	0,9
	XI	13,7	15,4	1,2	11,8	0,8
	XII	13,5	16,8	1,8	14,2	0,9
2009	I	11,1	13,0	1,6	10,4	0,5
	II	13,2	17,6	1,8	15,0	0,4
	III	15,5	19,0	2,1	15,7	0,5
	IV	13,8	17,5	1,4	14,3	0,6
	V	13,1				

^a obejmuje zakłady zatrudniające powyżej 10 osób, ^b obejmuje zakłady zatrudniające powyżej 50 osób, ^c dane szacunkowe

Źródło: Na podstawie danych GUS – miesięcznych informacji o produkcji i handlu zagranicznym, skup na podstawie Biuletynu GUS.

Tab. 2. Cena skupu, zbytu i cena detaliczna wołowiny

Wyszczególnienie		Cena skupu żywca wołowego w zł/kg żywca	Cena skupu cieląt w zł/kg żywca	Cena zbytu mięsa wołowego z kością	Cena detaliczna mięsa wołowego z kością	Relacje ceny skupu bydła rzeźnego do ceny mięsa wołowego z kością	
						zbytu	detalicznej
2006	XII	4,00	9,53	15,39	17,22	3,84	4,30
2007	X	3,95	8,66	16,01	17,63	4,05	4,46
	XI	3,82	8,85	15,95	17,67	4,08	4,52
	XII	3,91	8,56	16,09	17,68	4,11	4,52
2008	I	3,98	8,55	16,34	17,82	4,10	4,47
	II	4,03	8,26	16,52	17,94	4,09	4,45
	III	4,03	8,03	17,10	17,93	4,24	4,45
	IV	4,05	7,71	17,15	18,02	4,23	4,45
	V	4,08	7,51	17,16	18,10	4,21	4,44
	VI	4,19	7,67	17,20	18,14	4,11	4,33
	VII	4,03	7,58	17,57	18,23	4,36	4,52
	VIII	4,10	7,38	17,64	18,21	4,30	4,44
	IX	4,12	7,26	17,63	18,35	4,28	4,45
	X	4,06	7,62	17,79	18,38	4,38	4,52
	XI	4,09	7,91	17,76	18,40	4,34	4,49
	XII	4,13	7,97	17,88	18,42	4,34	4,47
2009	I	4,25	8,07	18,40	18,61	4,33	4,38
	II	4,54	9,10	18,50	18,79	4,07	4,14
	III	4,73	9,67	18,79	19,18	3,97	4,05
	IV	4,83	9,87	18,81	19,53	3,89	4,04
	V	4,64	-	18,84	19,70	4,06	4,24
w % ceny	sprzed roku	113,8	-	-	-	-	-
	sprzed m-ca	96,7	-	-	-	-	-

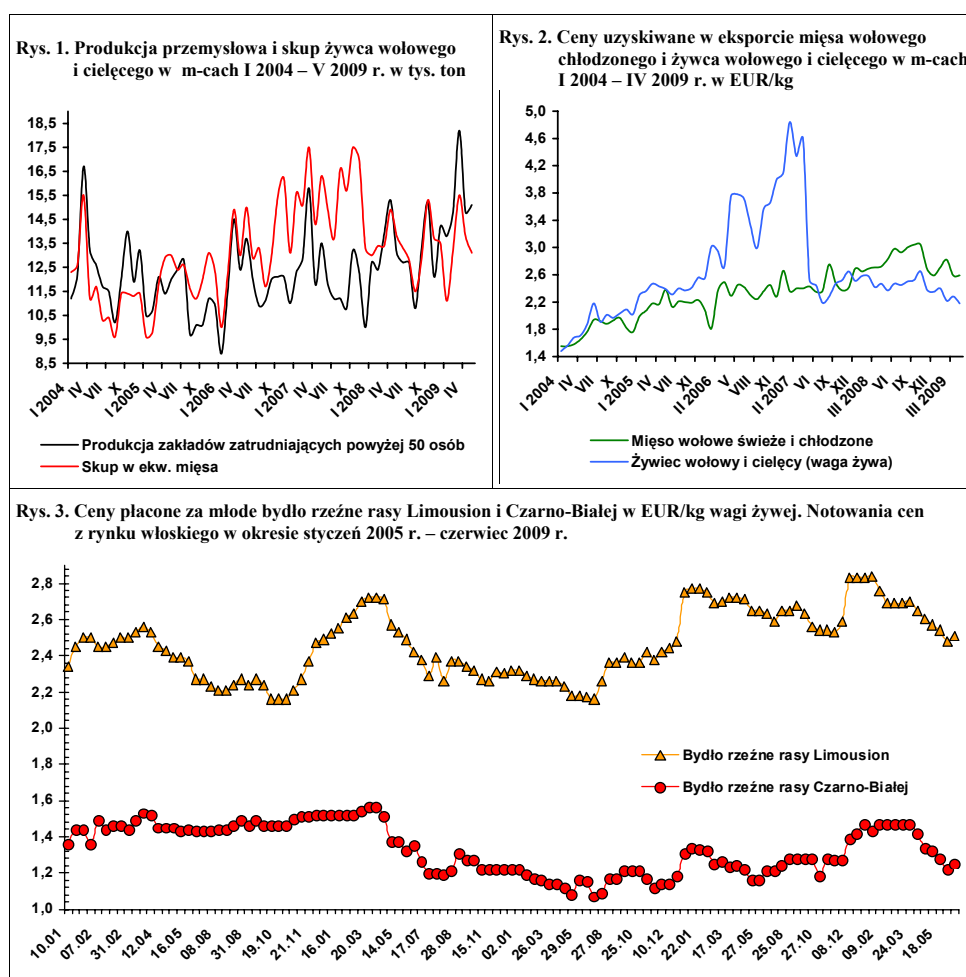
Źródło: Na podstawie danych GUS.

Tab. 3. Cena targowiskowa, cena zbytu i cena referencyjna wołowiny

Wyszczególnienie	XI 2008	XII 2008	I 2009	II 2009	III 2009	IV 2009	V 2009	VI 2009	VII 2009
	1 tydz. m-ca	1 tydz. m-ca	1 tydz. m-ca	1 tydz. m-ca	1 tydz. m-ca	1 tydz. m-ca	1 tydz. m-ca	1 tydz. m-ca	1 tydz. m-ca
Cena zakupu bydła rzeźnego w ubojniach w zł/kg wagi żywej:									
Bydło ogółem	4,86	4,36	4,19	4,57	4,74	4,93	4,81	4,92	5,12
Buhaje	4,68	4,77	4,68	4,99	5,28	5,46	5,32	5,49	5,82
Krowy	3,43	3,40	3,28	3,66	3,77	4,00	3,92	3,95	4,17
Średnia cena targowiskowa cieląt 60-100 kg w zł/kg wagi żywej	8,03	8,17	8,07	8,18	8,56	9,77	9,31	9,04	9,28
Cena sprzedaży w zakładach mięsnych w zł/tonę:									
Ćwierci z buhajów do 2 lat	9 296	9 596	8 737	10 664	11 217	11 373	11 357	11 398	11 370
Ćwierci z krów rzeźnych	7 395	7 705	7 010	8 671	8 990	9 227	9 016	9 165	9 375
Cena referencyjna w EUR/100 kg tuszy schłodzonej ^a :									
UE-25	327,7	328,1	326,2	336,3	333,5	327,6	322,98	317,7	308,2
Polska	250,0	245,5	244,5	236,6	224,3	233,5	239,8	243,2	246,2

^a ceny referencyjne, są to ceny otrzymywane przez producentów żywca wołowego, których notowania pochodzą z rynków reprezentatywnych państw członkowskich UE i są przekazywane co tydzień do Komisji Europejskiej. Są one porównywane z ceną bazową, ustaloną przez Komisję Europejską w wysokości 2224 EUR/tonę kl. R3. Jeśli ceny referencyjne wykazują tendencję spadkową i stanowią mniej niż 103% ceny bazowej, wówczas kraj członkowski może ubiegać się o dopłaty do magazynowania, które od 01.07.2002 są podstawowym instrumentem utrzymania równowagi na tym rynku

Źródło: Na podstawie tygodniowych informacji Departamentu Wspólnej Organizacji Rynków.

Rynek wieprzowiny

Jan Małkowski
Danuta Zawadzka

W okresie styczeń-maj 2009 r. skup meldunkowy trzody był mniejszy niż w analogicznym okresie poprzedniego roku o 24%. W poszczególnych miesiącach odchylenia od średniego spadku były niewielkie, z wyjątkiem stycznia, w którym wyniósł on 13%. W pozostałych miesiącach roku stopa spadku będzie maleć, ponieważ w 2008 r. spadek skupu w II półroczu był większy niż w I półroczu. Występuje tu tzw. efekt bazy, który ma miejsce również w przypadku produkcji. Przewiduje się, że spadek produkcji trzody w I półroczu 2009 r. w stosunku do I półrocza 2008 r. wyniesie ok. 20%, a w II półroczu w porównaniu z II półroczem 2008 r. ok. 10%.

Spadek produkcji i skupu wywołuje wzrost cen trzody na rynku krajowym. Odwrotnie proporcjonalna skala wzrostu cen w stosunku do spadku podaży kształtuje się również pod wpływem kursu euro do złotego i rozwoju cen na całym rynku unijnym.

Przeciętna cena skupu trzody w Polsce w I kwartale 2009 r. wynosiła 4,55 zł/kg i była wyższa w stosunku do niskiej ceny w I kwartale 2008 r. o 32%. W II kwartale ceny skupu trzody z miesiąca na miesiąc rosły, podobnie jak w ubiegłym roku. Przeciętna cena skupu w II kwartale 2009 r. wyniosła ok. 4,90 zł/kg i była o 23% wyższa niż w II kwartale 2008 r. W I półroczu 2009 r. ceny skupu trzody w kraju osiągnęły poziom opłacalny dla producentów. W związku z tym ocenia się, że w lipcu 2009 r. pogłowie macior prośnych będzie znacząco większe niż w lipcu 2008 r.

Na skutek wzrostu kursu euro do złotego przeciętna cena trzody klasy E w I kwartale 2009 r. wyrażona w euro wyniosła 136,4 EUR/100 kg wagi poubojowej i była wyższa niż w I kwartale 2008 r. tylko o 2%. W II kwartale ukształtowała się ona na poziomie 149,3 EUR i była niższa niż w II kwartale 2008 r. o 7%.

W Unii Europejskiej, przeciętna cena trzody klasy E osiągnęła w I kwartale 2009 r. 136 EUR/100 kg wagi poubojowej i była taka sama jak w I kwartale 2008 r. W II kwartale cena ta wyniosła 145,70 EUR i była o 5% niższa niż w analogicznym okresie ubiegłego roku. Spadek cen w Unii Europejskiej dokonał się w warunkach spadku produkcji, który z nadwyżką wyrównał, jak należy przypuszczać, spadek eksportu. W ciągu pierwszych czterech miesięcy 2009 r. eksport mięsa, podrobów i przetworów wieprzowych z UE-27 do krajów trzecich wyniósł 753 tys. ton i był o 7,9% mniejszy niż w tym samym okresie 2008 roku, w którym na skutek dopłat do eksportu mięsa wieprzowego był on wyjątkowo wysoki.

Tak w pierwszym, jak i w drugim kwartale, ceny trzody w Polsce wyrażone w euro były nieco wyższe od przeciętnych cen w UE-27. Przy zbliżonych cenach import był wciąż opłacalny. W ciągu pierwszych czterech miesięcy 2009 r. import mięsa, podrobów i przetworów wieprzowych w wadze produktu wyniósł 146,3 tys. ton i był o 23% większy niż w tym samym okresie 2008 r. Wzrost importu łagodzi wzrost cen detalicznych na polskim rynku, a więc sprzyja konsumentom.

W maju 2009 r. ceny detaliczne wieprzowiny były wyższe niż przed rokiem o 12,6%, a w stosunku do grudnia 2008 r. o 5,7%. W trzecim kwartale 2009 r. ceny na polskim rynku będą wyższe niż w ubiegłym roku, a wyrażone w euro będą wyższe niż w II kwartale br., ale podobnie jak w Unii Europejskiej – niższe niż w III kwartale 2008 r. Spadku cen w stosunku do poziomu III kwartału 2009 r. należy spodziewać się w IV kwartale zarówno na polskim jak i na unijnym rynku.

Tab. 1. Skup trzody i handel zagraniczny wieprzowiną

Lata i miesiące	Skup trzody ^a		Eksport mięsa, podrobów i przetworów ^{c,d}		Import mięsa, podrobów i przetworów ^{c,d}		Saldo handlu zagranicznego tys. ton
	tys. ton	wskaźniki zmian ^b	tys. ton	wskaźniki zmian ^b	tys. ton	wskaźniki zmian ^b	
2006 I-XII	2178,0	112,0	411,7	135,6	182,9	90,6	228,8
2007 I-XII	2210,0	101,5	363,9	88,4	256,9	140,5	107,0
I-VI	1127,6	109,4	167,6	99,2	85,2	51,9	82,4
2008 I-XII	1931,2	87,4	x	x	x	x	x
I	120,7	87,9	26,5	81,8	31,7	211,3	-5,2
II	121,0	87,9	33,9	112,3	28,8	194,6	5,1
III	128,9	91,4	36,9	116,0	29,9	131,7	7,0
IV	126,1	105,3	44,5	166,7	28,2	190,5	16,3
V	111,6	84,6	37,4	131,7	39,5	246,9	-2,1
VI	103,3	95,6	42,3	148,4	37,7	169,1	4,6
I-VI	1027,0	91,1	186,9	111,5	190,6	223,7	-3,7
VII	107,5	91,5	38,6	167,8	47,1	191,5	-8,5
VIII	98,1	83,3	37,5	148,8	46,5	164,3	-9,0
IX	104,8	99,3	39,6	156,5	50,1	213,2	-10,5
X	116,3	86,6	38,9	147,9	45,7	187,3	-7,1
XI	102,6	77,4	30,0	104,9	43,0	191,1	-13,0
XII	108,8	96,2	22,9	91,2	33,4	193,1	-10,5
2009 I	99,8	82,7	26,6	100,4	41,9	132,2	-15,3
II	88,1	72,8	30,7	90,6	30,6	106,3	-0,1
III	97,7	75,8	24,5	66,4	47,5	158,9	-23,0
IV	92,0	72,9	25,0	56,2	26,3	93,3	-1,3
V	84,0	75,3	x	x	x	x	x

^a miesięczny skup nie jest pełny, gdyż nie obejmuje skupu realizowanego przez małe jednostki, w przeciwieństwie do okresów rocznych i półrocznych, ^b analogiczny okres poprzedniego roku = 100, ^c w wadze produktu, ^d dane miesięczne eksportu i importu nie są pełne, gdyż nie obejmują żywych zwierząt, niektórych przetworów i podrobów, dane półroczne i roczne przeliczone są na wagę mięsa.

Źródło: Dane GUS, CIHZ, CAAC i przeliczenia własne

Tab. 2. Ceny żywca wieprzowego, żyta, mieszanki T2, Provit i prosiąt

Lata i miesiące	Cena skupu trzody w zł/kg wagi żywej	Targowiskowa cena żyta w zł/dt	Relacje cen trzoda: Żyto	Cena mieszanki T2 w zł/dt	Relacja cen trzoda: mieszanka T2	Cena Provit w zł/dt	Relacja cen trzoda: Provit	Cena prosiąt w zł/szt.
2007 VIII	4,07	62,70	6,5	94,45	4,3	161,23	2,5	92
IX	4,06	70,86	5,7	101,07	4,0	164,45	2,5	89
X	3,59	73,07	4,9	104,27	3,4	167,84	2,1	82
XI	3,27	71,81	4,6	105,71	3,1	171,01	1,9	75
XII	3,36	71,37	4,7	105,55	3,2	170,79	2,0	75
2008 I	3,49	73,59	4,7	107,50	3,2	172,25	2,0	83
II	3,27	74,59	4,4	110,55	3,0	176,72	1,9	73
III	3,62	76,32	4,7	113,50	3,2	180,61	2,0	76
IV	3,63	77,18	4,7	116,19	3,1	183,39	2,0	77
V	4,02	78,29	5,1	117,56	3,4	184,02	2,2	82
VI	4,31	78,28	5,5	117,73	3,7	184,50	2,3	99
VII	4,46	77,17	5,8	117,47	3,8	184,85	2,4	101
VIII	4,51	69,00	6,5	116,19	3,9	184,36	2,4	108
IX	4,64	62,66	7,4	111,50	4,2	183,53	2,5	124
X	4,32	59,74	7,2	108,13	4,0	181,59	2,4	129
XI	4,28	53,93	7,9	104,38	4,1	179,87	2,4	140
XII	4,50	52,22	8,6	102,86	4,4	179,04	2,5	146
2009 I	4,43	51,64	8,6	102,18	4,3	179,12	2,5	150
II	4,45	50,06	8,9	102,18	4,4	186,37	2,4	159
III	4,78	51,38	9,3	101,34	4,7	189,65	2,5	176
IV	4,88	51,34	9,5	102,52	4,8	193,06	2,5	184
V	4,81	47,51	10,1	100,51	4,8	195,21	2,5	181

Źródło: Dane GUS i przeliczenia własne.

Tab. 3. Ceny producenta, zbytu i ceny detaliczne wieprzowiny w Polsce (w zł/kg)

Lata i miesiące	Cena skupu za wagę poubojową schłodzoną	Ceny zbytu			Ceny detaliczne			Cena detaliczna w % cen zbytu			
		schabu środk. z/k	szynki gotowanej	kielbasy toruńskiej	schabu środk. z/k	szynki gotowanej	kielbasy toruńskiej	schabu środk. z/k	szynki gotowanej	kielbasy toruńskiej	
2007	X	4,70	12,64	16,35	9,81	14,28	20,23	12,23	113,0	123,7	123,9
	XI	4,28	12,26	16,29	9,81	13,81	20,31	12,23	112,6	124,7	124,7
	XII	4,40	12,44	16,06		13,69	20,15	12,20	110,0	125,5	124,4
2008	I	4,57	12,48	16,11	9,74	14,13	20,35	12,27	113,2	126,3	126,0
	II	4,28	12,31	16,08	9,74	13,70	20,25	12,13	111,3	125,9	124,5
	III	4,74	12,55	16,04	9,74	13,83	20,07	12,11	110,2	125,1	124,3
	IV	4,76	12,42	15,94	9,71	13,90	20,08	12,22	111,9	126,0	125,8
	V	5,27	12,65	16,22	9,79	14,26	20,31	12,37	112,7	125,2	126,4
	VI	5,65	13,06	16,35	9,91	14,94	20,68	12,64	114,4	126,5	127,5
	VII	5,84	13,21	16,73	10,18	14,93	20,70	12,75	113,0	123,7	125,2
	VIII	5,91	13,27	16,80	10,33	15,00	20,94	12,83	113,0	124,6	124,2
	IX	6,08	13,23	16,80	10,39	15,09	20,97	12,96	114,1	124,8	124,7
	X	5,66	12,98	16,77	10,52	14,89	21,11	12,96	114,7	125,9	123,2
	XI	5,61	12,90	16,77	10,61	14,61	21,13	13,02	113,3	126,0	122,7
	XII	5,90	13,03	16,76	10,67	14,62	21,06	13,04	112,2	125,7	122,2
2009	I	5,80	13,10	17,06	10,72	14,94	21,11	13,13	114,0	123,7	122,5
	II	5,83	13,12	17,15	10,75	14,69	21,32	13,15	112,0	124,3	122,3
	III	6,26	13,55	17,46	11,08	15,03	21,66	13,41	110,9	124,1	121,0
	IV	6,39	13,77	17,61	11,24	15,50	21,93	13,49	112,6	124,6	120,0
	V	6,30				15,53	21,92	13,78			

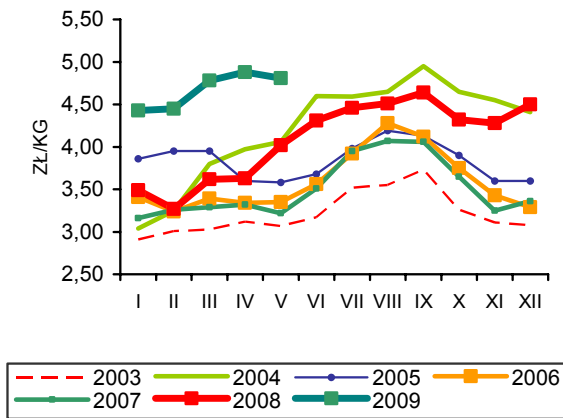
Źródło: Dane GUS i przeliczeni własne.

Tab. 4. Rynkowe ceny trzody w Unii Europejskiej (EUR/100 kg wagi poubojowej)

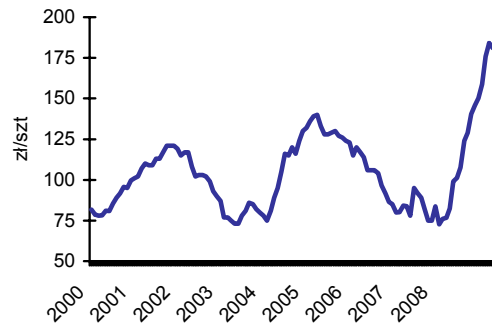
Lata i miesiące	UE-27	Polska	Niemcy	Dania	Ceny w Polsce w % cen w:			
					UE-27	Niemczech	Danii	
2007	I	128,52	113,79	129,45	116,45	88,5	87,9	97,7
	II	130,03	115,58	135,04	116,45	88,9	85,6	99,3
	III	128,96	118,23	130,43	114,84	91,7	90,6	103,0
	IV	129,32	119,64	132,21	111,72	92,5	90,5	107,1
	V	131,71	118,16	137,91	115,01	89,8	85,6	102,7
	VI	139,38	128,88	142,63	117,25	92,5	90,4	109,9
	VII	146,12	144,81	150,74	121,73	99,2	96,2	119,1
	VIII	146,57	147,76	150,10	123,08	101,2	98,8	120,5
	IX	144,51	146,93	150,03	122,58	101,7	97,9	119,9
	X	134,70	133,31	140,42	121,42	99,0	94,9	109,8
	XI	130,13	123,52	134,62	120,00	94,9	91,8	102,9
	XII	132,11	129,82	135,40	112,06	97,8	95,9	115,8
2008	I	131,94	134,44	135,29	107,10	101,9	99,4	125,5
	II	133,67	125,71	141,46	110,49	94,0	88,9	113,8
	III	143,78	139,82	150,12	120,33	97,2	93,1	116,2
	IV	144,30	144,62	147,95	126,71	100,2	97,7	114,1
	V	151,78	161,09	162,54	130,94	106,1	99,1	123,0
	VI	163,94	174,24	172,09	138,26	106,3	101,2	126,0
	VII	169,22	185,13	178,08	139,51	109,4	104,0	132,7
	VIII	173,96	184,62	184,81	145,36	106,1	99,9	127,0
	IX	172,33	183,01	179,79	148,31	106,2	101,8	123,4
	X	161,30	162,05	168,92	142,18	100,5	95,9	114,0
	XI	148,29	154,83	155,27	131,72	104,4	99,7	117,5
	XII	144,36	150,27	150,82	125,21	104,1	99,6	120,0
2009	I	136,81	140,25	140,83	119,91	102,5	99,5	117,0
	II	133,43	128,99	148,96	114,68	96,7	86,6	112,5
	III	137,81	139,61	141,33	113,85	101,3	98,8	122,6
	IV	142,88	147,77	147,21	121,73	103,4	100,4	121,4
	V	144,24	148,11	149,62	125,91	102,7	99,0	117,6
	VI	150,00	152,00	155,00	132,00	101,3	98,1	115,2

Źródło: Dane Komisji Europejskiej.

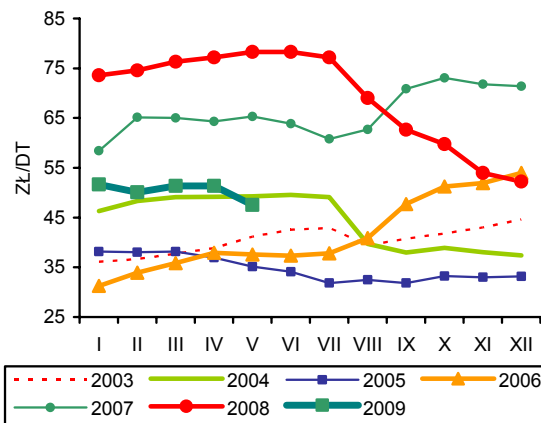
Rys. 1. Ceny skupu żywca wieprzowego w Polsce

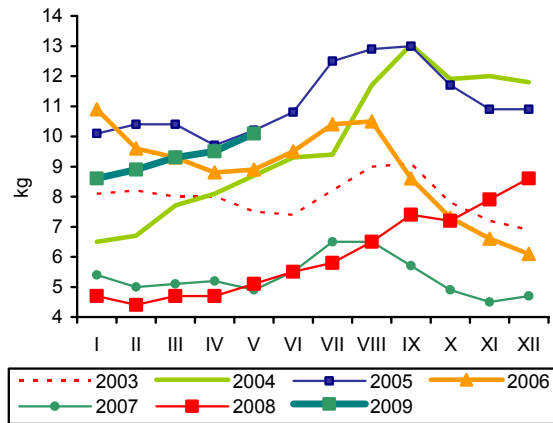
Rys. 2. Ceny psziąt w Polsce

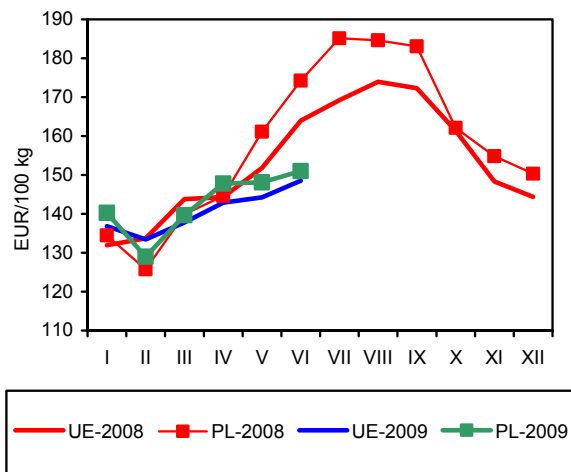
Rys. 3. Targowiskowe ceny żyta w Polsce

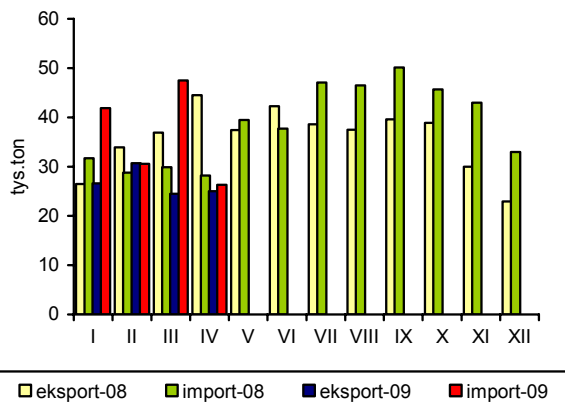
Rys. 4. Ceny żywca wieprzowego wyrażone w kg żyta w Polsce

Rys. 5. Przeciętne ceny trzody klasy E w UE (EUR/100 kg wagi poubojowej)

Rys. 6. Polski handel zagraniczny wieprzowiną

Źródło: GUS, CIHZ, CAAC, Komisja Europejska oraz przeliczenia własne.

Rynek mięsa drobiowego i jaj

Mira Kobuszyńska
Grzegorz Dybowski

Rynek mięsa drobiowego

W maju 2009 r. w zakładach drobiarskich, zatrudniających powyżej 50 pracowników, produkcja mięsa drobiowego spadła o 2% w stosunku do poprzedniego miesiąca i o 2,1% w relacji do maja 2008 r. Wyniki pierwszych pięciu miesięcy 2009 r. wykazują 5,3% spadek wobec produkcji wytworzonej w tym samym okresie poprzedniego roku. W 2008 r. w zakładach tych wytworzono 1195 tys. ton mięsa drobiowego, tj. o 6% więcej niż w roku poprzednim.

W pierwszych czterech miesiącach 2009 r. eksport mięsa drobiowego, według danych wstępnych, był o ok. 18% niższy niż w tym samym czasie roku poprzedniego. Przez większą część 2008 r. utrzymywał się niekorzystny dla eksporterów kurs złotego. Pomimo to eksport drobiu w minionym roku był wysoki. Jego wolumen przewyższał wielkość wywozu z 2007 r. o 11% (258 tys. ton). W ostatnich latach zmniejszał się import mięsa drobiowego do Polski, który w 2008 r. był o 40% mniejszy niż w 2007 r. Dane z pierwszych czterech miesięcy 2009 r. wskazują na 32% wzrost wielkości przywozu w stosunku do analogicznego okresu 2008 r., mimo niskiej wartości złotego.

Na rynku pasz dla drobiu od początku bieżącego roku ceny rosną. W pierwszych pięciu miesiącach 2009 r. pełnoporcjowe mieszanki dla kurcząt podrożały o 14%. Obecny wzrost cen następuje po dziewięciomiesięcznym okresie silnej tendencji spadkowej. Od maja 2008 r. do stycznia 2009 r. mieszanki potaniały o 22%.

Pierwsze miesiące 2009 r., to ponownie okres wzrostu cen na rynku drobiarskim. Ceny żywca kurcząt w maju 2009 r. były o 27% wyższe niż w końcu 2008 r., a w czerwcu br. ceny wzrosły o kolejne 11% (w stosunku do maja).

W pierwszych czterech miesiącach 2009 r. pomimo drożących pasz, opłacalność chowu powoli rosła. W maju równoczesny spadek cen skupu i silny wzrost cen pasz, spowodował istotne po-

gorszenie opłacalności chowu. W 2008 r., począwszy od kwietnia do grudnia, relacje cenowe między ceną skupu żywca kurcząt oraz ceną pasz, ulegały systematycznej poprawie na rzecz hodowców.

W pierwszych miesiącach 2009 r. nastąpił skokowy wzrost cen zbytu mięsa kurcząt. W czerwcu br. tuszki kurcząt były o 32% droższe niż w grudniu 2008 r. Od początku 2009 r. marża przetwórcza utrzymywała się na poziomie wyższym niż przeciętnie w roku poprzednim. Wyjątek stanowił początek drugiego kwartału, kiedy wystąpił krótkotrwały spadek cen zbytu.

Od początku 2009 r. rosną także ceny żywca oraz mięsa indyczego w zakładach przetwórczych, wykazując przy tym krótkookresowe wahania. Skala wzrostu cen skupu była wyższa niż na rynku kurcząt, głównie z uwagi na ich niski poziom pod koniec poprzedniego roku. Za żywiec indyczy w czerwcu płacono hodowcom o 28% więcej niż w grudniu. Rosły również ceny mięsa indyków. Ceny zbytu mięsa indyczego zwiększyły się w tym samym okresie o 7,7%.

W maju 2009 r. polskie ceny wyrażone w euro stanowiły 71% przeciętnej ceny unijnej, podczas gdy osiem miesięcy wcześniej 85%, a przewaga cenowa polskich eksporterów zwiększyła się. W maju 2009 r. polskie ceny sprzedaży mięsa kurcząt, wyrażone w euro, były o 18% niższe niż w maju 2008 r., podczas gdy w tym czasie średnie ceny unijne spadły o 7%. Polska jest jednym z najtańszych producentów mięsa drobiowego w Europie, mimo podwyżek cen wyrażonych w złotych. Pod względem cenowym do największych konkurentów Polski tradycyjnie należą Holandia i Hiszpania oraz od początku bieżącego roku – Węgry.

Tab. 1. Przemysłowa produkcja mięsa drobiowego w zakładach o zatrudnieniu powyżej 50 osób (tys. ton)

Wyszczególnienie	2005	2006	2007	2008	2009
I	74,4	89,1	93,7	108	95,2
II	71,0	84,0	79,7	92,9	85,8
III	84,9	94,3	94,9	95,1	98,1
IV	82,7	83,7	89,2	105,0	99,0
V	77,8	91,6	96,2	99,1	97
VI	79,6	94,1	86,4	94,2	
VII	82,9	91,3	93,4	105	
VIII	86,3	94,4	97,4	96	
IX	87,3	94,9	95,6	101	
X	91,4	101	109,0	108	
XI	91,6	97,2	99,9	93	
XII	90,9	90,4	91,0	97,7	
RAZEM	1000,8	1106	1126,4	1195	475,1

Źródło: Dane GUS.

Tab. 2. Handel zagraniczny mięsem drobiowym (tony)

Wyszczególnienie	Import		Eksport	
	2008 ^a	2009 ^a	2008 ^a	2009 ^a
I	2549	3664	22212	19791
II	2261	2640	22846	17769
III	2074	3527	20585	19414
IV	2350	2353	22596	15444
V	2548		21662	
VI	2508		21109	
VII	3487		19766	
VIII	3949		17456	
IX	3777		22218	
X	3269		24632	
XI	3021		21685	
XII	3495		21289	
RAZEM	35293	12185	258056	72418

^a dane nieostateczne (na dzień 7.07.2009)

Źródło: Opracowanie IERiGŻ-PIB na podstawie danych CAAC.

Tab. 3. Spożycie mięsa drobiowego i wędlin drobiowych wg budżetów rodzinnych (w kg/1 mieszkańca miesięcznie)

Kwartał	Mięso drobiowe			Wędliny drobiowe		
	2006	2007	2008	2006	2007	2008
I	1,46	1,40	1,41	0,21	0,22	0,20
II	1,48	1,42	1,44	0,20	0,21	0,21
III	1,54	1,46	1,48	0,22	0,22	0,21
IV	1,60	1,48	1,58	0,22	0,21	0,21

Źródło: Dane GUS.

Tab. 4. Ceny na rynku kurcząt brojlerów

Miesiące	Mieszanka dla kurcząt brojlerów pełnoporcjowa grower/finisz (zł/tonę)		Pisklęta (zł/szt.)		Żywiec (skup) (zł/kg) ^a		Tuszka (zbyt) patroszona, z szyją (zł/kg) ^{a, b}		Tuszka (detal) (zł/kg)	
	2008	2009	2008	2009	2008	2009	2008	2009	2008	2009
I	1245	1020	1,19	1,17	2,92	3,05	3,90	4,81	5,95	6,91
II	1270	1119	1,20	1,19	3,22	3,32	5,27	5,70	6,02	6,72
III	1289	1149	1,21	1,21	3,24	3,46	5,27	5,91	6,36	7,12
IV	1304	1151	1,23		3,16	3,50	4,82	5,42	6,21	7,28
V	1293	1163	1,22		3,25	3,40	5,16	5,69	6,35	6,95
VI	1279		1,22		3,27	3,76	5,34	6,24	6,32	
VII	1263		1,22		3,22		5,26		6,51	
VIII	1225		1,22		3,30		5,24		6,51	
IX	1139		1,21		3,18		4,80		6,37	
X	1082		1,20		3,04		4,58		6,11	
XI	1037		1,18		2,94		4,47		5,93	
XII	1024		1,17		2,95		4,72		5,83	

^a trzeci tydzień każdego miesiąca, ^b świeże i schłodzone, Polska+UE

Źródło: Opracowanie IERiGŻ-PIB na podstawie danych GUS, KR-D-IG i MRiRW.

Tab. 5. Ceny na rynku indyków brojlerów

Wyszczególnienie	Pisklęta (zł/szt.)		Żywiec (skup) – indory (zł/kg) ^a		Tuszka (zbyt), (zł/kg) ^a	
	2008	2009	2008	2009	2008	2009
I	5,60	5,00	4,25	4,37	6,53	7,32
II	5,60	5,50	4,20	4,67	6,57	7,72
III	5,60	5,60	4,36	4,94	7,54	7,70
IV	5,60		4,52	5,35	6,33	7,88
V	6,00		4,62	5,47	6,57	7,97
VI	6,00		4,56	5,44	6,86	7,86
VII	6,00		4,25		6,71	
VIII	6,00		4,09		6,70	
IX	5,50		4,11		6,78	
X	5,50		4,23		7,21	
XI	5,10		4,17		7,07	
XII	5,00		4,25		7,30	

^a trzeci tydzień każdego miesiąca, ^b świeże i schłodzone, Polska+UE

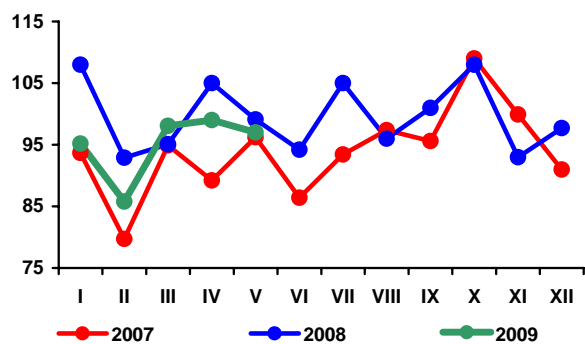
Źródło: Opracowanie IERiGŻ-PIB na podstawie danych GUS i MRiRW.

Tab. 6. Ceny sprzedaży mięsa kurcząt w wybranych krajach UE (EUR/100 kg)

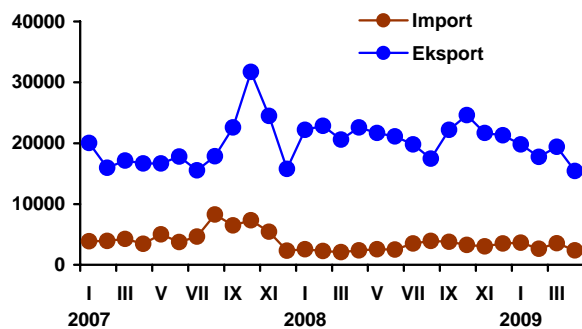
Wyszczególnienie	Polska	Niemcy	Czechy	Węgry	Francja	Holandia	Hiszpania	UE
2008 III	145,93	229,00	212,36	188,52	218,50	175,00	170,50	179,18
IV	139,11	229,00	217,11	193,28	220,00	175,00	182,17	180,84
V	150,17	229,00	211,55	206,02	222,77	175,00	175,23	185,42
VI	151,65	229,00	209,81	216,16	225,00	175,00	160,60	184,93
VII	160,21	229,00	198,33	225,05	225,00	175,00	163,02	184,75
VIII	157,31	229,00	190,13	219,19	225,00	177,26	170,03	185,49
IX	142,93	229,00	189,23	208,98	224,67	180,00	174,58	180,65
X	126,88	230,53	186,09	189,87	220,00	180,00	159,23	176,74
XI	121,31	227,42	185,32	184,57	219,07	180,00	161,50	175,09
XII	124,69	226,50	178,06	185,42	215,00	180,00	168,31	175,52
2009 I	125,44	226,50	167,64	180,68	214,23	176,77	175,64	175,05
II	120,14	226,50	162,25	162,70	210,04	176,07	180,67	171,92
III	127,56	232,81	170,72	159,26	210,00	180,00	180,67	172,04
IV	128,46	229,90	176,77	166,50	210,00	180,00	158,15	173,58
V	123,13	250,71	174,48	175,62	214,06	180,00	148,41	174,03

Źródło: Dane MRiRW.

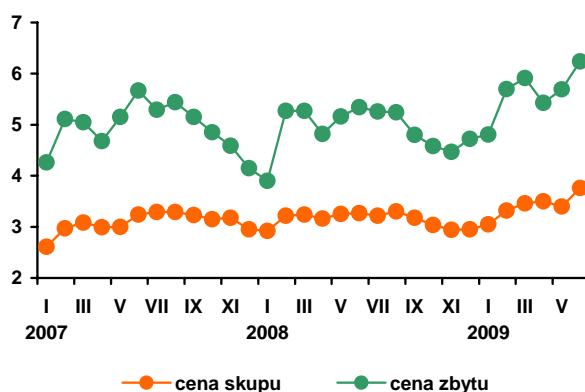
Rys. 1. Przemysłowa produkcja mięsa drobiowego w zakładach o zatrudnieniu pow. 50 osób (tys. ton)

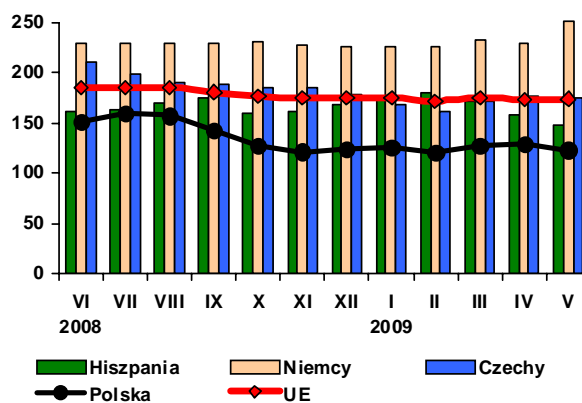
Rys. 2. Handel zagraniczny mięsem drobiowym (tony)

Rys. 3. Ceny skupu brojlerów kurcząt i ceny zbytu tuszek kurcząt średnio w Polsce w zł/kg

Rys. 4. Ceny zbytu tuszek kurcząt w wybranych krajach UE, w EUR/100 kg

Źródło: Dane GUS, MRiRW i CIHZ.

Rynek jaj

W czerwcu 2009 r. średnia cena zbytu jaj wyniosła 22,9 zł/100 sztuk i była o 12% wyższa niż w styczniu 2009 r. i o 17,9% wyższa niż w analogicznym okresie poprzedniego roku. W stosunku do maja podrożały jaja wszystkich klas. Ceny jaj wzrosły od 1,6% (klasa S) do 11% (klasa L). W 2008 r. przeciętne ceny zbytu jaj konsumpcyjnych były o 4,3% wyższe w porównaniu z poprzednim rokiem. W relacji rok do roku najsilniej podrożały jaja klasy XL (o 10,7%) oraz M (o 3,3%). Jaja klasy L były droższe o 1,7%. Potaniały jaja najmniejsze klasy S (o 0,8%). Podobnie jak w latach poprzednich rynek jaj konsumpcyjnych w 2008 r. był bardzo niestabilny pod względem cenowym. Występowały na nim silne krótkookresowe wahania cen. W okresach rocznych zaznacza się wzrostowa tendencja cenowa.

Od początku 2009 r. zmiany cen jaj przeznaczonych do przetwórstwa silnie wahają się. W styczniu pozostawały na poziomie zbliżonym do grudniowego z 2008 r. Jednakże już w lutym i marcu nastąpił wzrost cen skupu o 44% w stosunku do poziomu z końca poprzedniego roku. Po majowych obniżkach, w czerwcu ponownie odnotowano wzrost cen w relacji do miesiąca poprzedniego – o ok. 1%. Na rynku jaj kierowanych do przetwórstwa wahania cen są silniejsze niż na rynku jaj konsumpcyjnych. W 2008 r. zakłady przetwórcze skupowały jaja przeciętnie po 2,86 tys. zł za 1 tonę, a amplituda wahań między ceną najwyższą notowaną w lutym a najniższą – w lipcu – wyniosła 35%.

W pierwszych czterech miesiącach 2009 r. obniżyły się obroty handlowe jajami świeżymi. W relacji do analogicznego okresu poprzedniego roku, zwiększył się import jaj świeżych (o 7%), obniżył się natomiast ich eksport (o 19%).

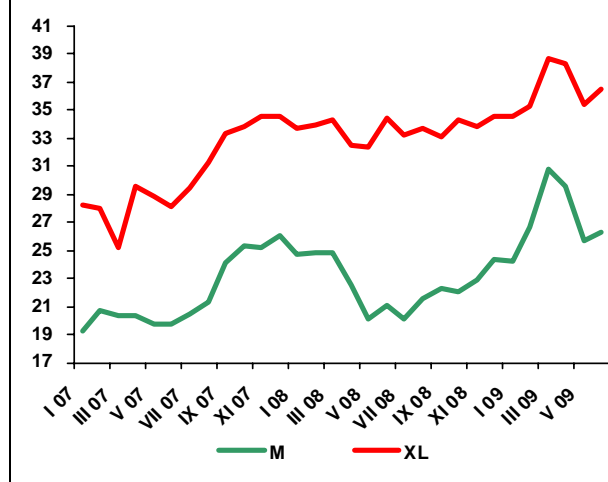
W 2008 r. wg wstępnych danych CAAC, eksport jaj świeżych zwiększył się w relacji do 2007 r. o 34%. Jest to kontynuacja wzrostowego trendu z roku poprzedniego. Do największych odbiorców należały Niemcy, Czechy i Dania (ok. 60% eksportu świeżych jaj ogółem). Import jaj świeżych w 2008 r. zwiększył się o 81% w stosunku do 2007 r. Do Polski sprowadzono 18,3 tys. ton jaj świeżych, co stanowiło ok. 15% polskiego eksportu tego produktu.

W pierwszych miesiącach 2009 r., obniżyły się również obroty przetworami z jaj, choć spadek nie był tutaj tak duży jak w przypadku jaj świeżych. Od stycznia do kwietnia br., obniżka obrotów wyniosła 24% w odniesieniu do tego samego okresu 2008 r. Bardzo silnie obniżył się import przetworów (34%), natomiast ich eksport zmniejszył się o 20%.

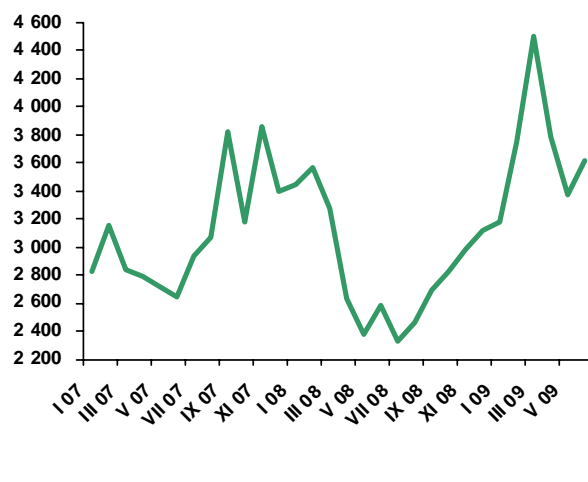
W 2008 r. import rósł, a do Polski sprowadzono o 11% przetworów więcej niż rok wcześniej. Równocześnie o 37% zwiększono eksport przetworów z jaj.

Od początku bieżącego roku ceny jaj w UE wykazują duże wahania. W marcu i kwietniu podrożały one o ok. 7% w stosunku do stycznia; w maju 2009 r. spadły o 5% w relacji do poprzedniego miesiąca. W Polsce wzrost cen od stycznia do kwietnia był silniejszy, wyniósł 13%. W maju, polskie ceny wyrażone w euro zmalały o 11%. Podobnie jak w pierwszym kwartale 2009 r., polskie ceny w przeliczeniu na euro, były niższe od średniej dla UE. Jednak większość głównych producentów jaj na rynku europejskim jest bardziej konkurencyjna pod względem cenowym od polskich.

Rys. 1. Średnie ceny sprzedaży jaj spożywczych w Polsce (klasa wagowa M i XL – zł/szt)

Rys. 2. Ceny skupu jaj do przetwórstwa (zł/tonę)

Tab. 1. Handel zagraniczny jajami i przetworami z jaj (tony)

Miesiące	Jaja świeże				Przetwory z jaj			
	Import		Eksport		Import		Eksport	
	2008	2009 ^a	2008	2009 ^a	2008	2009 ^a	2008	2009 ^a
I	1224	2684	11473	10758	430	281	1292	1205
II	1226	1743	9584	9817	414	206	1198	997
III	1141	784	10074	11708	303	209	1066	1193
IV	2051	848	8500		219	200	909	165
V	1314		9220		226		963	
VI	1475		9580		380		1032	
VII	1563		11945		334		1083	
VIII	1343		8946		400		728	
IX	2168		7845		267		1068	
X	1973		12317		595		1163	
XI	1599		12031		361		958	
XII	1224		6732		186		850	
RAZEM	18301	6059	118248	35464	4114	896	12311	3560

^a dane nieostateczne (na dzień 07.07.2009)

Źródło: Opracowanie IERiGŻ-PIB na podstawie danych CAAC.

Tab. 2. Ceny sprzedaży jaj klasy A w zakładach pakujących (zł/100 szt.)^a

Miesiące	XL		L		M		S	
	2008	2009	2008	2009	2008	2009	2008	2009
I	33,71	34,50	28,25	28,30	24,76	24,20	23,84	18,90
II	34,00	35,30	28,60	31,30	24,90	26,70	23,80	25,60
III	34,30	38,70	28,80	34,40	24,90	30,80	23,40	27,00
IV	32,50	38,30	24,80	31,80	22,50	29,60	22,70	27,70
V	32,40	35,40	24,30	27,30	20,10	25,70	18,50	24,40
VI	34,40	36,50	26,10	30,30	21,10	26,30	17,20	24,80
VII	33,20		24,50		20,10		15,50	
VIII	33,70		26,00		21,60		16,90	
IX	33,10		27,70		22,30		16,80	
X	34,30		27,80		22,00		17,70	
XI	33,80		28,30		22,90		19,10	
XII	34,60		28,50		24,40		19,05	

^a trzeci tydzień każdego miesiąca

Źródło: Dane MRiRW.

Tab. 3. Ceny sprzedaży jaj w Polsce i innych krajach (średnio klasy L i M), (EUR/100 kg)

Miesiące	Polska	Czechy	Niemcy	Francja	Holandia	UE
2008 III	123,50	123,68	111,74	108,18	85,83	119,39
IV	118,30	108,31	92,68	93,75	76,92	109,52
V	113,23	99,08	86,47	83,43	71,19	103,78
VI	117,04	98,17	86,44	93,74	70,24	105,36
VII	118,32	103,23	84,97	94,32	68,52	107,13
VIII	121,76	102,90	89,97	88,04	72,45	109,60
IX	122,96	105,10	90,97	95,78	70,43	111,10
X	118,43	106,99	96,14	97,80	71,94	113,45
XI	114,62	107,55	99,28	106,88	72,70	114,62
XII	109,33	107,58	115,48	113,43	88,50	118,10
2009 I	103,38	96,09	103,85	109,00	89,39	112,30
II	102,28	98,28	101,97	104,54	87,39	110,53
III	114,92	106,64	117,20	118,12	93,42	120,78
IV	119,05	107,42	116,34	118,37	83,07	119,34
V	105,60	100,54	93,59	118,69	70,19	113,43

Źródło: Dane MRiRW.

Rynek baraniny

Danuta Zawadzka

Charakterystyczną cechą rynku owiec, w krajach będących głównymi ich producentami, jest w 2009 r. wzrost cen. Ma on miejsce zarówno w Nowej Zelandii i Australii skąd pochodzą unijny import baraniny i jagnięciny, jak też w Unii Europejskiej, a w tym także w Polsce.

W Nowej Zelandii ceny jagniąt w I kwartale 2009 r. były wyższe o 30%, a w II kwartale aż o 52% niż w odpowiednich kwartałach przed rokiem. W Australii ceny jagniąt w I kwartale 2009 r. były wyższe w stosunku do I kwartału 2008 r. o 13%, a w II kwartale o 7%.

W Unii Europejskiej skala wzrostu cen owiec i jagniąt była w tym okresie mniejsza. W UE-27 przeciętna cena jagniąt wyniosła w I kwartale 2009 r. 611 EUR/100 kg wagi poubojowej i była o 4% wyższa niż w I kwartale 2008 r. W II kwartale cena ta osiągnęła 558 EUR/100 kg i była o 7% wyższa niż rok wcześniej. Przeciętna cena owiec ciężkich w I kwartale 2009 r. wyniosła 448 EUR, a w II kwartale 481 EUR. Ceny te były wyższe niż rok wcześniej odpowiednio o 8 i 5%.

Po długotrwałej spadkowej tendencji cen skupu żywca baraniego w Polsce, ceny te od początku 2009 r. rosną. W I kwartale 2009 r. przeciętna cena skupu owiec w Polsce osiągnęła po-

ziom 6,51 zł/kg i była o 14% wyższa niż w I kwartałach lat 2007 i 2008, ale nadal była o 3% niższa niż w I kwartale 2006 r. W II kwartale cena ta prawdopodobnie wyniesie ok. 6 zł/kg i będzie ok. 25% wyższa niż w II kwartale 2008 r.

Wzrost cen na polskim rynku jest skutkiem głównie osłabienia złotego wobec euro, gdyż cena ta wyrażona w euro wyniosła w I kwartale 315 EUR/100 kg wagi poubojowej i była o 13% niższa niż w I kwartale 2008 r., a w II kwartale wzrosła do poziomu 331 EUR, ale była tylko 2% wyższa niż w II kwartale 2008 r.

Pomimo wzrostu cen na rynkach krajów trzecich rośnie import jagniąt do Unii Europejskiej, w tym także do Polski. Import do UE-27 w I kwartale 2009 r. wyniósł 83 tys. ton w wadze poubojowej i był o 8% wyższy niż w I kwartale 2008 r., z tego w Nowej Zelandii zakupiono 73 tys. ton, tj. o 10% więcej niż przed rokiem o tej porze.

W okresie od stycznia do kwietnia 2009 r. polski import owiec i mięsa baraniego wyniósł 158 ton i był ponad dwukrotnie wyższy niż w I kwartale 2008 r. Z kolei eksport owiec wyniósł 411 ton i był o 3% mniejszy niż rok wcześniej.

Tab. 1. Produkcja baraniny w Polsce (w tonach wagi poubojowej)

Wyszczególnienie	2007	2008	2009 ^P	Zmiana w % 2009/2008
I półrocze	1438	1373	1250	91,0
II półrocze	901	1113	1000	90,0
Rok	2339	2486	2250	91,0

^P prognoza IERiGŻ-PIB

Źródło: Dane GUS

Tab. 2. Polski handel zagraniczny żywcem i mięsem baranin w ekwiwalencie mięsa (tony)

Lata	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	Rok
Eksport 2008	27,6	42,5	298,0	54,1	64,5	109,3	91,1	97,5	45,4	40,4	38,2	114,3	1023
2009	32,2	53,4	196,7	129,1	x	x	x	x	x	x	x	x	900^P
miesiąc roku poprzedniego = 100	116,7	125,6	66,0	238,6	x	x	x	x	x	x	x	x	88,0
Import 2008	9,5	17,3	34,0	9,7	15,3	10,5	17,1	11,2	19,0	15,8	16,6	11,3	187
2009	58,7	2,9	75,3	20,8	x	x	x	x	x	x	x	x	200^P
miesiąc roku poprzedniego = 100	617,9	16,8	221,5	214,4	x	x	x	x	x	x	x	x	54,0

^P prognoza IERiGŻ-PIB

Źródło: Dane CAAC

Tab. 3. Przeciętne ceny skupu owiec w Polsce (w zł/kg wagi żywej)

Lata	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	I	II	III	IV
2007/2008	5,33	5,24	4,64	4,80	5,11	5,02	5,66	6,62	5,23	5,27	6,68	5,00
2008/2009	4,29	4,92	4,57	4,79	4,68	4,84	5,20	6,97	5,69	6,20	7,64	7,58
miesiąc roku poprzedniego = 100	80,5	93,9	98,5	99,8	91,6	96,4	91,8	105,3	108,8	117,6	114,4	151,6

Źródło: Dane GUS oraz prognoza IERiGŻ-PIB.

Tab. 4. Ceny zakupu wybranych kategorii wagowych owiec i jagniąt w Polsce

Wyszczególnienie	Jagnięta o wadze 13-16 kg				Owce o wadze 36-40 kg			
	cena za wagę żywą		cena za wagę poubojową		cena za wagę żywą		cena za wagę poubojową	
	zł/kg	EUR/kg	zł/kg	EUR/kg	zł/kg	EUR/kg	zł/kg	EUR/kg
III	8,38	1,79	17,83	5,04	5,61	1,59	11,9	3,36
IV	-	-	-	-	5,37	1,56	11,4	3,31
V	-	-	-	-	5,33	1,56	11,3	3,31
VI	-	-	-	-	5,25	1,61	11,2	3,43
VII	-	-	-	-	4,92	1,50	10,5	3,19
VIII	-	-	-	-	4,95	1,51	10,5	3,19
IX	-	-	-	-	4,51	1,34	9,60	2,85
X	-	-	-	-	4,98	1,39	10,6	2,96
XI	-	-	-	-	5,04	1,35	10,7	2,66
XII	9,63	2,40	20,50	5,10	5,93	1,48	12,6	3,14
I 2009	10,45	2,47	22,23	5,27	6,02	1,43	12,8	3,03
II	-	-	-	-	5,97	1,29	12,7	2,74
III	9,30	2,01	19,79	4,28	6,00	1,30	12,8	2,77
IV	8,87	2,01	18,87	4,27	6,00	1,36	12,8	2,90
V	-	-	-	-	5,98	1,33	12,7	2,82

Źródło: Dane Zintegrowanego Systemu Rolniczej Informacji Rynkowej MRiRW oraz przeliczenia własne.

Tab. 5. Przeciętne ceny detaliczne udźca baraniego w Polsce (zł/kg)

Lata	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII
2008	33,14	33,14	33,94	36,98	37,10	37,43	37,43	37,64	34,85	34,79	35,17	36,15
2009	36,78	36,63	39,06	38,14	38,64	x	x	x	x	x	x	x
miesiąc roku poprzedniego = 100	111,0	110,5	115,1	103,4	104,2	x	x	x	x	x	x	x

Źródło: Dane GUS.

Tab. 6. Przeciętne ceny jagniąt w UE-27 i we Włoszech (EUR/100 kg wagi poubojowej)

Lata	VII	VIII	IX	X	XI	XII	I	II	III	IV	V	VI
UE-27												
2007/2008	540,0	568,7	582,2	641,0	686,7	672,9	628,1	558,5	578,2	526,6	508,5	527,0
2008/2009	572,9	602,0	645,2	687,6	741,4	701,7	677,0	600,9	555,2	558,0	554,2	560,4
miesiąc roku poprzedniego = 100	106,1	104,9	110,8	107,3	108,0	102,2	107,8	107,6	96,0	106,0	109,0	106,3
Włochy												
2007	662,7	658,9	574,2	712,3	733,4	719,6	690,9	596,2	699,4	556,0	557,8	615,9
2008	613,1	622,9	666,8	662,1	667,6	599,8	534,3	552,7	568,3	598,4	567,7	601,7
miesiąc roku poprzedniego = 100	92,4	94,5	116,1	93,0	91,0	83,4	77,3	92,7	81,3	107,6	101,8	97,7

Źródło: Dane Komisji Europejskiej oraz obliczenia własne.

Tab.7. Przeciętne ceny owiec w UE-25 i w Wielkiej Brytanii (EUR/100 kg wagi poubojowej)

Lata	VII	VIII	IX	X	XI	XII	I	II	III	IV	V	VI
UE-25												
2007/2008	403,2	411,3	406,6	400,5	394,9	388,3	390,4	413,7	438,3	442,1	479,8	459,1
2008/2009	422,3	415,8	424,1	419,9	415,1	415,8	439,2	454,3	449,6	481,4	492,5	470,3
miesiąc roku poprzedniego = 100	104,7	100,5	104,3	105,8	105,1	107,1	112,5	109,8	102,6	108,9	102,6	102,4
Wielka Brytania												
2007	381,1	364,0	329,0	301,9	285,2	277,0	312,3	364,5	391,2	406,1	476,0	444,1
2008	368,9	355,9	362,7	347,8	324,3	355,9	365,0	414,3	407,7	452,1	475,8	446,5
miesiąc roku poprzedniego = 100	96,8	97,3	110,2	115,2	113,7	128,5	116,9	113,9	104,2	111,3	100,0	100,5

Źródło: Dane Komisji Europejskiej oraz obliczenia własne.

Tab. 8. Ceny jagniąt w Nowej Zelandii

Wyszczególnienie	VII	VIII	IX	X	XI	XII	I	II	III	IV	V	VI
2007/2008												
NZD/100 kg cwe	49,42	53,05	56,60	60,59	61,08	54,00	51,55	50,49	49,75	50,36	56,23	61,55
2008/2009												
NZD/100 kg cwe	65,88	70,76	77,23	80,10	82,54	74,00	73,50	75,30	78,81	82,20	84,62	88,02
miesiąc roku poprzedniego = 100	133,3	133,4	136,4	132,2	135,1	137,0	142,6	149,1	158,4	163,2	150,5	143,0

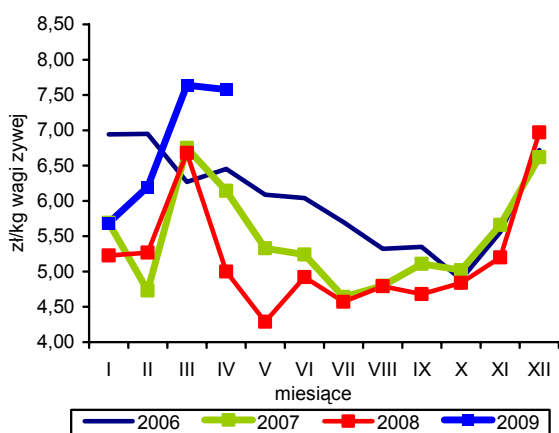
Źródło: Przeliczenia własne na podstawie meldunków Fencepost, New Zealand.

Tab. 9. Ceny jagniąt w Australii

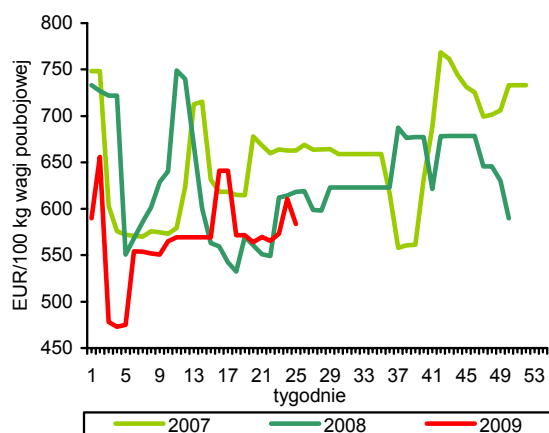
Wyszczególnienie	VII	VIII	IX	X	XI	XII	I	II	III	IV	V	VI
2007/2008												
AUD/100 kg cwe	372	322	298	261	294	298	351	379	345	354	361	392
2008/2009												
AUD/100 kg cwe	332	335	342	303	323	350	365	406	439	395	391	398
miesiąc roku poprzedniego = 100	89,2	104,0	115,0	116,0	109,9	117,4	104,0	107,1	127,2	111,6	108,3	101,5

Źródło: Przeliczenia własne na podstawie meldunków MLA, Australia.

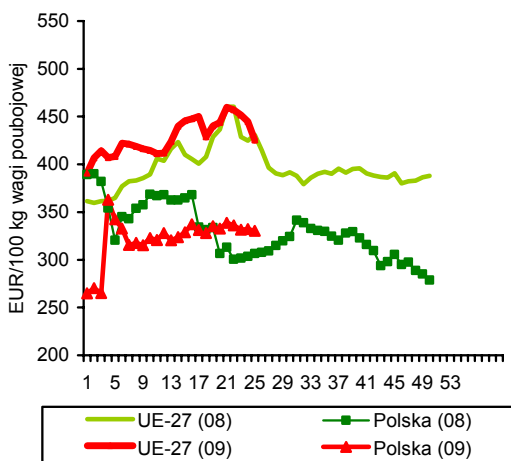
Rys. 1. Ceny skupu żywca baraniego w Polsce w zł/kg

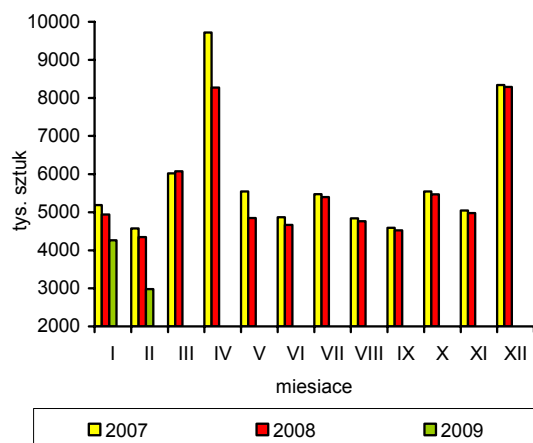
Rys. 2. Ceny jagniąt we Włoszech

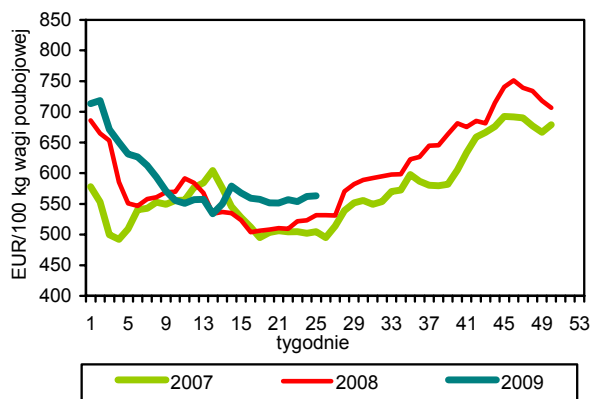
Rys. 3. Tygodniowe ceny owiec ciężkich w UE-27 i w Polsce

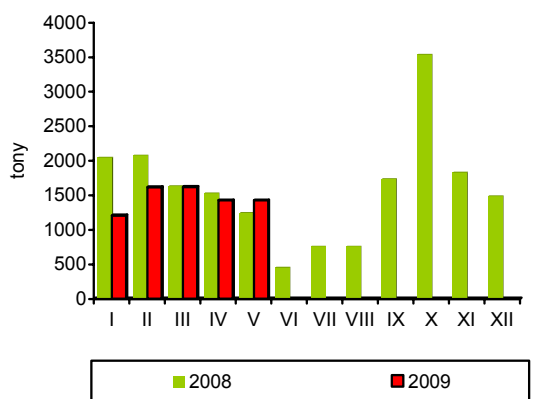
Rys. 4. Uboje owiec w UE-27

Rys. 5. Ceny jagniąt w UE-27

Rys. 6. Unijny import baraniny i jagnięciny z Australii

Źródło: GUS, Komisja Europejska, MAF, AFFA.

Rynek ryb

Krzysztof Hryszko

Połowry ryb na Bałtyku wyniosły w okresie styczeń-maj 2009 r. 80,3 tys. ton i były o 18,4% większe niż w analogicznym okresie roku ubiegłego. W ujęciu bezwzględny największy wzrost wyładunków odnotowano w przypadku szprotów (o prawie 11 tys. ton), jednak z uwagi na znaczny spadek ich eksportu dane te mogą być zawyżone. Zdecydowanie więcej niż przed rokiem złowiono śledzi (wzrost o 86%) oraz troci i łososi, w przypadku których 4 i 2-krotny wzrost wynika przede wszystkim z bardzo niskich połowów w roku ubiegłym spowodowanych zakazem używania pławnic do połowów tych ryb (w br. udoskonalono inne techniki połowowe). Niższe niż przed rokiem były natomiast połowy dorszy i storni – odpowiednio o 23 i 8%.

Produkcja ryb i przetworów rybnych w zakładach zatrudniających 50 i więcej osób utrzymuje się w roku bieżącym na zbliżonym poziomie do roku poprzedniego. W okresie styczeń-kwiecień 2009 r. wyniosła ona 97,6 tys. ton, tj. o 0,7% więcej niż w analogicznych miesiącach 2008 r. Zmienia się jednak struktura produkcji. Dynamiczny rozwój przetwórstwa pogłębionego (sałatki, paprykarze, pasty i paszety z ryb) oraz produkcji konserw z innych ryb poza tradycyjnymi śledziami, szprotami i makrelami spowodował wzrost udział tych produktów w strukturze z 9,7 do 15,3%. Nadal rośnie znaczenie wędzonych łososi, które stanowią 10,6% całego wolumenu (wzrost o 2,4 p. p.). Maleje natomiast rola ryb i filetów rybnych (świeżych i mrożonych), a więc produktów o niewielkim stopniu przetworzenia, co wynika głównie z ograniczenia podaży dorszy (spadek udziału z 22,4 do 19,8%). Największą grupą towarową pozostają przetwory i konserwy ze śledzi (31,1%), mimo ograniczenia ich przetwórstwa w br. o ok. 15%.

Spadek popytu na ryby i przetwory rybne ze strony rynku niemieckiego wyraźnie rzutuje na wyniki handlu zagranicznego. W okresie styczeń-kwiecień sprzedaliśmy do tego kraju 24 tys. ton produktów, tj. o blisko 30% mniej niż przed rokiem. Podobna jest skala redukcji całego eksportu, który wyniósł 64 tys. ton wobec 91 tys. ton w pierwszych czterech miesiącach ub. r. Zmniejszył się wywóz łososi (o 35%), śledzi (o 19%) oraz dorszy (o 9%), a przede wszystkim szprotów paszowych sprzedawanych w portach duńskich (o 60%). Spadek wolumenu eksportu rekompensuje wzrost jego opłacalności wynikający z osłabienia złotego względem innych walut. Wartość wywozu sektora rybnego była

podobna jak przed rokiem i wyniosła 893 mln zł. Mimo spadku zapotrzebowania na surowiec przetwórci o profilu eksportowym wolumen importu ograniczono w okresie styczeń-kwiecień br. tylko o ok. 10%, co może świadczyć o utrzymującym się trendzie wzrostowym spożycia ryb w kraju. Mniej kupiliśmy przede wszystkim tuńczyków (o 50%), pang i morszczuków (o 35%), łososi (o 21%), makreli (o 18%) i śledzi (o 8%), a zwiększył się przywóz mintajów (o 21%), dorszy (o 6%), czarniaków (o 9%) i łupaczy (2,5-krotnie). W przypadku importu deprecjacja złotego znacznie podnosi ceny zakupu ryb na rynkach światowych. Średnio ryby importowane zdrożały o blisko 1, ale podwyżki cen niektórych asortymentów sięgają nawet 65%. Wyraźnie pogorszyło się ujemne saldo wymiany handlowej sektora rybnego osiągając w okresie styczeń-kwiecień 2009 r. 181 mln zł wobec 60 mln zł w roku ubiegłym.

Dynamiczny wzrost cen ryb w imporcie przekłada się na ceny w obrocie detalicznym, ale skala podwyżek jest zdecydowanie niższa. W maju br. średnio za ryby i przetwory rybne konsumenci płacili o 8,6% więcej niż przed rokiem. Najbardziej podrożały ryby morskie świeże i mrożone (o 13,8%) – w tym filety z mintajów i morszczuków o ok. 20%, konserwy rybne (o 8,0%) – w tym szproty w oleju o 11,7% oraz ryby wędzone (o 7,9%) – w tym szproty i makrele o ok. 11,5%. Najwolniej drożęją owoce morza oraz ryby słodkowodne (2-3%). Mimo podwyżek ryby relatywnie potaniały w stosunku do mięsa wieprzowego (wzrost cen o 12,5%) oraz drobiowego (o 9,7%), a więc do swoich podstawowych substytutów.

Na rynkach światowych w czerwcu br. przeważały tendencje spadkowe cen ryb. Zdecydowanie tańsze są przede wszystkim dorsze, których podaż od początku roku jest wysoka, przy ograniczonym popycie. Filety bez ości i skóry oferowane są o ok. 30% taniej niż przed rokiem. Po półrocznym wroście, o ok. 10% spadły w czerwcu także ceny świeżych łososi norweskich, jednak prawdopodobnie w przyszłości będą one rosły ze względu na dynamiczny wzrost popytu ze strony rynku amerykańskiego. Mniejsza podaż łososi na rynek europejski powoduje również wzrost cen pstrągów. Stabilne są ceny mintajów.

Tab. 1. Połowy ryb bałtyckich (tony, sztuki)

Miesiące	tony						sztuki	
	szprot	śledź	dorsz	plaskie	pozostałe	razem	troć wędrowną	łosoś bałtycki
2006 I-XII	55 944	20 654	15 091	9 585	2 984	104 258	128 303	21 377
2007 I-XII	60 146	22 087	10 972	10 694	3 311	107 213	121 951	18 209
2008 I-XII	55 241	17 023	10 081	9 102	2 785	94 232	32 023	8 633
2008 IV	16 053	959	2 362	484	448	20 306	3 157	713
V	1 883	2 065	2 470	419	360	7 197	1 016	112
VI	201	2 422	404	540	225	3 792	1 590	23
VII	637	1 255	46	606	333	2 877	3 853	24
VIII	398	2 130	11	575	400	3 514	1 870	5
IX	569	2 644	234	1 077	409	4 933	1 739	8
X	689	2 023	481	1 107	251	4 551	4 689	128
XI	980	1 172	365	366	65	2 948	862	138
XII	2 069	740	448	499	47	3 803	5 312	6 196
2009 ^a I	6 015	864	1 343	1 444	63	9 729	13 843	1 178
II	11 276	1 035	1 043	1 288	26	14 668	15 491	1 002
III	22 587	1 352	1 394	785	142	26 260	13 159	962
IV	16 121	2 789	1 527	200	552	21 189	7 715	680
V	4 543	2 562	935	273	120	8 433	949	241
Wskaźnik zmian (%)								
<u>V 2009</u> <u>V 2008</u>	241,3	124,1	37,9	65,2	33,3	117,2	93,4	215,2
<u>I-V 2009</u> <u>I-V 2008</u>	121,8	185,6	77,1	92,1	85,5	118,4	422,5	192,5

^a dane nieostateczne

Źródło: Morski Instytut Rybacki na podstawie danych MRiRW.

Tab. 2. Produkcja ryb i produktów rybnych (tony)^a

Miesiące	Filety z ryb morskich świeże lub chłodzone ^b	Ryby, filety oraz mięso z ryb mrożone	Ryby solone, suszone i wędzone	Przetwory i konserwy rybne				Razem
				razem	w tym			
					śledzie	sardynki i szproty	makrele	
2006 I-XII	7 437	84 621	61 066	134 737	94 389	9 669	7 739	287 861
2007 I-XII	9 830	61 570	60 807	140 273	97 188	10 508	6 770	272 480
2008 I-XII	12 771	37 969	65 875	154 761	101 968	13 022	7 599	271 376
2008 III	1 299	4 165	6 140	13 566	8 925	1 298	673	25 170
IV	1 277	4 780	4 730	11 600	6 872	1 445	551	22 387
V	1 059	3 061	4 035	10 806	6 854	880	595	18 961
VI	941	2 633	3 875	10 451	6 333	1 139	621	17 900
VII	810	1 901	4 061	9 931	6 440	827	498	16 703
VIII	842	1 846	4 024	11 305	7 255	927	619	18 017
IX	1 229	2 633	5 675	14 171	9 412	972	677	23 708
X	799	3 274	6 562	15 141	10 010	1 252	689	25 776
XI	1 104	2 691	7 012	15 062	10 178	1 019	697	25 869
XII	1 186	3 030	9 217	14 068	9 758	914	603	27 501
2009 I	658	3 425	5 226	13 396	7 423	1 195	635	22 705
II	795	3 519	6 324	13 236	7 484	1 124	596	23 874
III	899	5 139	7 495	15 368	9 314	1 148	779	28 901
IV	709	4 169	5 886	11 383	6 104	733	727	22 147
Wskaźnik zmian (%)								
<u>IV2009</u> <u>IV 2008</u>	55,5	87,2	124,4	98,1	88,8	50,7	131,9	98,9
<u>I-IV 2009</u> <u>I-IV 2008</u>	63,8	96,2	116,4	99,2	84,9	82,5	105,3	100,7

^a dane miesięczne o produkcji wytworzonej pochodzą od tzw. dużych jednostek przemysłowych i nieprzemysłowych, zatrudniających 50 osób i więcej, które złożyły sprawozdania

Źródło: Obliczenia IERiGŻ-PIB na podstawie danych GUS.

Tab. 3. Handel zagraniczny rybami i produktami (tys. ton)

Miesiące	Eksport ^a					Import				
	razem	przetwory i konserwy	filety i mięso	ryby solone, suszone i wędzone	ryby mrożone	razem	filety i mięso	ryby mrożone	przetwory i konserwy	ryby świeże lub chłodzone
2006 I-XII	208,85	69,47	35,04	25,96	17,57	347,22	156,25	75,95	31,54	56,03
2007 I-XII	253,13	75,83	35,60	28,11	13,54	377,35	174,47	74,64	37,31	64,05
2008 ^b I-XII	218,38	88,49	35,79	29,73	12,15	403,15	183,90	74,63	41,41	78,33
2008 ^b III	25,75	7,18	3,48	3,10	1,85	32,18	12,85	7,07	3,29	7,05
IV	27,91	7,12	3,55	2,76	1,66	28,41	9,71	6,32	2,94	7,08
V	17,59	6,59	3,59	2,27	1,08	28,01	11,54	5,64	2,63	6,59
VI	15,14	6,93	3,36	2,06	1,08	26,15	9,33	4,68	2,48	7,53
VII	17,03	7,00	2,57	2,41	0,96	26,51	11,25	4,03	3,00	5,89
VIII	13,33	6,49	2,09	2,32	0,46	25,33	11,40	3,66	2,94	5,64
IX	16,31	8,16	2,84	2,32	0,60	32,49	16,87	6,49	3,88	2,78
X	18,00	8,93	3,22	2,76	0,95	48,67	27,26	9,25	4,10	6,32
XI	14,80	7,83	2,45	2,95	0,48	41,43	20,98	7,59	3,71	7,25
XII	15,23	8,18	2,75	1,81	0,90	37,22	19,06	4,93	3,29	7,82
2009 ^a I	17,69	7,01	3,30	2,38	0,97	34,43	15,87	6,70	2,78	6,79
II	16,52	6,84	3,26	2,58	1,32	34,45	14,38	8,83	3,00	6,45
III	16,85	6,69	4,28	1,58	1,64	33,34	13,62	7,10	3,44	6,91
IV	12,97	5,98	2,79	0,72	0,88	21,36	8,97	5,24	2,14	2,80
Wskaźnik zmian (%)										
IV2009 IV 2008	46,5	84,0	78,6	26,1	53,0	75,2	92,4	82,9	72,8	39,5
I-IV 2009 I-IV 2008	70,4	93,4	105,5	66,9	85,3	90,0	94,0	98,3	73,9	80,5

^a wraz z eksportem z burt statków, ^b dane wstępne

Źródło: Obliczenia IERiGŻ-PIB na podstawie danych CAAC (Centrum Analityczne Administracji Celnej).

Tab. 4. Ceny ryb w imporcie (zł/kg)

Miesiące	Filety ze śledzia 03049923 ^b		Mrożona makrela 03037430 ^b			Filety z mintaja 03042985 ^b		Filety z morszczuka 03042956 ^b	Łosoś świeży 03021200 ^b	Konserwy z tuńczyka 160414 ^b
	Norwegia	Islandia	Holandia	W. Brytania	Norwegia	Chiny	USA	Argentyna	Norwegia	Tajlandia
2006 I-XII	3,94	2,79	4,63	4,42	4,40	5,60	7,58	7,47	15,54	7,56
2007 I-XII	3,31	3,14	3,85	4,10	3,79	4,99	7,44	8,82	13,31	8,38
2008 ^a I-XII	3,63	3,40	4,07	4,24	3,95	4,98	8,22	8,84	12,03	10,02
2008 ^a III	3,14	2,98	3,91	3,88	3,45	4,70	6,54	9,03	13,68	9,14
IV	2,88	3,06	3,80	3,91	3,13	5,16	7,72	9,22	12,07	9,01
V	2,72	2,76	3,75	3,99	3,16	4,18	7,75	8,00	11,79	7,18
VI	2,91	3,12	3,68	3,97	-	4,07	7,70	8,28	11,55	8,77
VII	2,77	3,31	3,46	3,90	2,20	4,30	8,76	7,93	11,37	8,55
VIII	2,86	3,38	3,63	3,65	3,31	4,63	8,65	7,80	11,21	8,83
IX	3,85	3,71	5,17	4,40	3,69	5,13	8,38	9,40	11,91	9,98
X	3,76	3,66	3,47	4,78	4,02	5,15	9,67	9,74	11,70	11,94
XI	4,11	3,69	4,52	5,09	4,40	6,59	10,74	10,62	11,71	13,59
XII	4,24	3,81	4,48	5,04	4,56	6,63	10,93	10,61	12,54	13,31
2009 ^a I	3,96	3,58	5,00	5,03	4,09	6,92	12,54	10,37	13,57	11,44
II	4,41	4,00	5,62	5,11	4,67	8,48	13,33	12,16	15,65	12,96
III	4,51	4,12	5,36	5,13	4,71	8,70	13,27	11,25	16,27	11,88
IV	4,26	3,83	5,27	4,60	4,00	8,33	13,11	11,23	15,16	10,58
Wskaźnik zmian (%)										
IV2009 IV 2008	147,9	125,2	138,7	117,6	127,8	161,4	169,8	121,8	125,6	117,4
I-IV 2009 I-IV 2008	131,5	131,7	137,8	126,5	126,5	166,8	178,7	137,0	119,8	125,7

^a dane wstępne, ^b kod CN wg taryfy celnej

Źródło: Obliczenia IERiGŻ-PIB na podstawie CAAC.

Tab. 5. Ceny ryb eksportie (zł/kg)

Miesiące	Konserwy ze śledzi 16041291 ^b	Filety z dorsza 03042929 ^b			Łosoś wędzony 03054100 ^b	Pstrąg wędzony 03054945 ^b	Krewetki przetw. 160520 ^b	Filety z flądry 03042973 ^b	Szprotki świeże 03026180 ^b
	Niemcy	Wielka Brytania	Dania	Niemcy	Niemcy	Niemcy	Niemcy	Dania	Dania
2006 I-XII	7,44	18,70	16,78	18,52	41,64	33,76	37,91	11,29	0,36
2007 I-XII	7,20	22,76	20,71	21,37	37,92	34,07	43,13	12,28	0,53
2008 ^a I-XII	6,85	20,00	19,67	20,81	33,95	32,21	47,34	8,97	0,38
2008 ^a III	6,84	23,77	20,20	20,94	34,11	31,86	57,32	9,28	0,36
IV	6,46	19,19	25,55	19,83	33,64	31,39	58,82	9,37	0,37
V	6,48	17,77	17,30	14,90	31,17	30,81	51,78	9,09	0,35
VI	6,12	20,20	20,08	28,58	31,53	31,04	52,23	9,00	-
VII	6,18	20,80	19,06	20,90	30,05	30,42	44,17	8,66	0,40
VIII	6,40	19,57	-	20,99	30,06	29,86	41,31	8,89	0,43
IX	6,38	18,14	17,59	19,74	32,39	32,17	36,51	6,31	0,42
X	6,69	18,15	18,99	20,55	35,68	32,31	37,17	9,60	0,44
XI	7,02	17,88	17,29	17,95	38,00	33,36	38,99	9,41	0,47
XII	7,71	18,13	18,48	19,97	39,55	35,24	41,90	9,71	0,55
2009 ^a I	8,77	17,80	18,85	17,65	34,05	37,28	42,22	11,04	0,52
II	8,58	17,70	16,05	25,54	44,16	40,21	48,09	11,38	0,55
III	10,27	17,56	16,96	22,61	43,89	43,11	49,42	11,27	0,48
IV	9,45	17,51	17,48	29,68	42,20	36,82	46,47	10,30	0,45
Wskaźnik zmian (%)									
IV2009 IV 2008	146,3	91,2	68,4	149,7	125,4	117,3	79,0	109,9	121,6
I-IV 2009 I-IV 2008	127,4	81,0	82,4	110,0	115,8	122,7	83,5	110,5	135,1

^a dane wstępne, ^b kod CN wg taryfy celnej

Źródło: Obliczenia IERiGŻ-PIB na podstawie danych CAAC.

Tab. 6. Ceny zbytu ryb i produktów rybnych (zł/kg z VAT) oraz udział ceny zbytu w cenie detalicznej

Miesiące	Karp żywy		Pstrąg świeży niepatroszony		Filety z morszczuka		Filety z mintaja		Śledź solony, odglowiony niepatroszony		Platy/filety ze śledzi	
2006 I-XII	8,51	-	9,06	58%	9,60	72%	7,81	60%	5,90	69%	7,17	67%
2007 I-XII	8,82	-	9,57	59%	9,82	72%	8,22	65%	5,60	66%	6,77	65%
2008 I-XII	9,22	-	9,51	58%	9,91	69%	7,54	59%	5,49	64%	7,04	67%
2008 III	9,43	-	9,71	59%	10,01	71%	7,58	60%	5,41	64%	7,05	68%
IV	9,39	-	9,60	58%	10,09	71%	7,65	60%	5,39	64%	7,01	67%
V	9,02	-	9,31	57%	9,91	70%	7,66	60%	5,44	64%	6,89	66%
VI	9,06	-	9,41	57%	9,81	69%	7,54	59%	5,49	64%	7,06	68%
VII	9,02	-	9,39	57%	9,39	66%	7,56	60%	5,43	64%	7,06	67%
VIII	9,04	-	9,39	57%	9,35	66%	7,32	58%	5,42	63%	7,00	67%
IX	9,04	-	9,22	55%	9,62	67%	7,28	57%	5,45	64%	6,91	66%
X	9,25	-	9,30	56%	9,92	69%	7,45	58%	5,63	66%	6,94	66%
XI	9,41	-	9,63	58%	10,27	70%	7,51	57%	5,78	67%	7,25	68%
XII	9,03	-	9,56	58%	10,66	71%	7,53	55%	5,88	68%	7,29	68%
2009 I	8,81	-	9,63	58%	10,39	67%	7,91	57%	6,10	69%	7,16	67%
II	9,08	-	9,70	58%	10,99	69%	8,28	57%	6,28	71%	7,41	69%
III	9,09	-	9,99	59%	11,04	67%	8,34	56%	6,37	71%	7,50	69%
IV	9,28	-	10,33	60%	11,06	65%	8,61	56%	6,40	71%	7,60	70%
V	9,36	-	10,44	60%	10,97	64%	8,76	57%	6,46	72%	7,67	70%
Wskaźnik zmian (%)												
V 2009 V 2008	103,8	x	112,1	x	110,7	x	114,4	x	118,8	x	111,3	x
I-V 2009 I-V 2008	97,5	x	103,9	x	109,1	x	109,5	x	117,8	x	106,8	x

Źródło: Opracowanie IERiGŻ-PIB na podstawie danych GUS.

Tab. 7. Ceny detaliczne wybranych ryb i produktów rybnych (zł/kg)

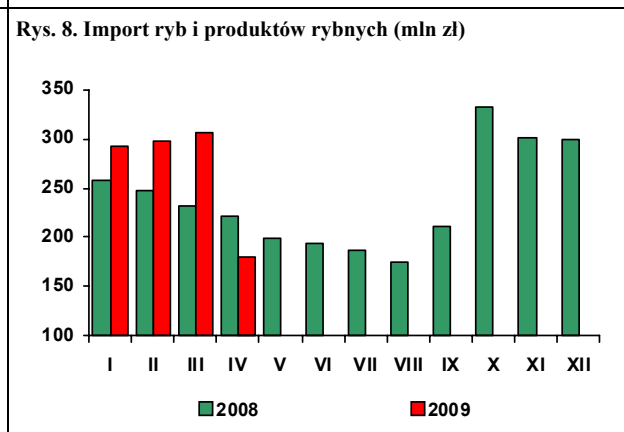
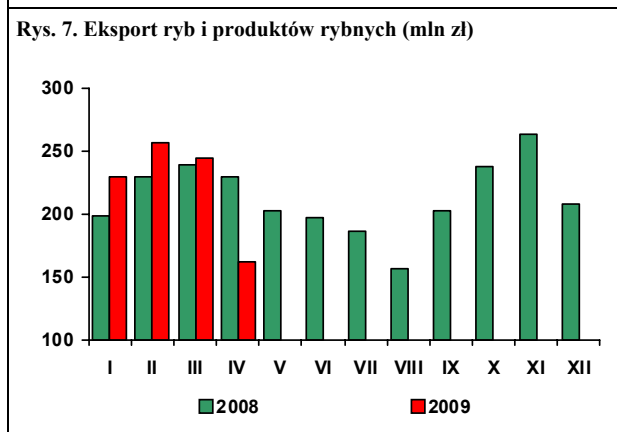
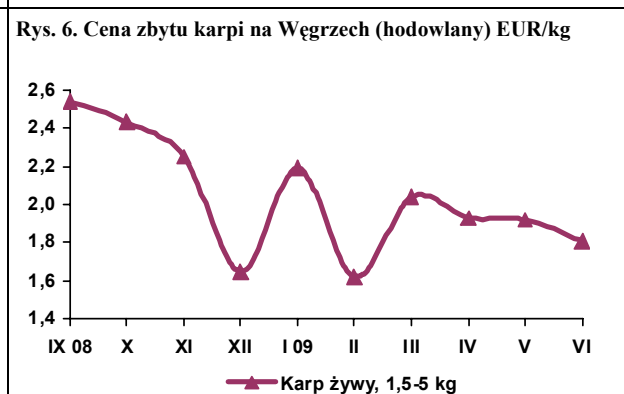
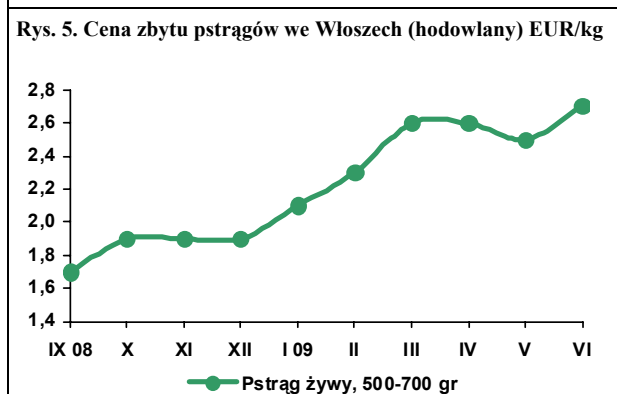
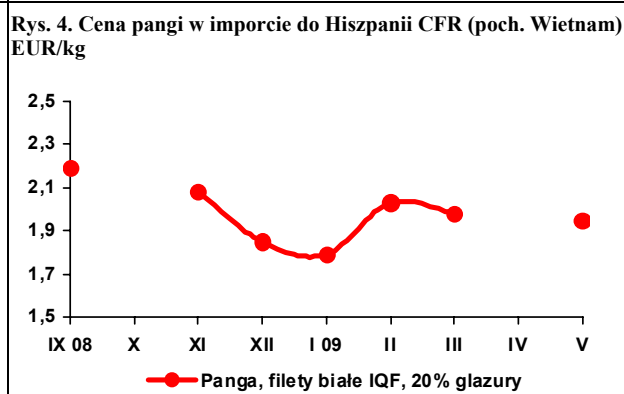
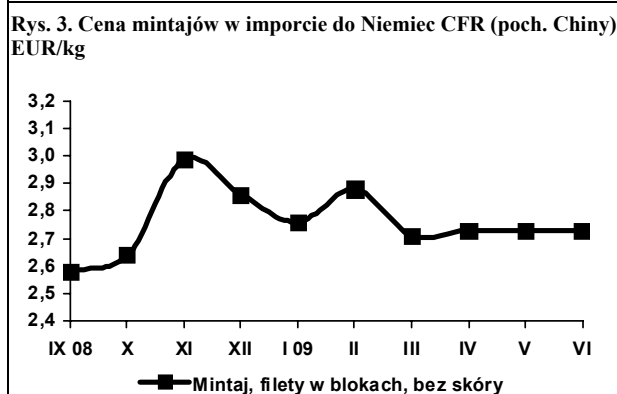
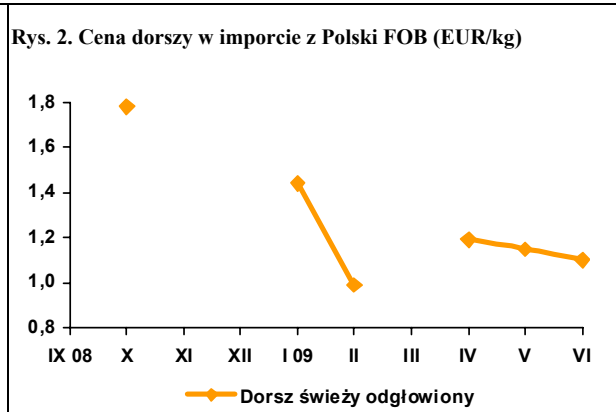
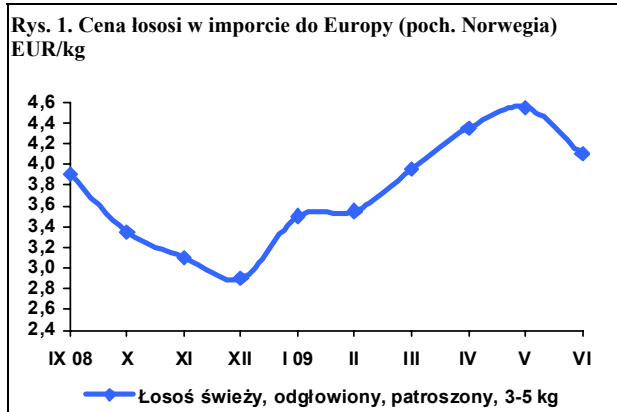
Miesiące	Filety mrożone				Ryby wędzone			Konserwy			Platy śledziowe	Karp świeży
	morszczuk	panga	mintaj	dorsz	łosoś	szprot	makreła	śledź w sosie pom.	szprot w sosie pom.	tuńczyk w sosie wł.		
2006 I-XII	13,30	-	13,09	-	58,83	7,18	13,59	13,56	12,82	19,97	10,67	11,36
2007 I-XII	13,59	-	12,67	16,41	62,79	7,84	13,33	14,18	13,56	20,37	10,48	12,04
2008 I-XII	14,30	13,00	12,86	17,63	62,88	8,96	13,32	15,30	14,43	22,22	10,49	12,79
2008 III	14,15	13,12	12,72	17,48	62,70	8,79	13,26	14,77	14,05	21,65	10,36	12,64
IV	14,22	13,11	12,74	17,55	62,40	8,83	13,23	15,03	14,15	21,88	10,41	12,59
V	14,24	13,09	12,75	17,47	62,80	8,87	13,21	15,16	14,40	22,12	10,43	-
VI	14,22	12,89	12,69	17,48	62,70	8,93	13,24	15,32	14,45	22,35	10,43	-
VII	14,23	12,92	12,64	17,61	62,70	8,96	13,31	15,48	14,45	22,35	10,48	-
VIII	14,26	12,84	12,68	17,62	63,00	8,97	13,30	15,55	14,55	22,53	10,51	-
IX	14,34	12,68	12,71	17,67	63,40	9,05	13,26	15,58	14,60	22,59	10,52	-
X	14,36	12,71	12,86	17,86	63,10	9,14	13,36	15,58	14,70	22,71	10,52	13,32
XI	14,59	12,94	13,26	18,06	63,60	9,29	13,47	15,77	14,70	23,00	10,60	13,30
XII	14,93	12,76	13,63	18,17	63,60	9,41	13,66	15,84	14,80	23,12	10,67	12,58
2009 I	15,41	12,87	13,91	18,27	64,60	9,49	13,74	15,94	14,90	23,41	10,70	12,71
II	15,89	12,95	14,43	18,31	64,70	9,57	14,11	16,03	14,95	23,65	10,74	12,86
III	16,51	13,04	14,89	18,57	64,70	9,69	14,46	16,13	14,95	23,82	10,90	13,07
IV	16,92	13,15	15,28	18,96	64,40	9,83	14,66	16,26	15,10	24,06	10,92	13,09
V	17,12	13,44	15,28	18,99	64,70	9,88	14,74	16,58	15,50	24,47	10,95	-
Wskaźnik zmian (%)												
<u>V 2009</u> <u>V 2008</u>	120,2	102,7	119,8	108,7	103,0	111,4	111,6	109,4	107,6	110,6	105,0	x
<u>I-V 2009</u> <u>I-V 2008</u>	115,8	98,7	115,7	106,9	103,4	110,7	108,2	108,7	106,3	110,6	104,0	102,7

Źródło: Dane GUS.

Tab. 8. Spożycie ryb i produktów rybnych w kg/osobę (waga produktu)

Miesiące	Razem	Ryby morskie (świeże, mrożone i chłodzone)	Konserwy rybne	Ryby morskie suszone lub wędzone	Ryby morskie solone	Ryby słodkowodne (świeże, mrożone i chłodzone)
2006	5,03	2,40	0,76	0,51	0,59	0,77
2007	5,32	2,52	0,77	0,53	0,59	0,91
2008	5,58	2,52	0,79	0,58	0,56	1,13
Wskaźnik zmian (%)						
<u>2008</u> <u>2007</u>	104,9	100,0	102,6	109,4	94,9	124,2

Źródło: Opracowanie IERiGŻ-PIB na podstawie danych GUS.

Źródło: Rys. 1-6 - European Price Report, Rys. 7-8 - dane CAAC.

Rynek żywnościowy

Krystyna Świetlik

W maju 2009 r. dynamika cen żywności uległa spowolnieniu. W porównaniu z poprzednim miesiącem, łączne ceny detaliczne żywności i napojów bezalkoholowych zwiększyły się o 0,7% (wobec wzrostu o 1,7% w kwietniu br. i o 1,2% odpowiednio rok wcześniej). Wzrost cen żywności, obok podwyżek cen towarów i usług związanych z mieszkaniem, miał największy wpływ na kształtowanie się wskaźnika inflacji, podnosząc go o 1,29 punktu procentowego.

W okresie styczeń-maj 2009 r. ceny detaliczne artykułów żywnościowych i napojów bezalkoholowych wzrosły w stopniu prawie dwukrotnie większym niż przed rokiem (6%, wobec 3,6%). Wzrost cen żywności wyniósł 6,3% i był najwyższy spośród wszystkich grup towarów i usług konsumpcyjnych. Był on efektem głównie sezonowego i koniunkturalnego spadku krajowej produkcji i podaży wielu podstawowych artykułów rolno-spożywczych oraz istotnego ograniczenia i podrożenia importu w następstwie deprecjacji kursu złotego. W okresie styczeń-maj 2009 r., w porównaniu z analogicznym okresem 2008 r., uboje przemysłowe trzody chlewnej i drobiu zmniejszyły się odpowiednio o 14,5% i 5,3%. Zmalała produkcja wędlin (o 9%), tłuszczów wieprzowych (o 4,3%), ryb morskich mrożonych (o 8,8%), mrożonek warzywnych (o 10,2%), soków z owoców i warzyw (o 2,3%), mleka i śmietany w proszku (16,5%) oraz cukru (o 10,2%) i czekolady (o 9,9%). Wzrosła produkcja serów dojrzewających (o 6%), twarogów (o 1,6%), jogurtów (o 10,9%) oraz mąki pszennej i żytniej, kasz, grysików i makaronów (o 6-36%).

W okresie pierwszych pięciu miesięcy br. najbardziej podrożały owoce (o 26,5%), w tym południowe o 33,6%, cukier (o 21,9%) oraz warzywa i ziemniaki (o 18,6%), w tym ziemniaki o 66,4%. Istotnie wzrosły ceny jaj (o 11,4%). Ceny mięsa i wędlin zwiększyły się średnio o 7,0%, w tym mięsa drobiowego o 16,6%, wołowego o 7,9%, a wieprzowego o 5,7%. Ceny ryb i przetworów rybnych podniosły się średnio o 6,4%, w tym morskich o 9,9%. O 1,2% wzrosły łączne ceny pieczywa i produktów zbożowych, w tym ryżu o 4,1%, makaronów o 2,9%, a pieczywa o 0,7%, przy spadku cen przetworów młynarskich o 1,7%. Obniżyły się ceny artykułów mleczarskich (o 1,1%) i tłuszczów jadal-

nych (o 0,8%). W grupie nabiału potaniały wszystkie produkty z wyjątkiem mleka zagęszczonego i w proszku. Spośród tłuszczów zmalały ceny masła (o 1,6%) i margaryn (o 2,4%), przy wzroście cen tłuszczów wieprzowych (o 5,7%) i stabilizacji cen olejów.

W maju 2009 r., w stosunku do maja 2008 r., wzrost cen żywności i napojów bezalkoholowych wyniósł 5,2% (wobec 7,0% przed rokiem). Najbardziej, bo o 10,7% wzrosły ceny mięsa i wędlin, w tym mięsa wieprzowego o 12,6%, a wołowego i drobiowego odpowiednio o 10,3 i 10,1%. Ceny jaj w maju br. były o 10,6%, a grupy obejmującej cukier, dżemy, miód, czekoladę i wyroby cukiernicze o 9,4% wyższe niż rok wcześniej, o czym zdecydowała wysoka, sięgająca 21,9% zwyżka cen cukru. Ceny ryb zwiększyły się o 8,6%, w tym morskich o 13,8%. Za warzywa w maju br. konsumenci płacili średnio o 8,5% więcej, w tym za ziemniaki o 35,0%, a za warzywa świeże o 3,8% więcej niż w analogicznym okresie przed rokiem. Wzrost cen pieczywa i produktów zbożowych w porównywanych okresach wyniósł 4,0%, w tym ryżu 22,1%, makaronów 5,7% a pieczywa 3,7%, przy spadku cen mąki (o 6,6%). Ceny tłuszczów jadalnych zwiększyły się średnio o 2,2%. Wzrostowi cen tłuszczów wieprzowych o 28,7%, olejów roślinnych o 5,2% i margaryn o 3,1%, towarzyszyła obniżka cen masła (o 5,5%). Spadły ceny artykułów mleczarskich (o 3,3%), głównie w wyniku redukcji cen serów dojrzewających (o 8,9%). O spadku średniego poziomu cen owoców (o 4,0%) zdecydowała obniżka cen jabłek (o 38,1%) i owoców jagodowych (o 15,9%).

Utrzymujące się wysokie tempo wzrostu cen żywności, spowolnienie dynamiki wzrostu płac, pogorszenie sytuacji na rynku pracy oraz znaczący wzrost kosztów użytkowania mieszkań i cen nośników energii doprowadziły do obniżenia popytu na żywność. W maju br. sprzedaż detaliczna żywności, napojów i wyrobów tytoniowych (w cenach stałych) zrealizowana przez przedsiębiorstwa handlowe i niehandlowe (zatrudniające powyżej 9 osób) była o 1,5% mniejsza niż w maju 2008 r. (wobec wzrostu o 6,2% odpowiednio rok wcześniej). W kolejnych miesiącach należy się liczyć z dalszym jej spadkiem.

Tab. 1. Wskaźniki cen towarów i usług konsumpcyjnych w maju 2009 r.

Wyszczególnienie	V 2009			I-V 2009
	IV 2009=100	XII 2008=100	V 2008=100	I-V 2008=100
OGÓŁEM	100,5	103,2	103,6	103,5
Żywność i napoje bezalkoholowe	100,7	106,0	105,2	104,4
Napoje alkoholowe i wyroby tytoniowe	100,5	103,6	110,0	109,0
Odzież i obuwie	100,0	95,0	92,1	92,3
Mieszkanie	100,2	104,0	107,6	108,6
Użytkowanie mieszkania i nośniki energii	100,2	104,7	109,0	110,4
w tym nośniki energii	100,0	104,8	111,1	113,6
Wyposażenie mieszkania i prowadzenie gospodarstwa domowego	100,2	101,3	102,2	102,0
Zdrowie	100,3	101,9	103,0	103,1
Transport	101,2	104,0	95,5	94,1
w tym paliwa do prywatnych środków transportu	102,6	105,2	88,5	86,7
Łączność	100,0	100,0	100,0	99,9
Rekreacja i kultura	100,4	101,8	102,4	101,6
Edukacja	100,0	100,8	104,1	104,0
Restauracje i hotele	100,5	102,1	105,4	105,7
Inne towary i usługi	100,4	101,8	101,7	101,8

Źródło: Dane GUS.

Tab. 2. Wskaźniki cen podstawowych grup żywności w maju 2009 r.

Wyszczególnienie	V 2009			I-V 2009
	IV 2009=100	V 2008=100	XII 2008=100	I-V 2008=100
Żywność (bez napojów)	100,7	105,4	106,3	104,6
Pieczywo i produkty zbożowe	100,2	104,0	101,2	105,2
Pieczywo	99,9	103,7	100,7	105,1
Ryż	101,3	122,1	104,1	127,5
Makarony	99,9	105,7	102,9	107,4
Mięso i przetwory	100,4	110,7	107,0	108,9
Mięso wieprzowe	100,8	112,6	105,7	110,5
Mięso wołowe	100,8	110,3	107,9	107,6
Drób	97,7	110,1	116,6	109,5
Przetwory mięsne i wędliny	101,1	110,0	104,7	108,1
Ryby	101,1	108,6	106,4	106,3
Mleko, sery i jaja	100,1	98,4	100,5	97,8
Artykuły mleczarskie	100,0	96,7	98,9	96,8
Mleko	100,2	99,1	99,8	99,6
Sery twarogowe	100,1	98,1	99,5	98,8
Sery dojrzewające i topione	99,8	91,1	98,0	88,7
Jaja	101,1	110,6	111,4	105,1
Oleje i pozostałe tłuszcze	100,3	102,2	99,2	102,3
Masło	100,8	94,5	98,4	90,3
Pozostałe tłuszcze zwierzęce	100,3	128,7	105,7	126,4
Margaryna i inne tłuszcze roślinne	99,8	103,1	97,6	105,8
Oleje roślinne	100,2	105,2	100,0	111,4
Owoce	108,0	96,0	126,5	88,9
Jabłka	124,2	61,9	135,5	55,9
Owoce cytrusowe	100,7	92,9	115,5	94,7
Banany	82,5	122,9	136,7	119,2
Warzywa	99,3	108,5	118,6	111,2
Ziemniaki	144,6	135,0	166,4	138,7
Cukier, dżem, miód, czekolada i wyroby cukiernicze	100,2	109,4	106,8	106,4
Cukier	99,4	127,2	121,9	113,4
Napoje bezalkoholowe	100,8	103,2	102,1	102,9

Źródło: Dane GUS.

Tab. 3. Wskaźniki zmian cen detalicznych towarów żywnościowych i średniej płacy^a (miesiąc poprzedni = 100)

Wyszczególnienie	Miesiące												
		I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII
I. Żywność i napoje bezalkoholowe	2006	100,3	100,3	99,8	100,7	101,3	98,9	98,5	100,7	100,6	100,8	100,2	99,7
	2007	101,1	100,7	100,8	100,9	101,2	99,0	98,4	99,4	102,4	101,7	101,5	100,3
	2008	101,1	100,2	100,4	100,7	101,2	99,4	98,9	98,4	100,6	100,8	100,7	100,8
	2009	101,1	100,6	101,9	101,6	100,7							
Pieczywo i produkty zbożowe	2006	100,0	100,1	100,0	99,9	100,0	100,2	100,1	100,1	102,8	101,3	100,4	100,0
	2007	100,4	100,8	100,4	100,2	100,2	100,3	100,2	100,3	104,2	102,6	100,9	100,7
	2008	100,8	100,8	100,4	100,7	101,0	100,9	100,6	100,5	100,3	100,1	100,4	100,0
	2009	100,5	100,1	100,1	100,3	100,2							
Mięso	2006	99,5	99,2	98,1	99,6	101,3	99,8	101,1	102,8	100,4	98,7	99,1	98,8
	2007	101,9	100,5	101,1	99,4	100,2	100,8	103,1	100,5	100,5	99,8	99,8	98,7
	2008	101,4	99,2	100,4	100,0	100,8	102,0	100,7	100,8	100,6	99,9	99,7	99,9
	2009	102,5	99,9	102,5	101,6	100,4							
Ryby	2006	100,2	100,1	100,1	100,1	100,0	100,2	100,1	100,1	100,4	100,1	100,2	99,9
	2007	100,2	100,2	100,1	100,0	100,0	100,1	100,2	100,1	100,2	100,2	100,4	100,2
	2008	100,5	100,2	100,2	100,4	100,1	99,9	100,2	100,2	100,1	100,4	101,0	100,4
	2009	101,0	101,1	101,6	101,4	101,1							
Mleko, sery, jaja	2006	100,2	100,1	100,1	99,8	100,0	99,6	99,9	99,8	100,5	100,3	100,3	100,1
	2007	100,4	100,1	100,2	100,2	100,2	100,2	100,5	101,2	103,4	103,4	102,5	101,2
	2008	101,0	100,2	100,0	100,0	99,7	99,5	99,8	99,6	99,9	99,9	99,7	99,7
	2009	99,7	99,8	100,4	100,4	100,1							
Tłuszcze	2006	100,1	99,8	99,6	99,5	100,1	99,8	100,1	100,3	100,2	100,2	99,9	99,7
	2007	100,4	100,0	99,9	99,8	100,2	100,1	101,5	101,8	104,2	103,5	102,6	100,6
	2008	100,1	99,0	99,7	100,4	99,7	100,9	100,8	100,6	100,5	100,2	100,0	99,9
	2009	100,2	99,5	100,0	99,2	100,3							
Owoce	2006	99,2	100,6	101,6	104,1	109,6	89,8	105,4	94,9	89,5	102,5	102,2	100,5
	2007	98,0	101,4	102,1	105,0	112,5	92,4	101,3	101,5	103,6	104,9	100,0	97,0
	2008	103,5	103,0	102,5	103,7	104,8	83,7	97,3	87,3	96,9	103,1	100,4	105,1
	2009	96,9	103,4	110,6	105,6	108,0							
Warzywa	2006	104,9	104,8	102,0	105,2	104,1	95,4	79,7	100,5	104,7	108,3	102,9	101,2
	2007	105,2	103,7	103,0	107,2	103,8	92,5	75,2	86,1	107,9	103,4	110,0	106,0
	2008	101,2	100,3	101,6	103,7	104,7	97,3	86,3	84,7	106,5	108,2	108,4	107,0
	2009	104,7	103,5	103,2	106,8	99,3							
Cukier i wyroby cukiernicze	2006	100,1	99,8	100,0	100,1	100,3	100,3	100,6	101,9	101,0	100,2	99,4	98,8
	2007	99,8	99,7	99,7	99,8	100,1	99,6	99,7	99,7	100,3	100,6	100,5	100,2
	2008	100,3	100,0	99,5	99,5	100,4	99,8	99,8	99,8	100,3	101,3	100,7	100,5
	2009	100,3	101,1	103,8	101,3	100,2							
Cukier	2006	99,9	99,4	99,8	100,5	100,9	100,5	101,7	105,0	102,5	100,3	98,4	97,2
	2007	98,9	99,2	99,0	99,4	99,6	98,9	98,6	99,1	99,8	100,1	100,4	100,0
	2008	99,7	98,6	96,8	96,8	99,4	97,9	98,1	99,2	100,4	104,4	102,8	101,6
	2009	100,2	103,9	112,8	104,4	99,4							
II. Towary i usługi konsumpcyjne	2006	100,2	100,0	99,9	100,7	100,5	99,7	100,0	100,3	100,2	100,1	100,0	99,8
	2007	100,4	100,3	100,5	100,5	100,5	100,0	99,7	99,6	100,8	100,6	100,7	100,3
	2008	100,7	100,4	100,4	100,4	100,8	100,2	100,0	99,6	100,3	100,4	100,2	99,9
	2009	100,5	100,9	100,7	100,7	100,5							
III. Średnia płaca ^a	2006	88,6	102,2	103,5	98,3	99,2	103,0	100,9	98,6	100,0	101,8	103,8	109,7
	2007	88,0	100,9	106,1	97,7	99,7	103,3	100,8	99,7	99,1	103,2	104,8	105,0
	2008	91,5	102,1	103,7	99,8	97,8	104,8	100,4	98,0	100,2	102,2	102,4	103,0
	2009	93,8	99,4	104,3	98,9	96,9							

^a przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w sektorze przedsiębiorstw o liczbie pracujących powyżej 9 osób

Źródło: Dane GUS.

Tab. 4. Wskaźniki zmian cen detalicznych towarów żywnościowych i średniej płacy^a (miesiąc analogiczny = 100)

Wyszczególnienie	Miesiące												
		I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII
I. Żywność i napoje bezalkoholowe	2006	99,1	99,8	99,3	99,4	99,8	99,5	100,2	101,8	102,4	102,2	102,2	101,8
	2007	102,8	103,2	104,3	104,6	104,3	104,4	104,4	102,8	105,1	106,6	107,6	107,9
	2008	107,8	107,3	107,0	106,8	107,0	107,6	107,8	106,9	105,1	104,0	102,9	103,2
	2009	103,1	103,4	104,8	105,6	105,2							
Pieczywo i produkty zbożowe	2006	99,4	99,4	99,6	99,5	99,7	99,9	100,1	100,2	103,0	104,3	104,8	104,9
	2007	105,2	105,9	106,4	106,7	106,9	107,1	107,2	107,4	109,0	106,9	111,0	111,8
	2008	112,0	112,0	112,0	112,6	113,5	114,2	114,9	114,9	110,7	108,0	107,4	106,6
	2009	106,3	105,6	105,3	104,9	104,0							
Mięso	2005	94,6	95,2	93,6	93,6	94,6	94,6	95,8	97,7	98,0	97,9	98,7	98,7
	2006	101,1	102,3	105,6	105,0	103,7	104,7	106,8	104,3	104,5	105,9	106,6	106,5
	2007	105,9	104,6	104,0	104,5	105,2	106,5	104,0	104,3	104,3	104,3	104,1	105,4
	2008	106,4	107,1	109,3	111,2	110,7							
Ryby	2005	102,2	102,1	102,2	102,0	101,8	101,8	101,9	101,8	101,9	101,6	101,7	101,6
	2006	101,5	101,6	101,6	101,6	101,7	101,6	101,6	101,6	101,4	101,6	101,8	102,1
	2007	102,4	102,3	102,7	102,8	102,8	102,7	102,7	102,8	102,6	102,9	103,4	103,7
	2008	104,0	105,0	106,4	107,5	108,6							
Mleko, sery, jaja	2005	99,6	99,5	99,7	99,8	100,1	100,1	100,4	100,3	100,2	100,4	100,7	100,7
	2006	100,8	100,8	100,9	101,3	101,5	102,2	102,9	104,3	107,4	110,7	113,1	114,4
	2007	114,9	115,0	114,7	114,4	113,9	113,1	112,3	110,5	106,7	103,1	100,3	98,8
	2008	97,6	97,2	97,7	98,1	98,4							
Tuszcze	2005	96,0	96,2	96,5	96,5	97,3	97,5	97,7	98,2	98,5	98,8	100,9	99,2
	2006	99,5	99,8	100,0	100,3	100,4	100,7	102,1	103,6	107,8	111,4	114,3	115,3
	2007	115,0	113,8	113,6	114,2	113,6	114,6	113,9	112,6	108,6	105,1	102,4	101,8
	2008	102,2	102,7	102,9	101,7	102,2							
Owoce	2005	106,0	107,2	106,0	104,0	105,4	104,4	107,0	108,9	100,1	96,7	97,1	97,8
	2006	98,4	99,1	100,0	101,9	104,5	104,2	103,2	108,8	126,1	131,0	126,9	120,0
	2007	127,4	130,7	130,2	128,6	118,6	110,5	104,0	92,1	87,5	84,8	83,9	88,9
	2008	83,3	83,5	90,5	90,4	96,0							
Warzywa	2005	110,1	114,4	111,5	112,7	111,7	107,8	110,5	122,5	128,2	121,3	115,9	110,9
	2006	112,7	111,3	111,6	114,1	111,6	109,4	103,2	86,7	93,0	92,9	96,2	97,4
	2007	93,6	90,9	90,0	87,6	90,8	96,6	108,9	107,9	106,8	109,8	106,0	106,3
	2008	108,7	111,4	112,4	115,2	108,5							
Cukier i wyroby cukiernicze	2005	96,7	97,5	98,8	99,2	99,4	100,2	100,9	103,0	103,8	103,7	103,3	102,5
	2006	102,1	101,9	101,6	101,3	101,1	100,5	99,6	97,5	96,9	97,3	98,4	99,7
	2007	100,6	100,9	100,6	100,3	100,6	100,7	100,8	100,9	100,9	101,7	101,9	102,1
	2008	102,2	103,3	107,7	109,6	109,4							
Cukier	2005	89,4	91,5	94,8	96,4	97,3	99,2	101,4	107,3	109,3	109,2	107,9	106,0
	2006	105,0	104,8	104,0	102,8	101,5	99,8	96,9	91,4	89,0	88,9	90,7	93,2
	2007	94,0	93,4	91,3	88,9	88,8	87,9	87,4	87,5	88,0	91,8	94,1	95,6
	2008	96,0	101,1	117,9	127,2	127,2							
II. Towary i usługi konsumpcyjne	2005	100,6	100,7	100,4	100,7	100,9	100,8	101,1	101,6	101,6	101,2	101,4	101,4
	2006	101,6	101,9	102,5	102,3	102,3	102,6	102,3	101,5	102,3	103,0	103,6	104,0
	2007	104,0	104,2	104,1	104,0	104,4	104,6	104,8	104,8	104,5	104,2	103,7	103,3
	2008	102,8	103,3	103,6	104,0	103,6							
III. Średnia płaca ^a	2006	103,6	104,8	105,4	104,0	105,2	104,5	105,6	105,3	105,1	104,7	103,1	108,5
	2007	107,8	106,4	109,1	108,4	108,9	109,3	109,3	110,5	109,5	111,0	112,0	107,2
	2008	111,5	112,8	110,2	112,6	110,5	112,0	111,6	109,7	110,9	109,8	107,4	105,4
	2009	108,1	105,1	105,7	104,8	103,8							

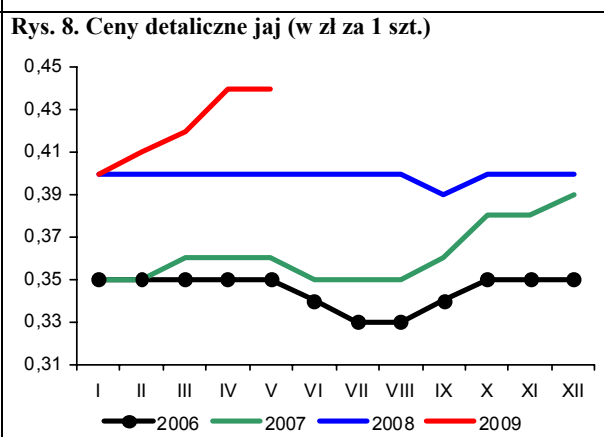
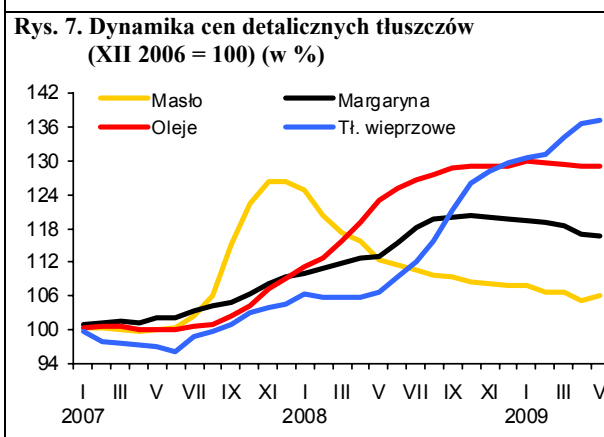
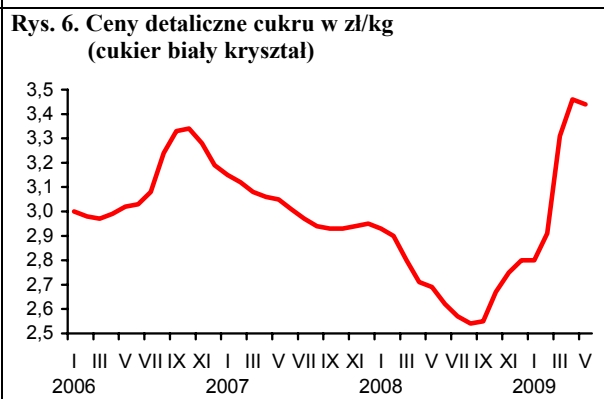
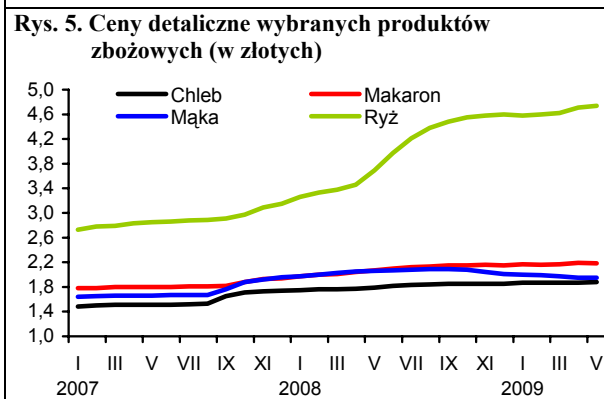
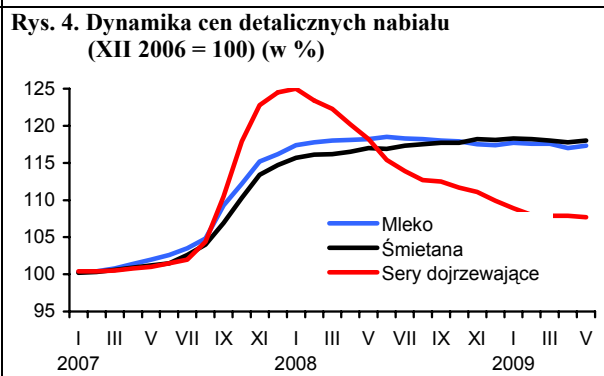
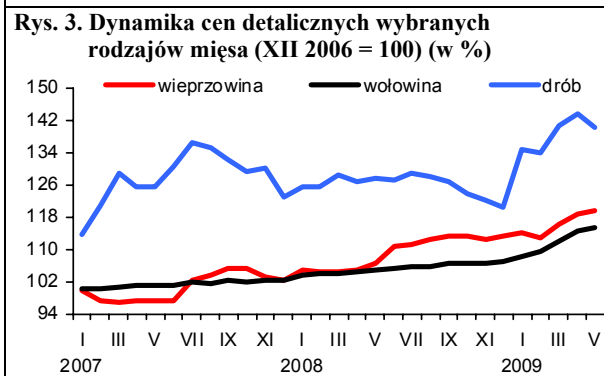
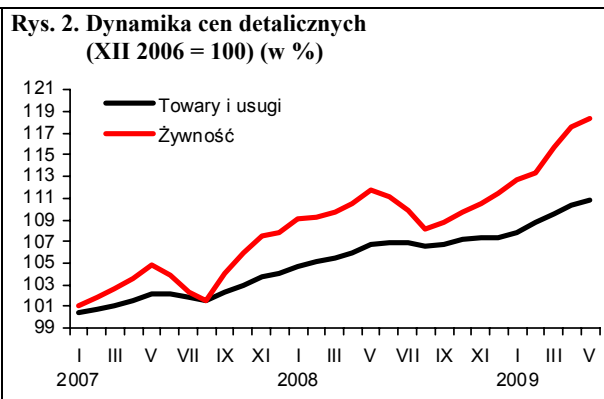
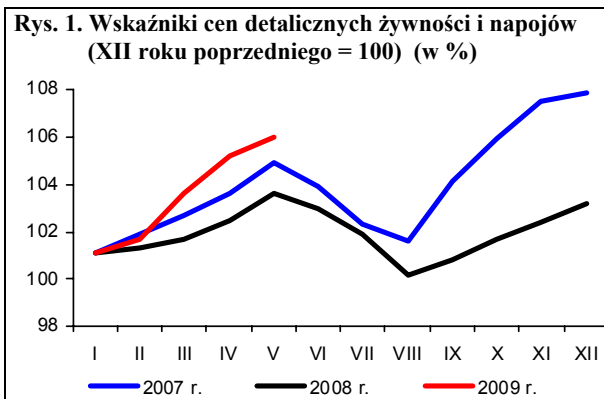
^a przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w sektorze przedsiębiorstw o liczbie pracujących powyżej 9 osób

Źródło: Dane GUS.

Tab. 5. Miesięczne ceny detaliczne wybranych artykułów żywnościowych

Wyszczególnienie a – 2008 r. b – 2009 r.		I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII
		w złotych											
Ryż – 1 kg	a	3,26	3,33	3,38	3,46	3,69	3,97	4,21	4,38	4,48	4,55	4,58	4,60
	b	4,58	4,60	4,62	4,71	4,74							
Chleb mieszany – 0,5 kg	a	1,75	1,76	1,76	1,77	1,79	1,82	1,83	1,84	1,85	1,85	1,85	1,85
	b	1,87	1,87	1,87	1,87	1,88							
Makaron – 250 g	a	1,97	2,00	2,01	2,04	2,07	2,10	2,12	2,13	2,15	2,15	2,16	2,15
	b	2,17	2,16	2,17	2,19	2,18							
Mąka pszenna „Poznańska” – 1kg	a	1,97	2,00	2,03	2,05	2,06	2,07	2,08	2,09	2,09	2,08	2,04	2,01
	b	2,00	1,99	1,97	1,95	1,95							
Mięso wołowe z kością (rostbef) – 1kg	a	17,82	17,94	17,93	18,02	18,10	18,14	18,23	18,21	18,35	18,38	18,40	18,42
	b	18,61	18,79	19,18	19,53	19,70							
Mięso wołowe bez kości (z udźca) – 1kg	a	23,28	23,28	23,43	23,46	23,55	23,72	23,68	23,70	23,90	23,84	23,96	24,03
	b	24,42	24,59	25,24	25,68	26,00							
Mięso wieprzowe z kością (schab środkowy) – 1 kg	a	14,13	13,70	13,83	13,90	12,00	14,94	14,93	15,00	15,09	14,89	14,61	14,62
	b	14,94	14,69	15,03	15,50	15,83							
Kurczę patroszone – 1 kg	a	5,95	6,02	6,36	6,21	6,35	6,32	6,51	6,51	6,37	6,11	5,93	5,83
	b	6,91	6,72	7,12	7,28	6,95							
Szynka wieprzowa gotowana – 1 kg	a	20,35	20,25	20,07	20,08	20,31	20,68	20,70	20,94	20,97	21,11	21,13	21,06
	b	21,11	21,32	21,66	21,93	21,92							
Kielbasa „Toruńska” – 1kg	a	12,27	12,13	12,11	12,22	12,37	12,64	12,75	12,83	12,96	12,96	13,02	13,04
	b	13,13	13,15	13,41	13,49	13,78							
Filety mrożone z mintaja, niepanierowane, na wagę – 1 kg	a	12,80	12,79	12,72	12,74	12,75	12,69	12,64	12,68	12,71	12,86	13,26	13,63
	b	13,91	14,43	14,89	15,28	15,28							
Mleko 3,0-3,5% tł., sterylizowane, w kartonie – 1 l	a	2,81	2,83	2,84	2,84	2,83	2,83	2,81	2,80	2,79	2,78	2,75	2,74
	b	2,76	2,75	2,74	2,72	2,74							
Jogurt naturalny – 150 g	a	1,00	1,01	1,02	1,02	1,02	1,02	1,03	1,04	1,04	1,04	1,05	1,04
	b	1,02	1,00	0,99	0,98	0,96							
Ser twarogowy półtłusty – 1 kg	a	11,66	11,72	11,71	11,78	11,78	11,77	11,81	11,82	11,84	11,83	11,85	11,84
	b	11,85	11,86	11,83	11,71	11,74							
Ser dojrzewający „Gouda” – 1 kg	a	22,08	21,29	20,82	19,90	19,23	18,42	18,09	17,54	17,47	17,35	17,00	16,70
	b	16,32	16,25	16,14	16,15	16,14							
Śmietana 30% tł. (kremówka) – 500g	a	5,21	5,21	5,19	5,23	5,27	5,21	5,18	5,17	5,17	5,23	5,24	5,20
	b	5,21	5,22	5,17	5,13	5,16							
Jaja świeże – 1 szt.	a	0,40	0,40	0,40	0,40	0,40	0,40	0,40	0,40	0,39	0,40	0,40	0,40
	b	0,40	0,41	0,42	0,44	0,44							
Masło 82,0-82,5% tł. „Extra” świeże, w kostkach 200 g	a	4,07	3,94	3,86	3,78	3,67	3,65	3,61	3,58	3,57	3,54	3,52	3,50
	b	3,49	3,46	3,45	3,40	3,43							
Margaryna do smarowania pieczywa (np. „Rama”) – 400 g	a	3,09	3,17	3,31	3,39	3,41	3,51	3,67	3,75	3,78	3,79	3,80	3,79
	b	3,81	3,81	3,79	3,75	3,75							
Olej rzepakowy krajowy – 1l	a	5,44	5,54	5,77	5,96	6,03	6,10	6,16	6,20	6,17	6,14	6,16	6,12
	b	6,17	6,17	6,17	6,12	6,18							
Śłonina – 1 kg	a	3,53	3,52	3,49	3,49	3,50	3,60	3,72	3,92	4,22	4,58	4,78	4,85
	b	4,88	4,98	5,23	5,28	5,27							
Smalec bez dodatków – 250 g	a	1,18	1,18	1,20	1,20	1,21	1,22	1,26	1,30	1,37	1,43	1,46	1,48
	b	1,48	1,49	1,48	1,49	1,50							
Cukier biały kryształ – 1 kg	a	2,93	2,90	2,80	2,71	2,69	2,62	2,57	2,54	2,55	2,67	2,75	2,80
	b	2,80	2,91	3,31	3,46	3,44							
Jablka – 1 kg	a	3,47	3,57	3,67	3,92	4,25	4,68	4,87	3,23	2,40	2,10	1,95	1,92
	b	1,94	1,93	1,96	2,09	2,60							

Źródło: Dane GUS.

Źródło: Dane GUS i obliczenia własne.

Rynek środków produkcji dla rolnictwa

Aldon Zalewski
Lucyna Mieszkowska

W maju 2009 r. na rynku środków produkcji dla rolnictwa nieznacznie ożywił się popyt, co wpłynęło na zmiany cen. Zdrożały przede wszystkim środki ochrony roślin oraz maszyny rolnicze, ceny nawozów ustabilizowały się, a materiały budowlane i bezpośrednio nośniki energii potaniały.

W maju ceny nawozów mineralnych ustabilizowały się. Obniżono cenę nawozu trójskładnikowego (o 5,3%) oraz polifoski (o 1,8%), podrożała natomiast sól potasowa (o 1,7%). Od początku roku nawozy mineralne podrożały średnio o 0,9%, w tym sól potasowa aż o 14,7%. Wzrost cen nawozów potasowych w Polsce jest pochodną drastycznie wysokich cen potasu na rynkach światowych. Na świecie taniej natomiast fosforyty oraz np. kwas siarkowy co powoduje obniżki cen nawozów zawierające te składniki. Od początku roku cena fosforanu amonu została obniżona o 12,2%, nawozu trójskładnikowego o 7,4%, a polifoski o 5,4%.

W maju nieznacznie poprawiły się relacje cen nawozów do cen zbóż. Na zakup 1 kg NPK należało przeznaczyć 8,8 kg pszenicy, o 0,1 kg mniej niż przed miesiącem i o 0,6 kg mniej w porównaniu z grudniem 2008 r., ale o blisko 5 kg więcej niż przed rokiem.

Drożeją nawozy wapniowe. Wprawdzie w maju wzrost cen wyniósł zaledwie 0,1%, jednak od początku roku podrożały one aż o 14,6%.

Od lutego br. systematycznie drożeją środki ochrony roślin. W maju średni wzrost ich cen wyniósł 1,5%, w tym preparatów grzybobójczych o 3,4%, owadobójczych o 1,2%, a chwastobójczych o 0,7%. Najbardziej drożącym środkiem ochrony roślin w maju było Dithane (o 11,2%). Potaniał natomiast środek gryzoniobójczy (o 0,3%).

Kolejny miesiąc taniej materiały budowlane. Od początku roku miesięczne spadki cen wynoszą średnio 0,6%. W maju najbar-

ziej potaniały płyty styropianowe (o 2,0%) oraz dwuteowniki (o 1,7%). Podrożał natomiast tynk „Atlas” (o 0,7%). Od początku roku ceny na rynku materiałów budowlanych zostały obniżone o 2,9%, w tym najbardziej potaniała stal płaska (o 10,4%), dwuteowniki (o 9,9%), płyty styropianowe (o 9,2%) oraz cegły (o 5,6%). W ciągu 12 miesięcy najbardziej potaniały płyty styropianowe (o 20,8%) oraz cegły (o 11,8%).

Tanieją bezpośrednie nośniki energii. W maju średni spadek ich cen wyniósł 0,5%. Tanieją przede wszystkim paliwa stałe, np. cena koksu w maju została obniżona o 3,2%, ale również niektóre paliwa ropopochodne, np. olej napędowy i opały potaniały o 1,6%. Podrożała natomiast benzyna (o 4,1%). Od początku roku bezpośrednio nośniki energii potaniały o 1,5%, głównie za sprawą spadku cen gazu propan butan (o 19,3%) i koksu opałowego (o 14,0%). W tym okresie najbardziej podrożała benzyna (o 12,3%) oraz energia elektryczna (o 11,5%). Ceny na rynku energii w ciągu 12 miesięcy obniżono średnio o 2,0%, przy dużym zróżnicowaniu i przeciwstawnych tendencjach. Potaniały paliwa ropopochodne, a także gaz propan butan, podrożały natomiast paliwa stałe oraz energia elektryczna. Najbardziej, bo o 27,0% potaniał gaz propan butan, olej opałowy o 24,8%, a olej napędowy o 19,9%. Najbardziej drożącym nośnikiem energii w tym okresie był koks opałowy, którego cenę podniesiono o 17,0%.

Od lutego br. systematycznie drożeją maszyny rolnicze. W maju średni wzrost ich cen wyniósł 0,7%. Najbardziej podrożały kombajny przeznaczone do zbioru ziemniaków (o 5,2%). Potaniały natomiast sadzarki (o 3,9%). Od początku roku maszyny rolnicze podrożały o 2,5%, a największa podwyżka dotyczyła rozsiewaczy nawozów (o 7,8%) oraz pługów (o 7,3%).

Tab. 1. Ceny na rynku nawozów mineralnych i relacje do cen podstawowych produktów rolnych

Rodzaj nawozu	Jedn. miary	Ceny w zł			Dynamika cen %			Relacje 1 kg NPK do:	
		V 2008	XII 2008	V 2009	V 2009 IV 2009	V 2009 XII 2008	V 2009 V 2008	pszenicy kg	żyw. wiep. kg
Saletrzak 28%N	dt	93,20	109,52	114,76	100,1	104,8	123,1	8,06	8,52
Saletra amonowa 34%N	„	109,04	120,96	126,32	100,3	104,4	115,8	7,31	7,72
Mocznik 46%N	„	136,76	158,60	152,08	99,6	95,9	111,2	6,50	6,87
Superfosfat prosty 20% P ₂ O ₅	„	82,80	122,44	130,32	99,6	106,4	157,4	12,82	13,55
Superfosfat potrójny 40%P ₂ O ₅	„	174,92	240,44	237,20	99,3	98,7	135,6	11,67	12,33
Fosforan amonu 18%N i 46% P ₂ O ₅	„	225,44	296,08	260,00	100,3	87,8	115,3	7,99	8,45
Sól potasowa 60%K ₂ O	„	146,92	194,72	223,28	101,7	114,7	152,0	7,32	7,74
Polifoska 8%N, 24% P ₂ O ₅ , 24% K ₂ O	„	178,48	253,36	239,72	98,2	94,6	134,3	8,42	8,90
Nawóz trójskładnikowy z dodatkiem mikroelementów 10%N, 20%P, 20%K	„	150,84	210,52	194,88	94,7	92,6	129,2	7,67	8,10
Wapno tlenkowe 60%CaO	„	67,27	68,40	78,36	100,1	114,6	116,5	2,57	2,72

Źródło: Dane GUS i obliczenia własne.

Tab. 2. Ceny środków ochrony roślin i relacje do cen podstawowych produktów rolnych

Rodzaj środka	Jedn. miary	Ceny w zł			Dynamika cen %			Relacje środka do:	
		V 2008	XII 2008	V 2009	V 2009 IV 2009	V 2009 XII 2008	V 2009 V 2008	pszenicy kg	żyw. wiep. kg
Actara 25 WG	40 g	23,92	25,29	27,20	102,7	107,6	113,7	5,35	5,65
Dursban 480 EC	1 l	42,41	42,48	46,45	100,6	109,3	109,5	9,14	9,66
Karate Zeon O50 CS	100 ml	21,28	22,67	23,03	100,2	101,6	108,2	4,53	4,79
Decis 2,5 EC	250 ml	26,82	27,32	28,19	101,1	103,2	105,1	5,55	5,86
Dithane M-45	1 kg	21,85	22,10	30,26	111,2	136,9	138,5	5,95	6,29
Zaprawa nasienna „Oxafun T”	0,8 kg	31,21	43,45	45,12	100,1	103,8	144,6	8,88	9,38
Bravo	1 l	45,39	47,17	49,73	101,2	105,4	109,6	9,78	10,34
Miedzian 50 EC	1,5 l	49,79	52,91	53,99	100,5	102,0	108,4	10,62	11,22
Roundup	1 l	38,13	47,19	47,63	100,1	100,9	124,9	9,37	9,90
Granstar	8 g	19,94	20,12	21,07	101,0	104,7	105,7	4,15	4,38
Fusilade Forte	1 l	113,66	113,70	117,41	101,5	103,3	103,3	23,10	24,41
Chwastox extra	1 l	15,38	15,55	15,78	100,2	101,5	102,6	3,10	3,28
Huzar Pak	300 g	195,32	201,51	209,91	100,6	104,2	107,5	41,30	43,64
Środek gryzoniobójczy	1 kg	27,52	28,43	28,97	99,7	101,9	105,3	5,70	6,02

Źródło: Dane GUS i obliczenia własne.

Tab. 3. Ceny środków energii i relacje do cen podstawowych produktów rolnych

Rodzaj środka	Jedn. miary	Ceny w zł			Dynamika cen %			Relacje nośników do:	
		V 2008	XII 2008	V 2009	V 2009 IV 2009	V 2009 XII 2008	V 2009 V 2008	pszenicy kg	żyw. wiep. kg
Węgiel kamienny	t	579,78	698,03	675,68	99,4	96,8	116,5	132,93	140,47
Koks opałowy	t	889,14	1210,1	1040,54	96,8	86,0	117,0	204,71	216,33
Benzyna „Euro Super” 95	1 l	4,48	3,66	4,11	104,1	112,3	91,7	0,81	0,85
Olej napędowy	1 l	4,47	3,69	3,58	98,4	97,0	80,1	0,70	0,74
Olej opałowy, Ekoterm Plus	1 l	3,18	2,5	2,39	98,4	95,6	75,2	0,47	0,50
Gaz propan-butan „LPG”	1 l	2,17	2,07	1,67	97,7	80,7	77,0	0,33	0,35
Olej silnikowy „Sektrol” 20 W/40	1 l	11,47	11,63	11,84	100,0	101,8	103,2	2,33	2,46
Olej silnikowy „Elf” SJ SAE 15W/40	1 l	20,82	20,68	20,72	100,1	100,2	99,5	4,08	4,31
Smar stały (do łożysk)	0,9 kg	10,94	11,05	11,17	100,3	101,1	102,1	2,20	2,32
Płyn do chłodziw „Petrygo”	1 l	10,36	10,6	10,68	100,0	100,8	103,1	2,10	2,22
Energia elektryczna	10 kWh	5,01	5,05	5,63	100,0	111,5	112,3	1,11	1,17

Źródło: Dane GUS i obliczenia własne.

Tab. 4. Ceny na rynku materiałów budowlanych i relacje do cen podstawowych produktów rolnych

Rodzaj środka	Jedn. miary	Ceny w zł			Dynamika cen %			Relacje materiałów budowlanych do:	
		V 2008	XII 2008	V 2009	V 2009 IV 2009	V 2009 XII 2008	V 2009 V 2008	pszenicy kg	żyw. wiep. kg
Cement	50 kg	25,14	24,3	24,02	98,8	98,8	95,5	4,73	4,99
Wapno	1 t	499,66	495,1	494,58	100,1	99,9	99,0	97,30	102,82
Płyta styropianowa PS-E FS 15	1 m ³	161,05	140,34	127,48	98,0	90,8	79,2	25,08	26,50
Stal płaska (płaskownik)	1 t	3464,20	3676,41	3294,20	98,5	89,6	95,1	648,08	684,86
Rura stalowa ocynkowana 12	1 m	11,64	12,24	12,04	99,9	98,4	103,4	2,37	2,50
Dwuteownik gruby	1 t	3890,26	4058,61	3655,75	98,3	90,1	94,0	719,21	760,03
Blacha dachowa	1 m ²	31,89	31,04	30,07	99,0	96,9	94,3	5,92	6,25
Tynk „Atlas”	25 kg	47,45	47,7	48,68	100,7	102,1	102,6	9,58	10,12
Cegła pełna kl. 15	1 szt.	1,52	1,42	1,34	98,5	94,4	88,2	0,26	0,28
Okno z PCV 2 skrzydłowe szklane	1 szt.	714,44	712,34	703,12	99,7	98,7	98,4	138,33	146,18
Tarcica iglasta grubość 19-25 mm	1 m ³	652,50	652,17	630,18	99,5	96,6	96,6	123,98	131,01
Płyta wiórowa 11-18 mm	1 m ²	27,74	27,91	27,64	100,3	99,0	99,6	5,44	5,75
Okno drewniane szklone	1 szt.	1458,16	1474,89	1498,29	100,3	101,6	102,8	294,76	311,49
Drzwi płytowe 2000mmx800 zew.	1 szt.	1295,26	1323,32	1351,75	99,8	102,1	104,4	265,94	281,03

Źródło: Dane GUS i obliczenia własne.

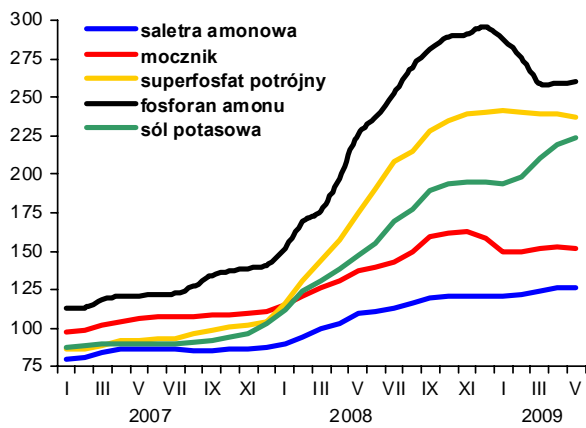
Tab. 5. Ceny jednostkowe maszyn i narzędzi rolniczych oraz relacje do cen podstawowych produktów rolnych

Rodzaj środka	Ceny w zł			Dynamika cen %			Relacje środków mech. do:	
	V 2008	XII 2008	V 2009	V 2009 IV 2009	V 2009 XII 2008	V 2009 V 2008	pszenicy dt	żyw. wiep. dt
Kombajn zbożowy TC 5050	335404,60	317346,63	325689,81	102,4	102,6	97,1	640,74	677,11
Kombajn do ziemniaków	56312,20	59134,83	63173,48	105,2	106,8	112,2	124,28	131,34
Samochód dostawczy	71210,97	68773,50	67826,16	100,4	98,6	95,2	133,44	141,01
Rozrzutnik obornika 1-osiowy	19715,11	20291,73	20843,84	101,6	102,7	105,7	41,01	43,33
Siewnik zbożowy 25 redlic	15619,94	16158,44	16515,85	100,4	102,2	105,7	32,49	34,34
Ciągnik „Ursus” 5314	103865,58	104189,83	104152,2	100,4	100,0	100,3	204,90	216,53
Ciągnik 90 kW	163679,84	159549,78	165178,51	100,1	103,5	100,9	324,96	343,41
Przyczepa do ciągnika samowładowcza	27000,60	27708,61	29277,55	100,9	105,7	108,4	57,60	60,87
Kopaczka elewatorowa	11408,94	12041,07	12140,73	100,3	100,8	106,4	23,88	25,24
Agregat uprawowy do siewnika	14653,57	14542,55	14422,56	99,8	99,2	98,4	28,37	29,98
Kosiarka rotacyjna 1650 mm	5531,82	5655,64	5903,51	102,8	104,4	106,7	11,61	12,27
Glebożyzarka	5472,53	5568,30	5676,74	100,7	101,9	103,7	11,17	11,80
Prasa zbierająca wysokiego zgniotu	36770,75	37826,35	38732,04	100,4	102,4	105,3	76,20	80,52
Opryskiwacz 300 l	2810,35	2862,09	2914,42	101,9	101,8	103,7	5,73	6,06
Agregat uprawowy (kultywator i wał strun.)	5233,06	5322,90	5486,87	100,0	103,1	104,9	10,79	11,41
Rozsiewacz nawozów	1574,33	1624,29	1750,67	102,4	107,8	111,2	3,44	3,64
Sadzarka 2 rządowa	2559,88	2752,51	2709,82	96,1	98,4	105,9	5,33	5,63
Pług 3 skibowy	4269,80	4531,48	4861,88	101,8	107,3	113,9	9,56	10,11
Kultywator 2,1-2,8 m	1898,09	2004,98	1974,15	98,9	98,5	104,0	3,88	4,10
Dojarka 2 konwie ^a	8189,12	8259,15	8320	100,0	100,7	101,6	16,37	95,81
Dojarka z rurociągiem ^a	47940,04	48304,94	49412,17	99,4	102,3	103,1	97,21	569,00
Schładzarka do mleka 500 l ^a	16819,60	16736,45	17377,72	99,4	103,8	103,3	34,19	200,11

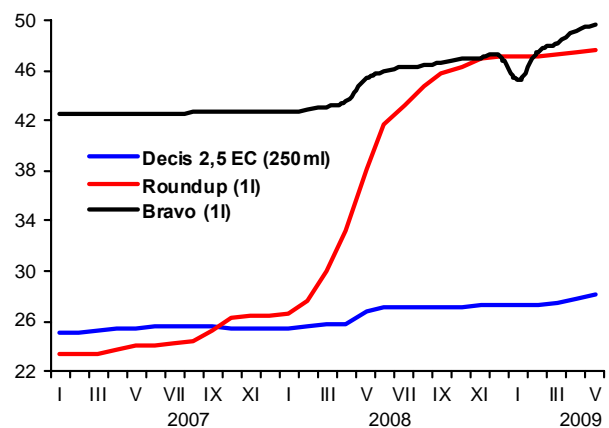
^a zamiast żywca wieprzowego przyjęto mleko w hl.

Źródło: Dane GUS i obliczenia własne.

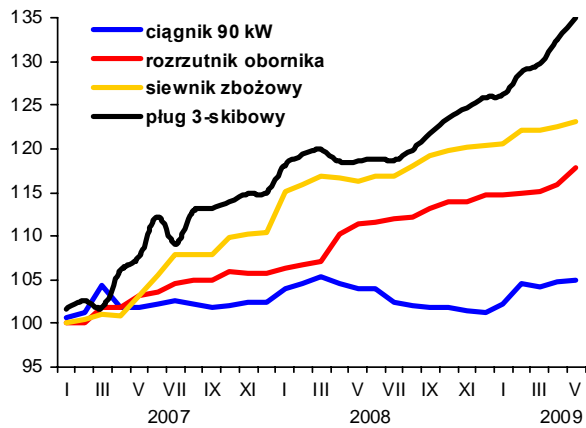
Rys. 1. Ceny wybranych nawozów mineralnych (zł/dt)

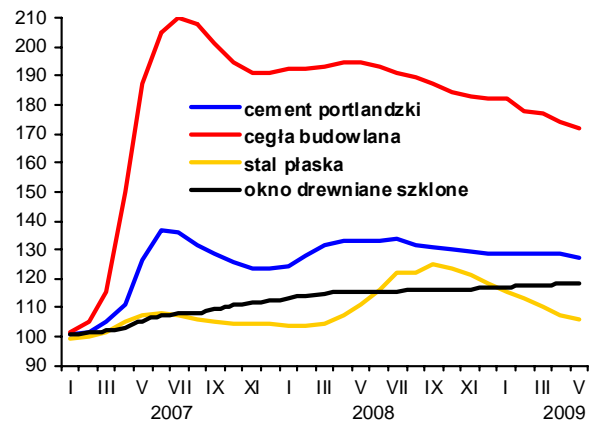
Rys. 2. Ceny wybranych środków ochrony roślin (zł)

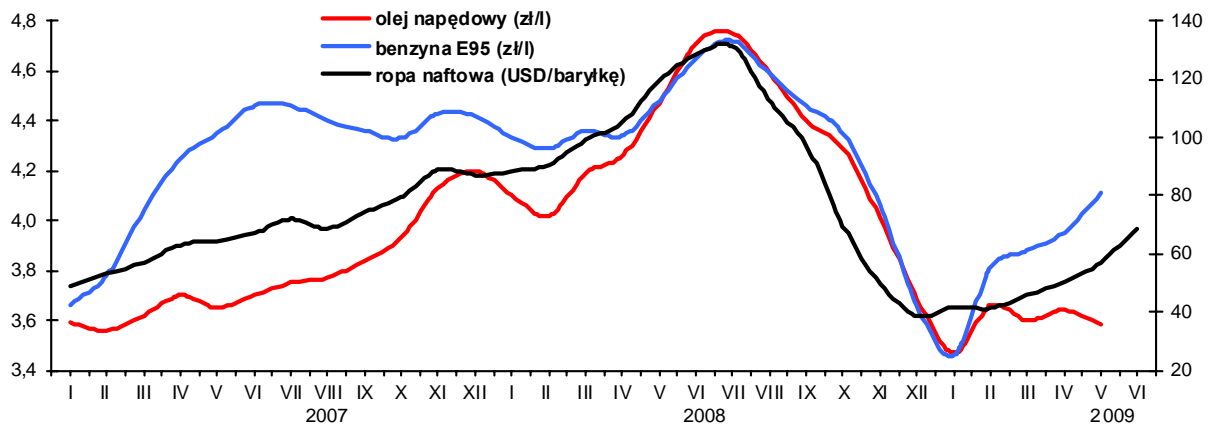
Rys. 3. Dynamika cen wybranych maszyn rolniczych (XII 2006=100)

Rys. 4. Dynamika cen wybranych materiałów budowlanych (XII 2006=100)

Rys. 5. Ceny oleju napędowego i benzyny E95 w Polsce oraz światowe ceny ropy naftowej

Rynek usług dla rolnictwa

Magdalena Talarek
Arkadiusz Zalewski

W pierwszych miesiącach 2009 r. zmniejszyła się liczba przedsiębiorstw usługowych. W końcu marca 2009 r. zarejestrowanych było 24 456 placówek usług rolniczych, o 1,6% mniej niż w czwartym kwartale 2008 r. W ciągu ostatniego kwartału o 1,2% zmniejszyła się liczba placówek usług mechanizacyjnych, a o 3,3% spadła liczba placówek naprawczych maszyn. Zakładów weterynaryjnych było o 1,8%, a placówek zootechnicznych – o 1,6% mniej niż w grudniu 2008 r. W porównaniu do stanu sprzed roku, liczba placówek usług rolniczych prawie nie zmniejszyła się (spadek o 0,1%). W porównaniu do marca 2008 r. największy spadek zanotowano w grupie przedsiębiorstw naprawczych maszyn (o 3,9%). Wzrosła jedynie liczba placówek mechanizacyjnych (o 2,5%). Najliczniejszą grupę stanowią placówki usług mechanizacyjnych (48,3%) i weterynaryjnych (31,9%). Zakłady usług zootechnicznych mają 11,7%, a zakłady naprawcze maszyn – 8,1% udział.

Rośnie liczba ocenianych krów. W maju 2009 r. oceną użyteczności mlecznej objętych zostało 582 tys. krów, o 0,3% więcej niż w kwietniu i o 2,1% więcej niż w maju 2008 r. Średnia wielkość stada w gospodarstwach stosujących ocenę była o 1,9% większa niż w maju 2008 r. i wyniosła 31,8 sztuk.

Usługami inseminacyjnymi w I kwartale 2009 r. objęto 354 tys. krów, o 3,3% mniej niż w roku ubiegłym. Udział krów inseminowanych w pogłowie krów ogółem w I kwartale 2009 r. obniżył się do 12,8% z 13,4% w roku poprzednim.

W I kwartale 2009 r. liczba unasiennianych loch wyniosła 157 tys. i w porównaniu do I kwartału roku poprzedniego była o 14,6% wyższa. Zabiegowi inseminacji zostało poddane 11,6% pogłowia, podczas gdy rok temu było to 9,6%. Wskazuje to na rosnące zainteresowanie chowem trzody chlewnej. Najwięcej loch poddawanych inseminacji jest w południowo-zachodnich województwach Polski.

Ceny usług dla rolnictwa w maju 2009 r. spadły o 0,3% w stosunku do poprzedniego miesiąca, przy czym ceny usług bezpośrednio rolniczych zmniejszyły się o 2,1%, natomiast ceny usług pośrednio rolniczych zwiększyły się o 0,4%. Wśród usług bezpośrednio rolniczych zdrożały jedynie usługi weterynaryjno-zootechniczne (o 0,7%). Ceny pozostałych usług spadły w porównaniu do kwietnia 2009 r. Jednak o tej porze roku nadal nie wykonuje się części usług zaliczanych do bezpośrednio rolniczych.

Natomiast w grupie usług pośrednich dla rolnictwa najbardziej (o ponad 1%) w porównaniu do miesiąca poprzedniego wzrosły ceny podkucia kopyta końskiego, naostrzenia lemieszka, opłaty powierzchni lokalu handlowego, oraz ubezpieczenia budynku rolnego. Spośród usług pośrednio rolniczych obniżyły się ceny: usług bankowych, składki ubezpieczenia OC ciągnika, opłaty dzierżawczej placu targowego, przetarcia drewna, wynajmu lokalu rzemieślniczego oraz pracy mechanika przy naprawie maszyn rolniczych.

W maju 2009 r. indeks zmian cen 9 podstawowych produktów rolnych względem zmian cen 34 usług dla rolnictwa¹ obniżył się do 97,3. Było to spowodowane obniżkami cen skupu produktów rolnych.

Relacje cen usług i produktów rolnych zmieniają się. Dla przykładu za rozsiew nawozów mineralnych na obszarze 1 ha, w maju 2009 r. trzeba było zapłacić 1,6 dt, a rok wcześniej – 0,9 dt pszenicy. Natomiast opłata za 1 godzinę płac murarskich wyrażona w kg żywca trzody spadła z 22,1 kg do 19,8 kg w maju 2009 r.

¹ W skład 34 usług dla rolnictwa wchodzi usługi wymienione w przypisie „a” w tabeli 3.

Tab. 1. Popyt na wybrane usługi rolnicze i sieć placówek

Wyszczególnienie	Liczba krów ocenianych tys.	Średnia l. krów w gospod. stosujących ocenę szt.	L. krów inseminowanych ^a tys.	L. loch inseminowanych tys.	L. placówek usług mechanicznych	L. placówek usług naprawczych maszyn	L. placówek usług weterynaryjnych	L. placówek usług zootechnicznych
2005 I-XII	511	29,5	1697	1182	10 053	1 936	8 357	2 939
2006 I-XII	520	30,7	1684	1152	10 761	2 004	8 146	3 001
2007 I-XII	527	30,5	1612	682	11 405	2 064	8 060	2 889
2008 I-XII	567	31,5	1543	539	11 947	2 036	7 947	2 915
VI	571	31,2	415	132	11 956	2 051	7 996	2 928
VII	572	31,2	x	x	x	x	x	x
VIII	572	31,3	x	x	x	x	x	x
IX	572	31,2	423	115	12 134	2 059	8 000	2 913
2008 X	572	31,2	x	x	x	x	x	x
XI	571	31,3	x	x	x	x	x	x
XII	571	31,3	340	155	11 947	2 036	7 947	2 915
I	575	31,5	x	x	x	x	x	x
II	577	31,6	x	x	x	x	x	x
III	578	31,6	354	157	11 819	1 969	7 806	2 872
2009 IV	580	31,7	x	x	x	x	x	x
V	582	31,8	x	x	x	x	x	x
Wskaźnik zmian (%)								
<u>V 2009</u> <u>IV 2009</u>	100,3	100,3	x	x	x	x	x	x
<u>III 2009</u> <u>III 2008</u>	103,8	102,6	x	x	102,6	96,1	98,2	99,1

^a dane w tej i następujących pozycjach dotyczące okresów kwartalnych umieszczone są w rubrykach odnoszących się do ostatnich miesięcy danego kwartału

Źródło: Dane Krajowego Centrum Hodowli Zwierząt, MRiRW oraz GUS (REGON).

Tab. 2. Relacje cen produktów rolnych^a do cen usług dla rolnictwa

Wyszczególnienie	Produktów sprzedawanych i usług dla rolnictwa ^b	Produktów sprzedawanych i usług bezpośrednio rolniczych	Produktów roślinnych i usług mechanicznych	Produktów zwierzęcych i usług wet-zoot.	Produktów sprzedawanych i pośrednich usług dla rolnictwa	
2005 I-XII	wskaźnik wobec poprzedniego okresu	90,9	89,9	83,5	97,4	91,5
2006 I-XII		103,7	100,9	109,0	91,0	105,6
2007 I-XII		111,5	111,9	143,2	108,7	111,2
2008 I-XII		91,8	93,1	82,7	98,2	97,1
VI		98,9	94,8	89,5	101,2	101,1
VII		95,5	95,5	78,0	99,5	98,1
VIII		94,7	91,4	80,5	98,5	97,3
IX		96,6	96,6	84,4	99,1	96,7
2008 X		94,5	94,7	85,9	95,7	94,5
XI		97,8	97,8	99,3	97,4	97,8
XII		101,2	101,3	109,1	99,8	101,2
I		99,3	100,2	103,3	99,4	99,1
II		102,3	102,4	109,6	101,0	102,2
III		102,4	101,1	96,0	103,2	102,6
2009 IV		103,5	102,9	101,6	103,9	103,7
V	97,3	99,1	104,9	95,8	96,7	

^a dla poszczególnych miesięcy wyliczono średni wzrost cen 9 podstawowych produktów rolnych (pszenicy, żyta, ziemniaków (bez okresu styczeń-marzec), kukurydzy, jęczmienia, żywca bydła, trzody chlewnej i drobiu oraz mleka) i cen usług

^b usługi dla rolnictwa dzielą się na usługi bezpośrednio rolnicze (w tym mechaniczne i weterynaryjno-zootechniczne) oraz pośrednie usługi dla rolnictwa (por. tab. 3)

Źródło: Dane GUS i obliczenia IERiGŻ-PIB.

Tab. 3. Dynamika cen usług dla rolnictwa

Rodzaje usług	2006		2007		2008		2009												2009	2009	I-V 2009	I-V 2008
	I-XII	I-XII	I-XII	I-XII	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	I	II	III	IV	V	V	V	V		
% wobec poprzedniego okresu																						
Wskaźnik zmian cen usług	103,7	103,7	108,1	108,1	101,3	100,4	100,7	100,4	100,5	100,2	100,3	99,9	101,3	100,4	100,5	100,4	99,7	104,2	105,6	105,6	105,6	
I. Usługi bezpośrednio rolnicze ^a	106,5	103,4	110,7	110,7	102,1	101,2	101,7	100,4	100,5	100,0	100,3	100,2	100,4	100,3	101,7	100,9	97,9	104,0	106,5	106,5	106,5	
1. mechaniczne	107,1	102,9	111,0	111,0	103,5	101,6	102,4	100,3	100,6	100,0	100,1	99,8	99,8	100,1	104,0	100,8	96,7	103,4	106,9	106,9	106,9	
a. uprawowe	106,9	103,9	110,7	110,7	103,1	.	.	100,4	100,4	99,9	100,3	.	.	.	100,3	98,9	103,2	107,3	107,3	107,3	107,3	
b. siewu-sadzenia	108,1	105,1	105,4	105,4	103,0	.	.	103,3	100,5	100,0	.	.	.	.	100,6	96,6	106,4	110,7	110,7	110,7	110,7	
c. chemiczne	106,2	103,6	109,3	109,3	104,3	100,1	103,6	100,0	100,7	100,0	100,0	99,8	99,8	100,1	104,0	101,5	96,2	105,6	111,2	111,2	111,2	
d. zbioru plodów	107,5	101,3	114,1	114,1	.	103,5	101,4	99,9	100,6	99,9	.	.	.	.	.	.	.	98,5	98,5	98,5	98,5	
2. usługi robocizny przy pracach polowych	101,6	115,0	124,8	124,8	99,5	102,1	99,8	101,7	100,4	100,0	100,1	.	.	.	.	103,4	98,5	106,4	104,0	104,0	104,0	
3. usługi w zakresie produkcji zwierzęcej	104,2	102,1	104,9	104,9	100,5	100,2	100,3	100,5	100,4	100,3	100,5	100,4	100,8	100,4	100,2	100,2	100,7	105,2	105,9	105,9	105,9	
a. weterynaryjne	106,1	101,5	104,1	104,1	100,3	100,2	100,2	100,6	100,3	100,5	100,4	100,5	100,5	100,2	100,4	100,1	100,9	105,0	104,9	104,9	104,9	
b. inseminacyjne	102,3	102,6	105,8	105,8	100,9	100,3	100,5	100,4	100,8	99,5	100,7	100,3	101,4	100,6	99,9	100,3	100,4	105,4	106,8	106,8	106,8	
II. Pośrednie usługi dla rolnictwa ^a	101,8	104,0	106,2	106,2	101,0	100,1	100,2	100,4	100,4	100,2	100,3	99,9	101,5	100,4	100,2	100,2	100,4	104,3	105,1	105,1	105,1	
1. transportowe	96,8	104,8	105,6	105,6	105,2	100,8	100,6	101,2	100,0	100,2	99,8	100,6	99,4	100,0	100,9	100,1	99,9	103,5	103,9	103,9	103,9	
2. naprawcze	102,8	104,1	106,3	106,3	100,7	99,9	100,3	100,4	100,4	100,3	100,8	99,9	100,7	101,2	100,6	100,5	100,5	105,6	106,1	106,1	106,1	
3. budowlano-remontowe	103,4	107,4	107,2	107,2	100,6	101,0	100,4	100,3	100,7	100,3	100,5	99,9	103,2	100,6	100,3	100,6	100,2	108,2	109,3	109,3	109,3	
4. młynarskie ^b	101,3	103,9	106,7	106,7	100,0	100,0	100,6	100,6	102,0	100,7	100,3	100,0	101,0	102,1	101,5	101,4	100,0	110,6	109,3	109,3	109,3	
5. handlowe	103,6	101,9	102,7	102,7	100,3	100,2	99,4	100,0	100,1	99,9	99,8	100,0	101,6	100,1	99,9	100,6	100,5	102,2	102,3	102,3	102,3	
6. finansowe	100,7	101,2	107,2	107,2	101,1	98,7	100,2	100,3	100,1	100,3	100,2	99,4	100,9	99,4	99,3	98,6	100,8	98,2	100,6	100,6	100,6	
- ubezpieczeniowe	106,5	103,6	107,9	107,9	101,3	97,7	99,9	100,3	100,1	100,0	100,1	99,2	101,8	100,0	99,9	98,7	101,3	98,8	100,5	100,5	100,5	
- bankowe	89,1	96,4	105,7	105,7	100,8	100,9	100,7	100,5	100,1	100,9	100,5	99,8	99,1	98,1	98,3	98,4	99,9	97,1	100,8	100,8	100,8	
Wskaźnik inflacji	101,0	102,5	104,2	104,2	100,8	100,2	100,0	99,6	100,3	100,4	100,2	99,9	100,5	100,9	100,7	100,7	100,5	103,6	103,6	103,6	103,6	

^a ceny średnie ważone, obliczenia własne. W skład usług bezpośrednio rolniczych wchodzi usługi: orka pługiem, tacierzowanie ściernisk, kultywatorowanie, siew siewn. rzędowym, sadzenie ziemniaków sadzarką, opryskiwanie roślin (za 1 godz. i na obszarze 1 ha), rozsiew nawozów szt. (za 1 godz. i na obszarze 1 ha), zbiór zielonek sieczkarnią, zbiór zielonek ścinaczem, koszenie traw kosiarką rotacyjną, sprzęt zboż kombajnem, kopanie ziemniaków kombajnem ziemn., kopanie ziemniaków kopaczką, zatrudnienie osoby przy pracach polowych, unasiennienie sztuczne krowy, badanie kliniczne krowy, badanie tuczniaka przedubojowe. W skład usług pośrednio rolniczych wchodzi usługi: przewóz 10 ton cegły samochoodem za 20 km, wypożyczenie przyczepy samochodowej, natężenie lemiesz, podkucie kopyta końskiego, oplata za wynajem 1 m2 lokalu przemysłowego, wypożyczenie betonarki, wypożyczenie cyklonarki, ciestelskich, praca mechanika przy naprawie maszyn roln., oplata prac murarskich, oplata projektu budynku inwentarsko-skladowego, wypożyczenie drewna, przetarcie drewna, oplata prac stolarskich, śrutowanie na paszę 100 kg żyta, śrutowanie na mąkę 100 pszenicy, oplata powierzchni 1 m2 lokalu handlowego, oplata dzierżawca 1 m2 placu targowego, oplata 1 dnia placowego „szczek”, oplata ogłoszenia reklamowego, składka ubezpiecz. OC ciągnika, składka ubezpieczenia Autocasco ciągnika, składka ubez. budynku rolnego, składka ubez. OC rolników, odsetki kredytu krótkoterm. 10 tys. zł, odsetki kredytu średnioterm. 50 tys. zł, ^b przemiał zboż

Źródło: Dane GUS i obliczenia IERiGŻ-PIB.

Tab. 4. Ceny detaliczne wybranych usług dla rolnictwa (w zł)

Rodzaje usług	Jedn. miary	2006		2007		2008		2009												V 2009		I-V 2009	
		I-XII	I-XII	I-XII	I-XII	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	I	II	III	IV	V	V 2009	I-V 2009			
		%																					
Orka pługiem	za 1 godz.	98,81	105,20	114,25	113,93		114,03	115,87	116,83	116,47	116,79					118,80	118,91	117,55	103,2	106,8			
Siew siewn. rzędowym	za 1 godz.	82,08	87,71	94,04	93,48		93,26	96,32	96,78	96,78						100,65	101,23	97,95	104,8	109,4			
Opryskiwanie roślin	na obszarze 1 ha	63,68	65,70	71,78	69,94	71,24	72,74	72,82	73,72	73,72							80,57	74,72	106,8	112,3			
Rozsiew nawozów szt.	na obszarze 1 ha	68,58	71,43	75,98	77,00	77,03	78,63	78,90	79,00	79,00	79,00	79,00	79,00	79,00	78,94	80,27	81,43	79,85	103,7	110,6			
Zbiór zielenek siewczarnią	za 1 godz.	221,78	252,98	242,35	267,63	283,90	285,10	285,10	287,37	287,37								269,45	100,7	100,7			
Sprzet zbóż kombajnem	za 1 godz.	230,86	236,14	270,68			269,69	269,06	273,29														
Kopanie ziemniaków kombajnem ziemn.	za 1 godz.	126,14	128,00	116,66		140,35	140,22	139,46	139,97	139,97													
Zatrudnienie osoby przy pracach polowych	za 1 dzień	44,38	51,06	62,86	61,71	63,02	62,89	63,98	64,23	64,23	64,27					64,40	66,60	65,63	106,4	107,4			
Śrutowanie na paszę	100 kg żyta	8,59	9,08	9,76	9,61	9,61	9,68	9,72	10,03	10,11	10,11	10,11	10,11	10,34	10,64	10,91	11,05	11,05	115,0	113,1			
Unasienienie sztuczne krowy	1 szt.	46,50	47,73	50,48	50,41	50,54	50,79	50,99	51,38	51,32	51,66	51,82	52,52	52,84	52,84	52,79	52,93	53,12	105,4	106,8			
Badanie kliniczne krowy	1 szt.	22,15	22,81	24,67	24,46	24,55	24,64	24,93	25,06	25,33	25,53	25,78	26,05	26,18	26,37	26,37	26,44	26,89	109,9	109,8			
Przewóz 10 ton cegły samochodem	na odległ. 20 km	118,35	126,92	138,79	136,37	138,47	140,13	142,58	142,41	142,88	143,14	143,22	141,51	141,40	142,75	142,75	142,75	142,75	104,7	105,7			
Naostrzenie lemiesza	1 szt.	12,51	12,74	13,83	13,92	13,92	13,92	13,92	14,00	14,00	14,00	14,00	14,00	14,38	14,38	14,38	14,54	14,69	105,5	105,6			
Praca mechanika przy naprawie maszyn roln.	za 1 godz.	28,84	32,06	34,82	34,85	34,62	34,97	35,13	35,58	35,58	35,79	35,79	36,05	36,28	37,07	37,07	37,37	37,29	107,0	108,0			
Oplata prac murarskich	za 1 dzień	66,90	76,83	89,83	88,88	90,06	90,78	91,46	92,21	92,37	93,03	93,20	93,85	94,06	94,31	94,31	94,87	95,18	107,1	108,6			
Oplata projektu budynku inwentarsko-składowego	1 szt.	1028	1024	1024	1013	1019	1027	1030	1040	1042	1051	1051	1144	1166	1170	1170	1184	1191	117,5	116,5			
Wypożyczenie betoniarki	na 1 dobę	31,29	31,64	32,67	32,82	32,94	32,76	32,80	32,80	32,84	32,82	33,07	35,53	36,06	36,17	36,31	36,45	36,45	111,1	111,5			
Oplata powierzchni lokalu handlowego	za 1 m ²	27,69	27,80	28,65	28,70	28,71	28,66	28,74	28,83	28,82	28,90	28,93	29,28	29,47	29,60	29,66	30,07	30,07	104,8	104,1			
Składka ubezpiecz. OC ciągnika	1 rok	116,02	115,97	130,77	135,70	128,82	128,95	128,69	128,84	128,79	129,00	127,31	128,18	127,53	127,07	126,76	126,25	126,25	93,0	95,1			
Składka ubezpieczenia Autocasco ciągnika	1 rok	698	753	749	769	730	729	736	738	738	739	745	748	746	739	734	738	738	96,0	96,8			
Odsetki kredytu krótkoterm. 10 tys. zł	za 1 rok	591	570	597	594	598	602	604	606	610	614	612	605	595	586	576	578	578	97,3	100,6			
Odsetki kredytu średnioterm. 50 tys. zł	za 1 rok	5070	4890	5208	5162	5221	5252	5282	5288	5343	5362	5354	5313	5199	5098	5027	5003	5003	96,9	101,0			

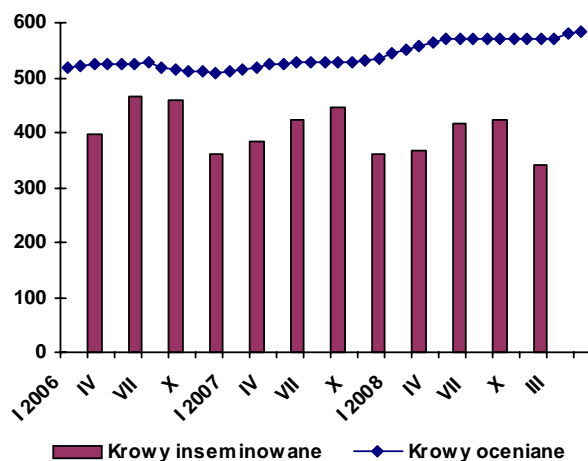
Źródło: Niepublikowane dane GUS (na podstawie badań korespondentów) i obliczenia IERiGŻ-PIB.

Tab. 5. Ceny detaliczne wybranych usług wyrażone w dt (kg, l) produktów rolnych

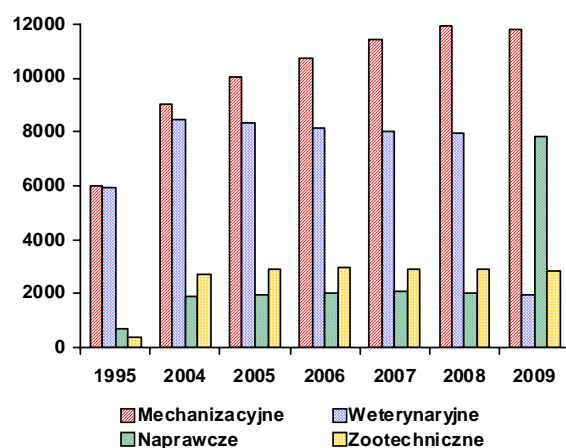
Rodzaje usług	Jedn. miary	Wyrażone w dt (kg, l)	2006		2007		2008		2009												V 2008 / V 2007		I-V 2009 / I-V 2008	
			I-XII	I-XII	I-XII	I-XII	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	I	II	III	IV	V	%	%			
Orka pługiem	za 1 godz.	dt pszenicy	2,23	1,38	1,84	1,32	1,65	2,02	2,26	2,49	2,54	2,30	2,38	2,31	175,5	187,7								
Stew siem. rzędow.	za 1 godz.	dt pszenicy	1,85	1,15	1,43	1,08	1,35	1,68	1,87	2,07	1,94	2,02	1,93	178,2	192,3									
Opryskiwanie roślin	na obsz. 1 ha	dt pszenicy	1,43	1,31	1,11	0,81	1,05	1,27	1,43	1,58	1,61	1,47	1,47	181,7	198,7									
Rozsiew nawozów szt.	na obsz. 1 ha	dt pszenicy	1,54	1,07	1,18	0,89	1,14	1,38	1,53	1,69	1,72	1,68	1,57	176,4	193,9									
Zbiór zielonek siewk.	za 1 godz.	l mleka	2,38	2,04	2,92	2,55	2,92	3,01	3,08	3,16	3,10	3,10	3,10	121,7	121,7									
Sprzet zboż kombajnem	za 1 godz.	dt pszenicy	5,20	2,11	4,63	3,91	4,69	5,29	5,29	5,29	5,29	5,29	5,29	5,29	5,29									
Kopanie ziemniaków kombajnem ziemn.	za 1 godz.	dt ziemn.	3,21	3,09	4,32	2,77	2,76	3,53	5,90	6,62	6,62	6,62	6,62	6,62	6,62	6,62								
Zatrudnienie osoby przy pracach polowych	za 1 dzień	dt pszenicy	1,00	0,76	0,99	0,71	0,78	0,91	1,12	1,38	1,40	1,24	1,33	1,29	180,9	189,5								
Śrutowanie na paszę	100 kg żyta	dt żyta	0,22	0,15	0,19	0,13	0,14	0,17	0,20	0,24	0,27	0,28	0,28	0,28	225,3	221,7								
Unasienienie sztuczne krowy	1 szt.	l mleka	49,87	44,80	49,80	48,02	49,64	52,05	53,77	55,08	57,27	58,24	60,85	60,64	127,4	140,8								
Badanie kłimiezn krowy	1 szt.	l mleka	23,76	21,40	24,35	23,30	24,11	25,25	26,29	26,86	27,90	28,98	29,63	30,15	30,29	30,14	30,96	144,7						
Przewóz samoch. 10 ton cegły	na odległ. 20 km	kg żywca trzody	32,96	36,45	34,29	33,92	32,13	31,42	31,61	30,69	33,07	33,44	31,83	31,94	31,78	29,86	29,25	29,68	87,5	81,4				
Naostrzenie lemiesz	1 szt.	dt pszenicy	0,28	0,19	0,21	0,16	0,17	0,20	0,24	0,27	0,30	0,30	0,30	0,29	0,27	0,28	0,29	0,29	179,5	185,1				
Praca mechanika przy napr. masz. rol.	za 1 godz.	dt pszenicy	0,65	0,48	0,54	0,40	0,43	0,51	0,61	0,69	0,76	0,78	0,76	0,75	0,69	0,72	0,75	0,73	182,0	189,3				
Opłata prac murarskich	za 1 dzień	kg żywca trzody	18,63	22,02	22,19	22,11	20,90	20,35	20,28	19,87	21,38	21,74	20,71	21,19	21,14	19,73	19,44	19,79	89,5	83,7				
Opłata projektu budynku inw.-skład.	1 szt.	kg żywca trzody	286	295	253	252	236	230	228	224	241	246	234	258	262	245	243	248	98,2	89,7				
Wypożyczenie betoniarki 100 l	na 1 dobę	kg żywca trzody	8,71	9,10	8,09	8,16	7,64	7,35	7,27	7,07	7,60	7,67	7,35	8,02	8,10	7,57	7,44	7,58	92,8	85,8				
Opłata powierzchni lokalu handlowego	za 1 m ²	kg żywca trzody	7,71	7,99	7,09	7,14	6,66	6,43	6,37	6,21	6,67	6,75	6,43	6,61	6,62	6,19	6,08	6,25	87,6	80,2				
Składka ubezpiecz. OC ciągnika	1 rok	dt pszenicy	2,61	1,73	2,00	1,57	1,60	1,87	2,24	2,49	2,76	2,80	2,71	2,68	2,41	2,46	2,53	2,48	158,3	166,7				
Składka ubezp. Autocasco ciągnika	1 rok	dt pszenicy	15,72	11,19	11,47	8,90	9,08	10,57	12,84	14,28	15,81	16,07	15,82	15,67	14,13	14,28	14,67	14,53	163,3	169,6				
Wartość odsetek kredytu krótk. 10 tys. zł	za 1 rok	dt pszenicy	13,30	8,48	9,23	6,87	7,44	8,73	10,54	11,71	13,06	13,34	13,00	12,67	11,26	11,32	11,51	11,37	165,4	176,5				
Wartość odsetek kredytu średn. 50 tys. zł	za 1 rok	dt pszenicy	114,2	72,7	80,6	59,7	64,9	76,2	92,1	102,3	114,4	116,6	113,8	111,3	98,4	98,5	100,4	98,4	164,9	177,0				

Źródło: Niepublikowane dane GUS (na podstawie badań korespondentów) i obliczenia IERiGŻ-PIB.

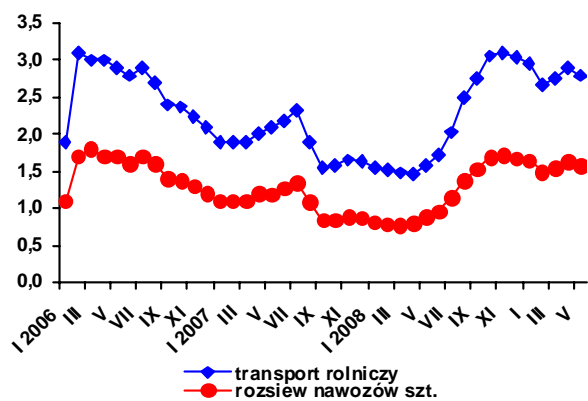
Rys. 1. Liczba krów ocenianych (tys. sztuk)

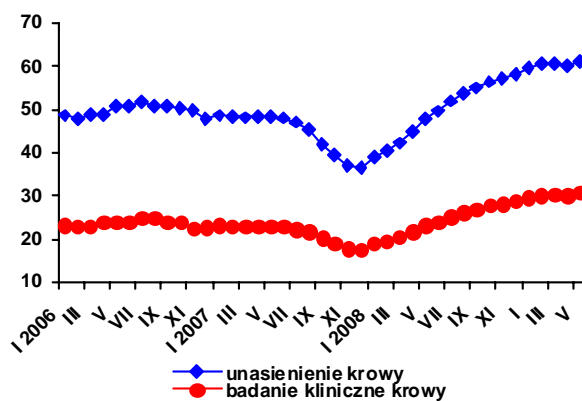
Rys. 2. Liczba placówek usług rolniczych

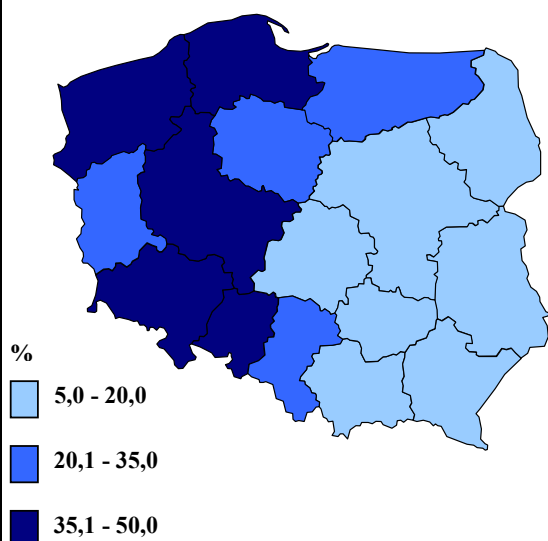
Rys. 3. Ceny wybranych usług wyrażone w dt pszenicy

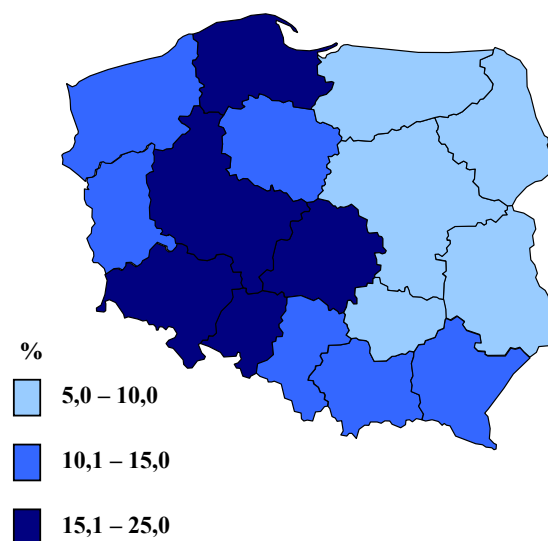
Rys. 4. Ceny wybranych usług weteryn.-zootecznych wyrażone w litrach mleka

Rys. 5. Udział krów ocenianych w pogłowie ogółem w grudniu 2008 r. (w %)

Rys. 6. Udział krów inseminowanych w pogłowie ogółem w IV kwartale 2008 r. (w %)

Źródło: Jak w tabelach 1 i 5.